

KATOLIŠKI MISIJONI

MISIJONI - GRADNJA CERKVE

Ob prazniku svetih apostolov Petra in Pavla se katoličani obnavljamo v ljubezni do Cerkve, ki ji je bil Peter od Gospoda postavljeni skalni temelj, Pavel pa njen veliki graditelj, po Gospodovih načrtih.

Že skoro 2000 let se gradi veličastna stavba Cerkve... Veselo žalostna je zgodovina njene gradnje. Graditelji, apostoli in njih nasledniki, so morali z eno roko zidati, z drugo pa braniti. Še tako se je dogajalo, da so peklenška vrata marsikaj tega porušila, kar se je v trudu in znoju in v mučeniški krvi v teku stoletij zgradilo...

NEDOGRAJENA CERKEV

Še danes, po 2000 letih gradnje se nanj zdi Cerkev kot oni nedograjeni božji hram

tam v Lourdesu pri Buenos Airesu, kamor smo na Binkožti poromali Slovenci. Samo kripta mu je šele dograjena, lepo se moli v njej in varnega se počutiš pod njenimi močnimi oboki, ki so kakor vsekani v temelj — skalo. A kar pretrese te pogled na ogromni skelet svetišča, ki molí v nebo sredi neizmerne planjave! Visoko vzpeti betonski loki ti sicer dajo slutiti bodočo veličino cerkve, a pri tem še veliko bolj bridko začutiš mraz, ki diha danes iz teh še nedograjanih zidov. Med tem, ko tu delo že deset let in več počiva, se nedaleč proč, v mestu, leto za letom dvigajo v nebo novi nebotičniki — mnogokrat svetigča materializma in greha, in razkožni nogometni stadioni, ki zlasti od nedeljah požirajo stotisočglave množice...

Ali ni podobno tudi z gradnjo Cerkve — danes? Nedograjena stoji pred očmi sveta, tudi krščanskega sveta. Na široko in visoko je že razraščan njen skelet v človeštvu, a le skelet. Svet, tudi krščanski svet pravi, da nima ne časa ne moči ne sredstev za nadaljnjo gradnjo Cerkve, med tem ko istočasno, hote ali nehote, pusti, da z njegovim časom, njegovimi močmi in sredstvi gradi satan svojo podzemno zgradbo teme, hoteč priti do samih temeljev Cerkve in jih izpodkopati.

KATOLIČANI ZAOSTAJAMO

Katoličanov je danes na svetu komaj gesti- na prebivalstva. V najboljšem primeru nas ni več kot 400 milijonov, dočim je vseh ljudi na svetu 2.320 milijonov. Katoličanov nas je torej komaj dobrih 17 odstotkov. Toda nekatere statistike podajajo še manjše številke o katoličanih; da nas je komaj kakih 320 do 360 milijonov.

Od leta 1800, ko je bilo na svetu komaj 800 milijonov ljudi, je število prebivalstva naraščalo veliko hitreje v protestantovskih deželah kot pa v katoliških, izvemgi Južno Ameriko.

Francija n. pr. je imela v letu 1800 — 28 milijonov prebivalcev, Španija 12 milijonov, Italija 18 milijonov, Anglija (brez južne Irske) 11 milijonov. Naraslo pa je prebivalstvo do leta 1940 v Franciji samo za 13 milijonov in v Španiji za 14 milijonov, dočim je v istem času Anglija pridobila 48 milijonov in Združene države 145 milijonov!

Istočasno so pa tudi protestantski misijoni zelo pospešili svoje delovanje v Severni Ameriki, Avstraliji in Afriki, dočim so ta čas katoličani nekaj pridobili v Južni Ameriki, vendar dosti manj kot protestanti v gori navedenih deželah.

Tako je v zadnjih 150 letih naraslo število protestantov za približno 95 milijonov duš, ne vpoštevajoč Avstralije in Južne Amerike. Res je sicer, da se v Afriki vsako leto spreobrne h katolicizmu kak milijon črncev, a istočasno afriški pogani in muslimani narastejo za 3 milijone.

V Rusiji sicer raste število pripadnikov pravoslavne cerkve, a še bolj narašča število brezbožnikov.

Takozvani poganski blok v svetu naraste letno približno na 16 do 18 milijonov duš.

Koliko je pa onih, ki pripadajo na papirju katoliškemu bloku, pa so po življenju in delovanju vedno bolj pogani, moderni pogani,

bolj daleč od Boga kot oni iz raznih poganskih verstev!

NE OBUPATI, AMPAK GRADITI!

Če ne bi imeli vere in zaupanja v Kristusa in v popolno, dobesedno resničnost njegovih besed, da Cerkve peklena vrata ne bodo premagala, bi morali sklepati: Cerkev ne le da se ne gradi, ampak se ruši in njen konec ni daleč.

Toda "ne bojte se, jaz sem svet premagal," je dejal Kristus. Premagaj ga bo tudi v tem najnovejšem boju.

A ne bo ga premagal brez nas, ampak z nami, ki smo udje njegove vojskujoče se Cerkve na zemlji, živi udje!

Srečni slovenski narod, ki ima v svoji do- sedanji krščanski zgodovini lahko zavest, da se je za Kristusovo Cerkev boril, jo gradil, ne rušil!

Gradimo Cerkev tudi dandanes! Vsak po- sameznik in vsa skupnost, v tujini prav tako kot v domovini. Tu z manjšimi žrtvami, tam z neizmerno večjimi...!

ALI — ALI...

Človek z vsem, kar ima, je ustvarjen za Boga, za kraljestvo božje na zemlji, Cerkev, in za svojo srečo, raj, v večnosti. Ako samega sebe in zaupanega mu stvarstva k temu vzvi- ženemu cilju ne usmerja, nujno on sam z vsem stvarstvom služi prav nasprotnemu — satanu in močem teme in zlu. "Nihče ne more služiti dvema Gospodoma..." ali služi Kri- stusu pri življenju in gradnji njegove Cerkve ali satanu pri gradnji rdečega raja na zemlji.

Kadar bo svet to dovolj jasno spoznal, bo njegovo rešenje blizu! L. L. C. M.

SMERNICE ZADNJIH PAPEŽEV ZA GRADNJO CERKVE

V naslednjem sestavku, ki je povzet iz učbe- nika slovenske Misijonske dijaške zveze ("Osnove misijonskega znanja", Rim, 1946), naj nam spregovore sami papeži o veliki na- logi katoličanov — graditi Cerkev, to je, misijonsko delovati. Prisluhnimo njih glasu, ki je glas božji, glas Cerkve, pa bomo začu- til s Cerkvijo in zaživeli skupaj z njo vsi — tudi v tem prevažnem, danes še prvenstvenem njenem delokrogu.

1. MISIJSKE OKROŽNICE

Že Leon XIII. je izdal 3. decembra 1880/ krajšo misijonsko okrožnico "Sancta Dei Civitas", ki izraža nujnost pomnožitve in poglobitve misijonskega dela. Ob koncu prve svetovne vojne 30. novembra 1919 pa je Benedikt XV. izdal prvo veliko misijonsko okrožnico "Maximum illud", ki je vzdramila duhove in jih usmerila na novo pot. Komaj 7 let pozneje, 28. februarja 1926, ja Pij XI. izdal novo misijonsko okrožnico "Rerum Ecclesiae", vsekakor najvažnejši vir za poznanje misijonskega mišljenja in hotenja. Ta "misijonski papež", kakor so ga nazvali splošno že za njegovega življenja, je izrazil svoje misijonske načrte še v raznih misijonskih govorih, zlasti pa z različnimi ukrepi in deli misijonskega značaja. Za njim je tik pred izbruhom druge svetovne vojne nastopil vlado Cerkve Pij XII., ki jo je vodil sredi največje svetovne vihre, kar se jih je zgrnilo nad človeštvom, in jo sedaj vodi v trajni mir, ki naj temelji na veselstvu Cerkve, v bratstvu narodov v Kristusu in v zmagi božje Resnice, Prave in Ljubezni. Če je bilo Piju XI. treba s posebno okrožnico šele opozarjati vernike na misijonstvo Cerkve, se zdi, da hoče Pij XII. povdariti misijonstvo kot bistveni del Cerkve in katolicizma in obnove človeške družbe, in zato o njem razpravlja v skoro vseh svojih okrožnicah in splošnih nagovorih obenem z vsemi drugimi vprašanji Cerkve in človeštva. Tako je že velik del svoje prve okrožnice "Summi pontificatus" z dne 20. oktobra 1939 posvetil misijonstvu. Posebno pa so znameniti v tem pogledu nekateri govori, zlasti oni, ki jih je imel pred člani vrhovnega sveta papeških misijonskih družb 24. junija 1944, dalje božični nagovor na kardinalski zbor 1945 in govori ob priliki postavitve novih 32 kardinalov, med njimi enega kitajske narodnosti.

Poglejmo zapovrstjo, kakšne misli razvijajo in kakšne smernice nam dajejo ti novodobni papeži v pogledu nujnosti misijonstva, v pogledu misijonskega cilja, objekta in subjekta, v pogledu misijonskih metod in sredstev, v pogledu organizacije misijonskega dela na polju in v zaledju in končno v pogledu velikega pomena misijonov za dokazovanje božjega izvora in življenja Cerkve.

2. MISIJONI SO DOLŽNOST CERKVE,

ki izhaja iz njenega vesoljnega poslanstva. "Cerkev je ustanovljena prav zato, da po vsem svetu širi Kristusovo kraljestvo." (Rer. Eccl.)

"Cerkev je mati, Sancta Mater, Ecclesia, prava mati, mati vseh narodov in ljudstev... Zato ne more biti tuja v nobenem kraju, živi po svoji naravi ali vsaj mora živeti med vsemi narodi." (Pij XII. 24. 6. 1944) Zato je misijonstvo papežtvu sveta dolžnost. "Kdorkoli je po božji volji postavljen za namestnika Jezusa Kristusa, prvaka pastirjev, mu ne sme biti dovolj, da samo brani in ohranja Gospodovo čredo, ki mu je zaupana v vodstvo, ampak bi zanemarjal svojo glavno dolžnost, če ne bi vneto delal na to, da tuje in oddaljene pridobi in pridruži Kristusu." (Rer. Eccl.) Pij XI. je vzkliknil poslavljajočim se misijonarjem: "Povejte vsem in na vseh krajih, da našega duha zaposluje pred vsem svetovni misijon, da ta ideja najbolj razvema naše srce. Svetovni misijon je prva naših misli, ona je temelj naših želja in čustev." Ponovno je naglašal: "Misijonsko delo je največje in najsvetejše izmed vseh katoliških podjetij."

3. CILJ MISIJONSTVA

je, kot smo že navedli, Piju XI. ustanavljanje in utrjevanje Cerkve. To nam potrjujejo ne le njegove izjave, ampak še vse bolj njegovi naravnost prevratni misijonski ukrepi, ki so vsi usmerjeni v tako pojmovani cilj: Plantatio Ecclesiae. Še globlje razvija to pojmovanje misijonskega cilja Pij XII. v govoru 24. 6. 1944. Dejal je, da je cilj misijonskih delavcev "doseči, da se bodo MEJE BOŽJEGA KRALJESTVA KRILE Z MEJAMI SVETA." Dalje je dejal prav tedaj, da je smoter misijonske akcije "ustvariti iz vsega sveta nekako sveto deželo. Misijonska akcija stremi za tem, da bi ponesla kraljestvo od mrtvih vstalega Odreženika, ki mu je dana vsa oblast v nebesih in na zemlji (Mt 18, 18), njegovo vlado nad srci PO VSEH DEŽELAH tja do poslednje kože in do zadnjega človeka, ki biva na našem planetu." In: "Veliki smoter misijonov je VZPOSTAVITI CERKEV V NOVIH DEŽELAH..." Misijonstvo "vneto hiti za tem visokim smotrom, a se umakne, ko je dosežen."

4. Kako gledajo papeži na

MISIJSKI OBJEKT,

na dežele in ljudstva, med katerimi skuša Cerkev dosegati svoj misijonski cilj, in kako zaj po njihovem učenigtvu in zgledu tudi mi gledamo nanje, to nam kratko in jednato označi Pij XI. v Rer. Eccl.: "Gotovo napačno sodi, kdor ima domačine za ljudi nižje vrste in topega duha. Kajti dolgotrajna izkušnja kaže, da narodi, prebivajoči po daljnih vzhod-

nih in južnih krajih, često prav nič ne zaostajajo za našimi rojaki in da se morejo z njimi meriti in tekmovati v bistrumnosti." Papež opozarja potem, da je to dejstvo tudi sam po lastnih spoznanjih ugotovil na primerih duhovniških kandidatov domačinov, ki študirajo po raznih rimskih zavodih. "Ti so v vseh znanstvenih strokah drugim učencem ne le enaki, ampak jih večkrat celo prekašajo."

O tem pišejo in govore papeži še več, ko dajejo smernice za akomodacijo in vzgojo domače duhovščine ter redovništva, o čemer bomo govorili spodaj.

5. O MISIJONSKEM SUBJEKTU,

to je o misijonskih delavcih, je naravnost z ostro odločnostjo spregovoril že Benedikt XV. v okrožnici "Maximum illud".

Misijonskim predstojnikom naroča, da morajo biti duša misijonskega dela, naj bodo sami vzgled misijonarjem, s katerimi naj očetovsko in modro postopajo, kajti "mnogo more škodovati nesposobnost enega, ki vlada in nadzoruje." Misijonarje spominja na dostojanstvo njih poklica. Strogo jih svari pred narodno prenapetostjo: "Kako bi bilo obžalovati, če bi se našli misijonarji, ki bi pozabljali na svoje dostojanstvo ter mislili bolj na pozemsko domovino kot na nebeško... Pomislite torej, da vsakemu izmed vas pravi Gospod: "Pozabi na svoj rod in hišo svojega očeta" (Ps 44, 11) in spominjajte se, da vam ne pristoji širiti posvetnega kraljestva, marveč kraljestvo božje, o katerem govori Kristus. "Narodna prenapetost bi bila ena najhujših ran apostolata, ki bi misijonarju zatrla gorečnost za duše in pri domačinih zmanjša ugled." S pravo žalostjo zaključuje to poglavje: "In zares nam zelo zoprno dejo neki misijonski časopisi, ki so izšli v zadnjih časih in pri katerih bolj kot gorečnost za širjenje božjega kraljestva prihaja na dan želja, da se razgiri moč lastne države. Čuditi se je le, da iz teh listov ni razvidna bojazen spričo velike nevarnosti, ko se na ta način odtuji duševnost poganov naši veri. Ne, tako ne dela katoliški misijonar. Vreden tega imena in poklica nikdar ne pozabi, da je Kristusov odposlanec, se obnaša tako, da more vsakdo brez dvoma videti v njem služabnika tiste vere, ki objema veseljno človeštvo, da bo v duhu in resnici molilo Gospoda, ki nobenemu narodu ni tuj in kjer ni razlike med Grkom in Judom, obrezanim in neobrezanim, divjakom in Scitom, sužnjem in svobodnim, ampak je vse in v vsem Kristus." (Kol 3, 11).

Misijonarje vzbuja k svetosti in gorečnosti, a jim istočasno prav tako naroča čim boljše izobrazbo, pa ne le bogoslovno, ampak tudi svetno. Izučiti se morajo v vseh strokah, ki so misijonom potrebne, bodisi duhovnih, bodisi svetnih. "Prva stvar pa, katero mora znati misijonar, je jezik naroda. Ne zadostuje, da le nekoliko pozna tisti jezik, marveč ga mora znati tako, da more pravilno in gladko govoriti."

Vse to in še druge Benediktove smernice je papež Pij XI. sprejel in potrdil v svoji misijonski okrožnici in jih tudi v dejanju izvajal. Glede tega, kako naj misijonarji delajo, pa dajejo obširna navodila vsi papeži v zvezi z vprašanjem MISIJONSKE METODE. Temelj vsakemu pravilnemu ravnanju je spoznanje. Za tako spoznanje pa je nujno potrebna

6. MISIJONSKA ZNANOST,

kateri, lahko rečemo, je utemeljitelj papež Pij XI. Znamenita je njegova izjava: "Dandanes je nujno potrebno, da je delo znanstveno podprto. Misijoni se ne smejo odtegniti tej zahtevi, ki je značilna za naš čas." Za časa njegovega vladanja se je na Zavodu propagande ustanovila posebna stolica za misionologijo, leta 1932-33 pa dve misijonski stolici (fakulteti), ena na Zavodu propagande, druga pa na Gregorijani. Na njegovo pobudo so ustanavljali ustanove kot n. pr. Collegium Sincium v Pekingu za višjo vzgojo kitajskih duhovnikov v raznih panogah domače kulture, dalje šole za kitajski jezik n. pr. frančiškansko v Pekingu. Z velikim zanimanjem in pobudami je podpiral dela misijonskih učenjakov, n. pr. Bibliotheca Missionum, ustanovitev misijonskega muzeja, itd.

7. S pomočjo misijonske znanosti začenja tudi

METODA AKOMODACIJE

stopati vedno bolj trdno in gotovo naprej. Saj misijonska znanost odgrinja in razlaga prejemngokrat že nerazumljive običaje in kulturne pojave narodov. O akomodaciji je zlasti mnogo pisal in govoril Pij XII., ki bi ga lahko imenovali "papež katoliškega univerzalizma", ker neprestano, čudovito globoko utemeljeno opozarja na vesoljno poslanstvo Cerkve, ki zajema v svoje naročje z enako ljubeznijo vse narode in se vsem skuša prilagoditi. Že v okrožnici "Summi Pontificatus" pravi: "Cerkve hrani božjo vzgojiteljsko modrost kar najzvestejše. Zato ji še na misel ne pride, da bi se dotaknila posebnih vrednot, ki jih ima

vsak narod, ali da bi jih prezirala... Cerkev si prizadeva, da bi bili vsi eno v nadnaravnih rečeh in v vesoljni ljubezni mišljenja in dejanja, odklanja pa istoličnost, ki je le zunanja in površna in ki pravitako le slabi. Z veseljem odobrava in materinsko dobrohotno spremlja vsak poizkus in vsako prizadevanje, da bi se pametno in v redu razvile take svojske moči in prizadevanja, ki imajo korenine v bistvu in srčiki vsega ljudstva, samo da ne nasprotujejo dolžnostim, ki jih človeštvu predpostavlja enotni izvor in enotnost skupnih nalog. To pravilo je Cerkvi načelo in zvezda vodnica pri njenem vesoljnem poslanstvu; v misijonih je to večkrat pokazala. Misijonarji vseh časov so z žrtvami, z vdanostjo in ljubeznijo silno veliko raziskovali in proučevali, zato da bi tem laže dodobra razumeli in cenili tako raznovrstno omiko in da bi izrabili njene duhovne vrednote za živo in životvorno označevanje Kristusovega evangelija. Prav naš neposredni prednik svetega in spoštovanega spomina je uporabil ta pravila v posebno kočljivem vprašanju in odločil tako velikopotezno, da je postavil odličen spomenik svoji daljnovidnosti in apostolski gorečnosti. Ni treba naglašati, da bomo hodili tudi mi brez obotavljanja po isti poti. **NAJ VEDO VSI, KATERI SE OKLENEJO KATOLIŠKE CERKVE, KATEREGA KOLI RODU IN JEZIKA SO, DA IMAJO V GOSPODOVI HIŠI, V KATERI VLADATA POSTAVA IN MIR JEZUSA KRISTUSA, ENAKE STANOVSKÉ PRAVICE.**"

V zgoraj omenjenih izvajanjih omenja Pij XII. uporabo načela in pravil akomodacije "v posebno kočljivem vprašanju". V mislih ima dovoljenje Svete Stolice vernikom, da sodelujejo pri nekaterih obredih, ki jih opravljajo pogani, a so zgolj civilni, ne verski. Sodelovanje pri teh obredih je bilo v začetku 18. stoletja prepovedano. Takrat se je ta prepoved iz različnih vzrokov zdela potrebna. Na željo Pija XI. pa je izdala Propaganda 26. maja 1936 japonskim katoličanom dovoljenje, udeleževati se porok in pogrebov, kakršni so tam v navadi. Ista in še bolj širokosrčna dovolila so bila dana leta 1939 že po smrti Pija XI. za vso Kitajsko; tam se določa, da je dovoljeno sodelovanje katoličanov pri nekaterih obredih na čast Konfuceju in prednikom, ker so po sodbi škofov in misijonarjev zgolj neverski. Iste dolčbe so izšle 9. aprila 1940 tudi za Indijo.

Sv. oče Pij XII. je v razgovoru 24. 6. 1944 izrazil svoje zaupanje v bodočnost misijonov prav radi uveljavljanja načela akomodacije:

"Delo, ki je bilo opravljeno med obema vojnama, je zavestno izhajalo iz namena dati misijonom značaj ustanov, ne tujih, ampak deželi lastnih; odtod načelo, da morajo ostati značaj, izročila in domači običaji nedotaknjeni, v kolikor jih je mogoče spraviti v sklad z božjim zakonom." V drugem govoru 24. decembra 1945 pa še posebno lepo povdari načelo akomodacije, poslušujoč se pri tem Avguštinovega mnenja: "Kakor si je Kristus privzel človeško naravo, tako si tudi Cerkev privzema polnost vsega tega, kar je pristno človeško, skušajoč vse ponadnaraviti." Tako se v današnji Cerkvi vedno bolj izpolnjuje to, kar je sv. Avguštin poveljčal v svojem delu: "De civitate Dei": "Cerkev kliče izmed vseh rodov svoje državljane in med vsemi jeziki zbira svoje na zemlji popolno občestvo: ne meni se zato, kar je v navadah, zakonih, ustanovah različnega; ničesar tega ne razveljavi ali razdere, ampak raje ohrani in posnema. Tudi to, kar je pri raznih narodih različnega, je vendar usmerjeno proti edinemu in istemu cilju zemskega miru, če le ne ovira vere in edinega in najvišjega in pravega Boga."

(Se nadaljuje)

SLOVENSKI MISIJONSKI ODSEK V BUENOS AIRESU

priredi v avgustu

VELIKI SREČOLOV

"DR. JANEŽEVEGA

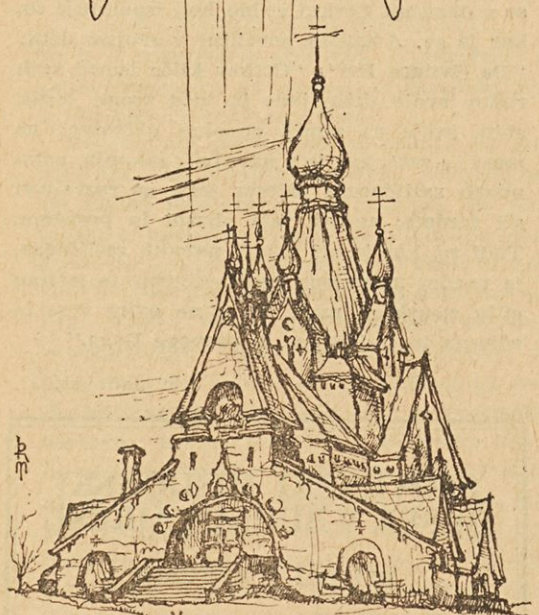
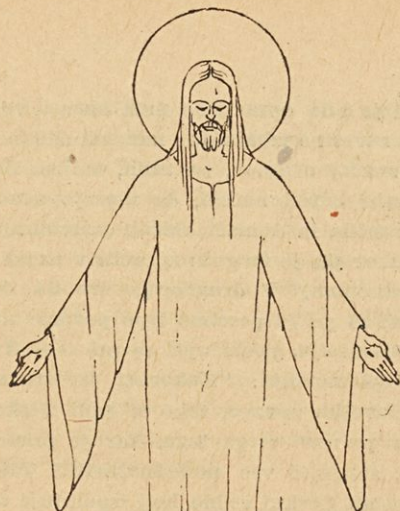
RENTGENSKEGA SKLADA"

VABIMO IN LEPO PROSI-
MO VSE ROJAKE, DA PRI-
PRAVLJAJO IN DARUJEJO
DOBITKE ZA TO LEPO
MISIJONSKO AKCIJO

Dobitke blagovolite oddati na
upravi lista:

Victor Martínez 50. Bs. Aires

...in peklenška

ODREŠENIK SVETA REŠI RUSIJO

V angleščini napisal "Father George". Iz nemščine z dovoljenjem prevedel Martin Radoš. — Pričujoče zgodba je tako čudovita, da se tistim, ki kaj podobnega v življenju niso nikdar doživeli, zdi kar neverjetna; pa je vendar čista resnica. Vse to, kar nam slika, je sam osebno doživel katoliški duhovnik, katerega pravo ime poznajo njegovi cerkveni predstojniki, ki so njegov spis tudi odobrili. — Za nas Slovence je ta zgodba posebno poučna, zlasti pod vidikom dela za zedinjenje pravoslavne Cerkve s katoliško Cerkvijo. Če naj Slovenci tvorimo most med zahodom in vzhodom, moramo poznati razmere vzhoda, ki nam jih prav ta resnična zgodba v marsičem osvetljuje.

Vso pomlad leta 1945 sem bil pod vtisom načrta, ki naj bi me povedel v rdečo Rusijo. Neki ruski general, moj prijatelj, ki je vedel, da sem katoliški duhovnik, naj bi me spravil tja. Oskrbel sem se z vsemi potrebnimi potnimi papirji, kajpada ponarejenimi.

Poiskal sem prijatelja generala v častniškem taborišču v Zakopanih na južnem Poljskem. Krepko mi je stisnil desnico in mi rekel:

"Veseli me, da ste prišli. Nisem pozabil na obljubo, da vas spravim v Rusijo. Pridite jutri spet semkaj, da dobite vsa potrebna navodila!"

Ko sem naslednji dan stopil v njegovo pisarno, mi je general predstavil nekega moža sivih las in toplih, prijaznih oči. Bil je polkovnik T.

"Govoril sem s polkovnikom," mi pravi general. "Kmalu se s svojim polkom povrne v Rusijo, nakar potuje naprej v Mandžurijo, kajti Rusija namerava napovedati Japonski vojno. Polkovnik je naš človek. Vesel bo, če ga boste res spremljali po Rusiji, kakor daleč boste hoteli. V kolikor boste pa želeli potovati tudi samostojno, vam bo lahko preskrbel vse potrebno tudi za to. Zaupajte mu, je vaš prijatelj!"

Dogovorili smo se, da se mi ne kaže takoj pridružiti polkovniku, kajti v Zakopanih je kar mrgolelo ogleduhov, jaz sem bil pa v očeh ruskih oblasti nevaren človek, ker sem imel zadnje čase vse polno zvez z različnimi političnimi osebnostmi. Odločil sem se torej, da se sam prebijem do kraja Novi Targ, kjer je bil glavni stan ruske vojske. Prijatelj general mi je izročil od njega podpisani ukaz, ki naj bi ga jaz predložil v ruskem štabu.

"Ta ukaz vam zagotovi voz in spremstvo do ruske meje," mi je dejal. "Tamkaj boste v teku prihodnjih treh tednov lahko dobili polkovnika in z njim potovali naprej po Rusiji. To bo najbolj varna pot."

Napotil sem se torej v Novi Targ in tam predložil svoj čarobni ukaz. Takoj so mi določili spremljevalca, nekega vase zavrtega ruskega majorja, ki je skrito nosil značke tajne policije. Prvega maja sva se v službenem vozu peljala preko Poljske proti ruski meji.

Neizrečno me je mikalo, da bi kaj gotovega zvedel o stanju katoliške Cerkve na Poljskem. Do tedaj mi namreč še ni bilo mogoče o položaju katolicizma na Poljskem v času nemške in ruske okupacije dobiti zanesljivih podatkov, pa tudi po drugi poti, kolikor mi je bilo znano, še niso prodrli v svet. Odločil sem se torej poskusiti srečo in stopiti vsaj za kakih 5 minut v stik s kakim predstavnikom poljske Cerkve.

Ko sva se vozila po deželi, ki je bila polna vojnega razdejanja, sem pretehtaval svojega spremljevalca. Ugotovil sem, da mora biti tipičen član tajne policije, fanatično vdan

vrata je ne bodo premagala

nadrejenim. Poznal sem take tipe. Če nalete pri izpolnitvi kakega naloga na to ali ono nepredvideno spremembo, traja dolgo, preden ugotove, pod katero številko ali pod kateri odstavek svojega službenega poročila bodo vtaknili to novo okoliščino, to spremembo, in kako jo opravičili.

Brž sem se odločil, da ga spravim v tak nepredviden položaj.

“Če hočeva čisto naravnost proti meji, bova morala voziti po zelo slabih cestah, kakor razvidim iz specialke. Ali ni škoda avta?”

“Prav imate,” mi pritrdi major, “lep avto je, škoda ga bo!”

“Saj lahko prideva do meje po kaki drugi poti, na primer čez Krakovo. To vam je krasno mesto, eno najstarejših v Evropi; seveda leži malo vstran. Toda važno je, v kakšnem stanju so ceste do njega. Morda šofer kaj več ve o tem.”

Voznik se je izjavil, kakor sem bil pričakoval: “Ceste proti Krakovu so odlične, dočim glede cest v ravni smeri ne jamčim...”

Majorju sprememba smeri ni nič kaj dišala. Po desetminutnem razmišljanju pa se mu obličeje razjasni. Posrečilo se mu je v glavi skovati poročilo o okoliščinah, ki so privedle do spremembe poti: “Radi štednje z lastnino rdeče armade sem ukazal vozniku, naj se izogiba razdejanih cest.”

Ko smo zavozili v Krakovo, sem mu lepo razlagal zanimivosti mesta. Med drugim, da ima mesto univerzo, ki je druga po starosti v Evropi. Privozili smo mimo stolnice, v kateri počivajo ostanki sv. Stanislava, poljskega kralja. Od 14. stoletja naprej je bilo svetišče odprto vernemu narodu, dokler niso prišli nacisti in cerkev zaprli. Malo naprej sem majorju pokazal prostor, kjer so poklali množice Judov.

Na nekem zelo prometnem križišču je bil voznik primoran avto ustaviti. Tedaj sem čisto naravno odprl vrata in rekel majorju: “Počakajta malo tu, prosim. Za hip bom skočil k nekemu svojemu dobremu prijatelju. Takoj se vrnem.”

Predno se je major mogel ovedeti in mi kaj reči, sem bil že na cesti in izginil za prvim ovinkom med množico.

Nisem smel izgubljeni časa. Spoznal se pa v mestu, v vojni zelo spremenjenem, prav nič nisem. A stražnika se nisem drznil pobarati. Kako naj si pomagam? Od veselja bi zavrisnil tedaj, kajti nenadno zagledam dve redovnici, ki sta prihajali naproti. Nagovoril sem ju po poljsko:

“Častiti, sem preoblečen katoliški duhovnik. Kako bi mogel priti do župnišča, kjer živi prečastiti gospod š?”

Z začudenimi in preplašenimi očmi sta me zmerili od nog do glave; bil sem namreč v uniformi partizanskega častnika. Pa vendar

se ena brž zave in se osrči ter mi polglasno reče, naj grem dva kvadra naprej proti frančiškanski cerkvi. Res brez težav najdem cerkev in hitro tudi nekega duhovnika, ki sem ga nagovoril po latinsko. Ta mi je razložil, kako pridem do iskanega župnišča. Deset minut potem, ko sem zapustil avto, sem že sedel v župnišču pri kaplanu, kajti župnika, ki sem ga iskal, ta čas ni bilo v mestu.

“Ne vem, kako dolgo bom ostal v Rusiji, morda se kmalu povrnem na zapad. Kaj naj krščanskemu svetu povem o Poljski?” — sem povzel.

To je bila prva zveza Poljske s krščanskim svetom zunaj železnega zastora po letu 1939, ko je Hitler vdrl vanjo. Kaplan mi je razkrival žalostna dejstva, kako so nacisti duhovnike v množicah mučili in zapirali, kako so preganjali krščanske organizacije, da so mogle le podtalno delovati, in drugo.

Govorila sva zelo naglo. Kar mi je povedal, sem si dobro vtisnil v spomin. Poslovil sem se in odšel.

Vrnil sem se nazaj na križišče, kjer me je pričakoval avto rdeče armade. Ko sem sedel na sedež, sem se nedolžno opravičil majorju: “Žal mi je, da ste morali tako dolgo čakati. Mojega prijatelja nisem našel doma. Zanimivo, to staro mesto Krakov, kajne! Ali se ne bi hoteli še malce pomuditi v njem in nekaj stvari nakupiti, ali pa se odpeljemo takoj dalje?”

Pa smo šli kar naprej. Vozili smo se skozi majhna in siromašna naselja. Srečavali smo moške in ženske z v cunje povitimi nogami. Žalostna tišina razdejanja je moreče ležala vsepovsod. Končno smo se ustavili v nekem malem trgu. Iskat sem šel vsaj kaj malega za lačni želodec.

Vtopil sem v hišo nekega železničarja. Družina se je ravno pripravljala k večerji, ki je že čakala na mizi: mrzel krompir in čaj. Na obrazih sta se brali revščina in lakota. Ko smo posedli okrog mize, kamor so tudi mene povabili, ni nihče upal začetj razgovora. Tedaj pa je v bližnji cerkvi zazvonilo Ave Marijo. Stara ženica se je prekrizala. Pri tem me je nezaupno pogledala, uverjena, da so vsi, ki se družijo z rdečimi, nasprotniki vere in Cerkve. “To je vse, kar nam je še ostalo,” je rekla. “Dokler se bo še oglašal zvon, bomo imeli Boga pri nas...”

V tem kraju naj bi se sešel s polkovnikom, s katerim naj bi potem potoval naprej. Čakal sem ga kakih 5 ali 6 dni. Čas sem porabil za čim skrbnejšo pripravo za mojo nadaljno pot. Obnovil sem v spominu kar se da vse moje poznanje razmer v Rusiji od komunizmom, kakor so jih opisali tisti, ki jim je uspelo deželo obiskati pred menoj in s katerimi sem se bil upoznal. Vsi ti so potovali pod vodstvom “intourista”, ruske tujske posredovalne organizacije, ki jim je službeno

razkazovala državo. No, jaz sem nameraval deželo in razmere v njej spoznati sam, brez takih razkazovalcev.

Pri tem sem se spomnil tudi izrednih doživetij nekega katoliškega duhovnika, mojega osebnega znanca, ki je davno pred menoj potoval tajno po Rusiji.

— — —

Bilo je leta 1926. Jezuitski pater D' Herbigny je bil tedaj ravnatelj Vzhodnega instituta v Rimu. Nekega večera ga je povabil kardinal Sinsero, naj gre z njim v cerkev sv. Petra, da bosta na grobu prvega papeža, ki je bil za svojo vero križan, pomolila. Ko sta klečala tam pri konfesiji, je kardinal mlademu patru spregovoril:

“Gospod pater, spravil sem vas semkaj, da vam tu poverim neko poslanstvo, ki vas mogoče vodi v mučeništvo. Svetega očeta, kot veste, vznemirja priganjanje Cerkve v Rusiji. Sovjeti so vse katoliške škofo pomorili ali jih pregnali. To pomeni, da ni več mogoče posvečevati novih katoliških duhovnikov in bo Cerkev v tej deželi počasi izumrla. Sveti oče želi, da vas skrivaj posvetim v škofa, na kar bi vi šli v Rusijo, kjer bi tudi na skrivaj posvetili nekaj duhovnikov v škofo, da bodo mogli posvečevati duhovnike.”

Pater D'Herbigny je šel v Rim, kjer ga je kardinal Evgen Pacelli, sedanji papež, skrivaj posvetil za škofa. Novi škof je nato potoval v Rusijo in tam skrivaj posvetil šest katoliških duhovnikov v škofo. Pozneje je vse te škofo tajna ruska policija odkrila in jih zaprla. Razen enega so vse tudi pomorili.

Šesti, škof Slokan, je bil po rodu Letonec. Ko so ga po nekaj letih njegovega skrivnega škofovanja odkrili in zaprli, je prišla vest o tem v Letonijo. Vplivni oblastniki dežele so se zanj zavzeli in dosegli, da so ga ruske oblasti po gotovem času izpustile kot zameno za nekega ruskega ujetnika.

S škofom Slokanom sem se jaz srečal pred drugo svetovno vojno v Belgiji. Dasi komaj 40 letni mož, je bil strt kot kak 70 ali 80 letni starček. Sam mi je pripovedoval, kako je v njegovi navzočnosti vdrla v njegovo stanovanje ruska tajna policija, preiskala njegovo pisalno mizo, brskala po predalih in odšla. Drugi dan pa so se policisti vrnili, preiskavo ponovili in naenkrat privlekli na dan z vsem zmagoslavjem neko vojaško karto, ki je škof Slokan nikdar prej ni videl.

“Kaj pa je to?” zareži nad njim eden policistov.

“V vaših očeh — dokaz, ki ste mi ga včeraj vtihotapili v miznico, da me morete danes na njega podlagi zapreti!”

V ječi so ga grozovito mučili. Njegova celica je bila polna parnih peči, katere so kar žarele od vročine. Eno uro so ga tako kuhali, nakar so peči zaprli, na stežaj pa odprli vsa

okna, da so od vseh strani pihali ostri in mrzli stepni vetrovi na le slabo oblečenega škofa. Ko se je zrak ohladil globoko pod ničlo, so ga pustili v takem kako uro, nakar so spet spustili v celico neznosno parno vročino, v kateri so ga spet dobro uro kuhali, kar se je potem ponavljalo skozi šest ur. Nato so ga zaslíševali.

Drugič so ga zaprli v celico, ki je bila slepljivo belo pobeljena. Na vseh straneh so bile nameščene močne električne luči in reflektorji, ki so nanj sipali slepljivo luč. Po sedmih urah takega trpinčenja so ga vsega vrtoglavega in brez moči vedli spet na zaslíševanje. Odgovarjal je jecljaje in zmedeno.

Na podlagi teh zaslíševanj so škofa obsodili na 4 letno izgnanstvo v Sibiriji in na 3 leta ječe na Solovjevskih otokih Belega morja.

Tamkaj je, kot vsi drugi, neizmerno trpel. A mogel je maževati! “Kako vam je bilo mogoče?” sem ga vprašal. Pripovedoval mi je, kako se je razširila po vsej deželi vest, da se v koncentracijskem taborišču nahaja neki katoliški škof. In kadar je prišel kak nov jetnik v njegovo ječo, je vselej vse tako uravnal, da je prinesel s seboj lep hlebec kruha. V kruhu pa so bili skriti celi grozdi. Kruh so dali škofu, ki je iz grozdov sam iztiskal kapljice vina za svete maše, ki jih je bral ponoči, sključen pod pogevnim ostrešjem taboriščne barake. S posvečenimi kruhi je obhajal vernike zjutraj med potjo, ko je šel na delo. Preostale je vedno zavil v čisti prt, ki so ga skrili pod korenine nekega drevesa, za katerega so verniki vedeli in čez dan tja prihajali častit Najsvetejšé in se obhajati.

Tako je v samo enem sibirskem taborišču moglo prejemati od časa do časa nad 1000 katoličanov sveto obhajilo.

Škof Slokan je bil, kot že omenjeno, na izreden način rešen in spuščen na svobodo in mi je sam vse to pripovedoval.

— — —

Nič kaj navdušenega se nisem počutil za posnemanje junaškega škofa Slokana. Zato sem bil vesel, da se je moje čakanje bližalo koncu. Znak za odhod je prišel kar naenkrat. Lepega večera sem se ob povratku v barako znašel pred sporočilom, prabitim na vrata, da naslednje jutro nastopimo pot preko ruske meje.

Odrinili smo zarana, ob petih. Med tem, ko nas je vojaški avto po razvoženi cesti pošeno premetaval, sem imel dovolj časa, da sem se zamislil v moj položaj. Oblečen sem bil v uniformo poljskega partizanskega častnika. Govoril sem gladko ruščino, dasi se mi je kdaj pa kdaj kaka bolj izredna beseda vrnila vmes, a to se primeri tudi kakemu Georgijcu ali Ukrajincu, ki so sovjetski podaniki. Tako si je vsakdo lahko mislil o meni, da sem Rus, poslan v pomoč poljskim partizanskim četam. Imel sem še to ali ono prednost, tako na primer čin majorja z vsemi

predpravici in od generala izdan potni list. A tudi listino, ki je pričala, da sem katoliški duhovnik, sem nosil s seboj — skrbno skrito med podplati mojega čevlja, kamor mi jo je spravil nek zanesljiv čevljar. Drugih dokumentov nisem nosil in tudi orožja ne. Zdelo se mi je, da se lahko kar dobro počutim.

Naš najbližji cilj je bil Orlov. Tam naj bi jaz stopil v zvezo z Gorkijem, vodilnim obrtnikom, a članom podtalnega verskega gibanja. Ta naj bi me vpeljal med enako misleče in mi pokazal pot še naprej. Ime, naslov, geslo in vse drugo, kar bi omogočilo stik med nama, sem si moral kar zapomniti, ker kaj napisanega pač nisem smel nositi.

“Ne napišite v Rusiji nikdar nobenega imena!” me je poučil Griša, premeten in majhen ruski Armenec, ki mi je bil pred odhodom kratko pa jedrnato dajal potrebna navodila.

Sešla sva se bila v obmejnem voljskem mestu. Predstavil me mu je polkovnik T. v svojem glavnem stanu. Nato sva šla na sprehod. Griša me je vedel preko osamelega trga, ki je bil ves pokrit z ruševinami. Prišla sva na še ohranjen most v bližini.

Tam sloneč sva govorila. Pripovedoval mi je o uporniškem gibanju v Rusiji, katerega član je tudi on od svojih mladih fantovskih let.

“Polkovnik mi je povedal, da se zanimате za krščanske edinice,” mi je dejal. “Tu vam res lahko povem in pomagam. Dal vam bom nekaj imen in naslovov iz različnih krajev zapadne Rusije. Moglo bi se namreč zgoditi, da vi ne bi šli najprej v Orlov in je zato prav, da imate nekaj naslovov naših tudi od drugod. Ako pa srečno pridete v Orlov, poiščite tamkaj Gorkija. Če boste stopili preden z geslom, ki vam ga povem, vam bo dal obilnin navodil za nadaljnje vaše potovanje.”

Griša mi je nato pripovedoval, kako se vzdržuje to ogromno uporniško gibanje. Ravna jo z največjo previdnostjo. Neznane človeka sprejmejo zaupno samo, če se le-ta pravilno predstavi s “code” — geslom. Tudi jaz ne bom mogel priti v zaupen stik z njim, ako ne bom sledečega napravil: Izročil naj bi Gorkiju četrt kilograma čaja, pet debelih krompirjev in pest rozin. Vse to bi naj položil preden v gotovi razporeditvi in zraven izgovarjal besede: “Moj prijatelj Saša me je naprosil, naj vas v njegovem imenu pozdravim in se prav lepo zahvalim za vašo ljubeznivost do njegove matere!”

“Te besede pa morajo biti natančno tako izrečene,” mi je ponovno povdaril Griša. “Če le malce spremenim besedilo, se porodi sumnja, da imajo pred seboj tajnega policista. Večkrat se je namreč že primerilo, da je tak član podtalnega verskega gibanja pod pritiskom strašnega mučenja izdal “code”, a v nepopolni obliki. Zato se pa “code” po-

gosto spreminja, zlasti če zapro kakega člana podtalnega gibanja. Celo, če kdo od članov samo slutí, da ga ima tajna policija na piki, se “code” že spremeni.”

V Orlovu sem stopil naravnost v najbolj ubožno četrt mesta (kajti tam je prebival Gorki) sledeč preprostem načrtu mesta, ki sem si ga s pomočjo Griše v glavo vbil. Potrkal sem. Velik, široko se smehljaajoč mlad ruski človek mi je odprl s pozdravom: Dober dan!

Srce mi je začelo močno utripati. To je bil torej prvi korak v dejanje, ki naj bi se sedaj razvijalo kakor na odru in ki sem za njega izvedbo najmanj ducat skušenj porabil. Zdaj pa nisem mogel najti niti besede in sem se tresel kot šiba na vodi.

“Le naprej, le vstopite,” me je osrčeval Gorki prav dobrosrčno.

Ko sem nekaj zamomljal v zahvalo, sem stopil k stari mizi, ki je stala sredi izbe, privlekel iz potne torbe “darila” in jih lepo po redu, kot določeno, razpostavil po mizi. Krompir na desno, čaj v sredo in grozdje na levo, govoreč zraven besedilo, ki sem se ga bil naučil.

Gorki je gladko in pravilno odgovoril, nakar se mi je prav prijazno nasmehnil in mi stisnil roko. “Pojdiva v drugo sobo!” mi je dejal, “se imava marsikaj pomeniti.”

V sobi mi je v kotu pokazal kup melon. Vse so si bile na prvi pogled enake, brez kake posebnosti. A Gorki je vzel eno in mi pokazal malo znamenje na njej. “Ta melona je bila odprta in spet zaprta,” mi je dejal. “V njej se nahaja steklenica z mašnim vinom. Jutri zjutraj pride tod mimo stara ženica, vzame vse melone s seboj in jih nese v mesto na prodaj. Pod nekim drevesom ob deželni cesti bo to zaznamovano melono prodala delavcu, na katerega bo naletela ob poti; sedel bo pod drevesom na tleh in bo belil svežo odtrgano vejo. Ta delavec je skrivni katoliški duhovnik.

— — —

Naš vod je dospel v Tulo v oddaljeni okolici Moskve in potem v Moskvo samo. Bili smo na smrt utrujeni. Od navsezgodaj zjutraj smo se cel dan samo vozili in vozili in sme bili silno željni spanja.

V Moskvi je bilo stanovanje za nas že pripravljeno. Mene je poiskal neki stotnik rdeče armade in me povabil s seboj v hišo, ki je sličila temni vojašnici. Peljal me je v sobo, kjer sem kakor snop padel na ozko postelj. Tisti trenutek me moje novo bivaljšče ni prav nič zanimalo.

Naslednji dan sem opazil, da so mi kot vplivnemu partizanskemu častniku, gostu rdeče armade, odkazali eno najbolj varnih stanovanj, ki jih je bilo tedaj mogoče dobiti v glavnem mestu. Nahajal sem se v poslopju ruske tajne

policije. Tedaj mi je prišel na misel rek: "Preveč dobro ni dobro!"

Tu bo pač nevarno vsak dan maševati. Edini čas za to bi morda bil, ko bi šli vsi spat. A Rusi se, kot znano, spravijo spat zelo pozno. Dragoceno mašno vino sem nosil v steklenicah za jod, med zdravili, hostije pa sem imel pomešane med aspirin tabletami. Radi večje varnosti tudi misala nisem imel s seboj in sem maševal kar na pamet.

Moja soba je bila majhna in je imela nad vse skromno opravo: posteljo, mizo in en stol. Za oltar sem si izbral posteljo; pripravil sem si izvod velikega dnevnika Pravda, da bi z njim brž pokril moje mašne potreščine, ako bi me kdo med maševanjem zalotil.

Previdnost je bila vsekakor na mestu.

Ko sem nekoč že pozno ponoči ravno mislil začetiti s pristopnimi molitvami, so se nagloma odprla vrata in v mojo sobo je vstopila neka članica tajne policije, s činom stotnika. Presenetilo jo je, ker me je našla še pokoncu; sama je bila že v nočni obleki. Poznal sem jo. Njen mož je bil tudi častnik tajne policije, a tedaj za nekaj dni na dopustu. Kar po domače se je vsedla na vznožje moje postelje in začela razgovor:

"Mojega moža ni doma; mislila sem, da se morda tudi vi bolj samega počutite."

Znašel sem se v kaj mučnem položaju. Iskal sem v glavi, s čim bi obvladal razgovor. "Pripovedujte mi kaj o svoji mladosti!" sem jo povabil, računajoč pri tem na znano dejstvo, da navadno ljudje zelo radi obujajo spomine iz mladostnih let. "Kje imate starše?"

Pogledala me je začudeno in presenečeno, skoraj ozlovoljno, ker sem pogovor zasukal v drugo smer.

"Oče mi je umrl," je suho odgovorila.

"S čim se je pa ukvarjal?" sem vztrajal, hoteč vodo napeljati na svoj mlin.

"Zdravnik je bil!" odgovori čmerno.

"Kje?"

"Ah, tukaj v Moskvi. Nekaj let poprej tudi v Leningradu. Nekoč, ko sem bila še prav majčkna..."

"Aha, smo že tam..." sem si mislil. Kmalu mi je povedala prav vse, kar se je spomnila o svojem očetu. Pravila mi je, da je bil dober mož, dober do matere in do otrok, kot zdravnik vedno pripravljen, tudi vsako nočno uro vstati in pohiteti k bolniku.

Ob teh spominih se je povsem raznežila. Mehkoba ruskega srca je prišla do izraza. Nadaljevala je: "Veste, tovariš, jaz nikakor ne morem verjeti, da bi mogel tako dober človek po smrti kar enostavno preminuti. Često se mi zdi, da mi smrt ni mogla kar tako uničiti nekoga, ki sem ga tako rada imela."

"Toda, tovarišica," ji pojasnim, "vaš oče ni povsem mrtev, hočem reči, da s smrtjo človek ne premine povsem. Duša po smrti še naprej živi."

Žena me je debelo pogledala: "Kako čudovito bi bilo to, če bi bilo res!"

"Resnično je," ji zatrdim. Dve uri sva potem razpravljala o postanku človeške duše. Mnogo me je res spraševala in prav modro. Celu vrsto vprašanj je že dolgo no-

sila v srcu, na katere ni našla pravega odgovora v nauku njenih materialističnih učencikov. V razgovoru z menoj je prvič spoznala temelje vere. Vsa olajšana je dejala: "Zdaj sem končno našla, kar sem tako dolgo iskala."

Bila je ura štiri zjutraj, ko sva razgovor zaključila. Žena je odšla, jaz pa sem daroval Najsvetejšo daritev in še posebej molil za njo in njenega moža.

Naslednji večer, spet ko sem se ravno pripravljaj na sveto mašo, je znova planila v mojo sobo. Komaj je zaprla vrata za seboj, je vroče dahnila: "Tovariš, govorite mi spet o Bogu!"

Tako sem prečul z njo drugo noč v verskem razgovoru. Ko je odhajala, je zaprosila: "Moj mož se jutri vrne. Še nikdar ni imel prilike o vsem tem kaj slišati. Ali sme priti z menoj k vam?"

"Kajpada lahko pride!" sem ji odvrnil.

Cel naslednji mesec sem potem njega in njo učil krščanskega nauka. Po nekako desetih dneh sta mi predstavila še dve ženski članici tajne policije in enega moškega, zaročenca ene od njiju. Tako sem imel že kar lep zbor poslušalcev, ki so noč za nočjo na tleh s prekrizanimi nogami sedeč poslušali čudovito blagovest, da Bog je, da je dober... Z veliko bistrino so razumevali in me vmes povpraševali po tem in onem, na kar sem jim skušal kar najprepričevalnejše odgovarjati.

Kot navadno vsi konvertiti, tako so morali tudi ti moji prebojevati trde notranje borbe, preden so se dokopali do trdne vere. Kasneje sem krstil še dve osebi, članici tajne rdeče policije. Tako sem v času svojega bivanja v mestu krstil v svoji tesni sobici sedem članov tajne policije in jim podelil prvo sveto obhajilo — kot nalašč v glavnem stanu rdeče policije.

* * *

S pomočjo Gorkijevega priporočila sem uspel najti v Moskvi enega izmed najbolj drznih potujočih duhovnikov, o katerem so mi že veliko pravili.

Sešla sva se v skriti kleti neke velike stanovanjske hiše. Skrajno previden je bil do mene, ki sem mu bil vendarle samo neznan tujec. Sedela sva na zaboju, v mračnem kotu; prostor je razsvetljeval le mal plamenček oljne lučke. Lep čas sva sedela, ne da bi se razgovor kaj razživil. Mladi mož je bil silno redkih besedi.

Tedaj pa se je oglasilo trkanje na vrata — trije kratki in dva daljša udarca. Na vratih se je prikazal prileten možakar in dejal: "Prečastitega gospoda Jožefa prosim, da pride za trenutek venkaj." Zunaj vrat sta šepetaje izmenjala nekaj besed, nakar se je mladi duhovnik spet povrnil k meni.

"Torej ste tudi vi duhovnik?", sem se naradil začudenega. "Pa še tako mladi!"

Gospod Jožef se je nasmehnil: "Da, dokončal sem semenišče podtalnega verskega gibanja."

Nato mi je popisal pač najdrznejše in najvažnejše tajno podjetje: rusko pravoslavno bogoslovje v Moskvi. Veliko mladih fantov, ki so čutili v sebi duhovski poklic, je tam doštudiralo. A leta 1938 je oblast semenišče odkrila in kajpada zaprla. Pouk je bil ob večerih in so prihajali k njemu na skrivnem. Čez dan so pa povečini študirali na sovjetski univerzi to ali ono stroko.

“Imeli smo tudi svojo posebno kapelo, urejeno v nekem skladišču. Nismo namreč smeli obiskovati tistih cerkva, ki so bile odprte vernikom, kajti vse so nadzorovali.”

Ko je bil bogoslovec Jožef posvečen, je nastopil nevarno službo potujočega duhovnika. Kot tesar je potoval od kraja do kraja, kjer ni bilo cerkva in duhovnika, in delil vernikom svete zakramente.

Ko je po nemškem vdoru versko preganjanje malo pojenjalo, so mu cerkveni predstojniki odkazali za službeno mesto neko vas, iz katere naj bi oskrboval ogromno področje, kjer že dvajset let ni bilo redne službe božje.

“Pa ste se bili kaj ukvarjali tudi z mladino?”

“Seveda, delovanje med mladino je bila že od nekaj ena od pglavitnih naših nalog, kajti ta je radi brezbožnega pouka v šolah najbolj ogrožena. Zato pa so škofje tako skrbeli, da bi bilo čim več mladih duhovnikov, kajti nam mladim je lažje najti stik z mladino. Navadno sem se zadrževal v kakem kraju po več dni in povsod skušal ustanoviti mladinski sportni klub. Tako delam še sedaj. Pred vsem uvajam nogomet. Tako dobim v vsakem kraju jedro prijateljev, ki jim je težko, ko odidem od njih, ter komaj čakajo, kdaj spet pridem. Ko tako najdem stik z mladimi ljudmi, ni več posebne težave, govoriti počasi tudi kaj o veri. Ustanavljamo tudi pevška društva: ko zbor naučim nekaj narodnih in rodoljubnih pesmi, naštudiramo še nekaj cerkvenih. Včasih se zberemo skupaj k branju ruskih klasikov. Od Tolstoja in Dostojevskega je potem samo še korak do Nove zaveze. V vsaki taki skupini slej ali prej odkrijem nekaj fantov, ki imajo več smisla za verska vprašanja. Te potem začnem zbirati na posebne sestanke v vsej tajnosti in tam spoznavajo vero podrobneje in začenjajo moliti.

Tako mi je uspelo pripeljati k Bogu zelo veliko mladih duš, katerih starši so bili zagrizeni brezbožniki, tako da so vse svete podoče, ki so preje visele po stenah njih stanovanja, zažgali.

Tako kot jaz dela še veliko drugih duhovnikov na vseh krajih Rusije, ki po vsej deželi gradijo celice vstajajočega krščanstva. Nekateri so tajno organizirani v organizacijo z imenom “Kristomol”, hoteče se s tem razlikovati od “Kosmomola”, ki je oznaka za komunistično mladinsko organizacijo. So pa ti “Kristomolci” premalo previdni; bojim se, da utegnejo brez zadostnega vzroka sprožiti nova težka preganjanja.”

* * *

“Tretjina nas veruje v Kristusa,” mi je dejal o sebi in svojem narodu tovariš iz rdeče armade, ko sva bila skupaj na fronti. Njegova trditev me je presenetila in se mi ni zdela verjetna. A po mojem lastnem obisku Rusije si upam trditi, da je bilo tovariševa številka še prenizka.

Da bi dobil čim bolj nepristransko sodbo o verskem stanju v Rusiji, sem se odločil, vnaprej kar na svojo roko, brez posredovanja članov podtalnega verskega gibanja, preiskati okolje, v koliko je še verno in v koliko ne, zlasti koliko vere so si ohranili oni, ki jih podtalno gibanje ni zajelo.

V ta namen sem se moral pač ločiti od vojaškega korpusa, kateremu sem pripadal, kar sem, čeprav ne brez težav, dosegel.

Sedel sem torej v tretji razred nekega počasnega ruskega vlaka. Med menoj in nekim kolhoznim uradnikom se je razvil prijeten razgovor. Med drugim sem ga pobaral, če je član partije.

“Se razume,” mi je odvrnil. “A jih le malo z nami drži. To ti je kaj nevhvaležna naloga, ubijati trdim kmečkim buticam zdravo pamet in nekaj revolucionarnega duha v glavo. No, poglejte: Ravno pretekli tedem sem odkril, da je bil eden mojih najboljših delavcev — duhovnik. Dolga leta je uganjal svoj hokuspokus takorekoč pred mojim nosom!”

“Čudovito!” sem vzkliknil. “Kako se more kaj takega zgoditi?”

“O, dragi moj,” mi je odvrnil, “to ni prvi slučaj. To so ti pravi prebrisanci, ti duhovniki. A jaz vendar ne morem vsak trenutek biti v vsaki baraki in šnofati, ali so vsi na ležiščih. Računam, da je kaka polovica ljudi z mojega področja hodila k polnočni maši tega duhovnika, ki jih je sam pred leti že krstil, poročil, in tako naprej, kot sam sedaj priznava.

Neka nesreča na polju mi ga je razkrila, sicer ga verjetno ne bi nikdar odkrili. Pri cirkularki se je eden od delavcev smrtno ponesrečil in ta duhovnik ti je šel in pred očmi vseh pokleknil k umirajočemu ter napravil nad njim znamenje križa in ne vem kaj še vse. — Zadril sem se nad njim: “Kaj počneš!” — A duhovnik me še pogledal ni, ampak je naprej mrmral svoje molitve poleg umirajočega, dokler ni izdihnil. Tedaj šele se je duhovnik dvignil in mi dejal: “Ivan je bil kristjan. Želel je z Bogom poravnati račune.”

“Brez nadaljnega sem ga izročil policiji, kajpada. A kaj pomaga, ko pa gotovo še toliko drugih leta po deželi, a jih ne staknemo!”

Strašno nezadovoljen je bil mož, ki mi je vse to pripovedoval; očitno ga je že samo misel na to, da je nekaj duhovnikov v Rusiji, gnjavila. Nadaljeval je z ihto: “Govorili smo o tem v partiji in nekateri tovariši so mi vedeli povedati še hujše stvari. V Taškentu je umrl ravnatelj bolnišnice. Vkljub vsem prepovedim so ga cerkveno pokopali. Ko so oblasti vso zadevo natančno preiskale, kaj so

dognale — da je bil ta ravnatelj v vsej tajnosti nadškof!”

Takele, meni zelo drage vesti mi je dróbil moj sopotnik. Že dolgo sem takole brez vsakega cilja potoval z vlakom, ki je v nekem mestu na nesrečo kar naenkrat obtičal. Le s težavo si si utiral pot naprej korak za korakom. Kolodvor je bil prenatrpan s civilnim prebivalstvom; ljudje so potrpežljivo sedeli na kupih svoje revščine, si kuhali čaj ali pa podremavali v čakalnicah po tleh. Mnogi izmed njih so čakali že osem dni, da bi ujeli kak vlak, ki bi jih popeljal na njih dom, kolikor ga je pač še ostalo po vojnem razdejanju.

Mesto je bilo prenatrpano beguncev. Tako sem šele po silnih naporih našel nekaj prostora v napol razpadli hišici ob robu mesta. Skozi streho mi je deževalo na posteljo in peč je bila podrtá. Vkljub temu sem v tem bivališču pretolkel več dni in še kar zadovoljen. Bilo je prav poletje in noči so bile ob polni luni zelo svetle. Večer za večerom sem posedal na malem dvorišču sredi sosedov, ki so se tamkaj zbirali in peli tožne ruske narodne popevke. O politiki in vojski je bilo le malo govora.

Takoj prvi dan pa sem se seznanil z nekim Vovom, mladim možem, članom Gorkijevega podtalnega verskega gibanja. Ko sem mislil, da že uživam pri njem malo potrebnega zaupanja, sem ga poprosil, naj mi pove, kako je prišel do tega, da je tako marljiv in goreč član te akcije, ki je vendar tako nevarna.

“Pojdiva malo k reki na sprehod,” me je povabil.

Že med potjo mi je začel razlagati svojo zgodbo:

“Bil sem član komsomola že od svojih prav mladih let. Vsak mladi človek je moral pristopiti, če je hotel dobiti kak prost dan in malo zabave. To je tudi mene pritegnilo v vrste “brezbožnih gorečnikov”. Zakaj pa ne? S tem smo ustregli partiji, nam je pa tudi prav prišlo. Tu in tam so nas sklicali h kratkemu, napihnjenemu predavanju, v katerem so nas ščuvali proti starim ljudem, ki so še verovali v Boga. Kadar smo šli mimo kake cerkve, smo imeli dolžnost, vsakogar, ki smo ga videli vstopiti ali izstopiti, zasramovati. Tudi brezbožne letake so nam dajali v razdeljevanje.

Mislím, da sem bil jaz tipičen mlad sovjet. Ognjevitó sem se lotil dela v partiji in marljivo študiral takozvani “dialektični materializem”. V tistih časih sem bil prepričan o odrešilnosti marksističnega nauka in da bi bili na mah vsi problemi človeštva rešeni, če bi ves svet postal komunističen.”

Vova je pri tem brenil kamen s pota in ozlovoljen vtaknil roki v žepe svojega zguljenega suknjiča.

“Tako je šlo do mojega šestnajstega leta. Tedaj pa sem začel vse vkup malo globlje proučevati. Pred vsem mi je padel v oči čudno nedosleden nauk sovjetov o ljubezni. Sprva so nam pravili, naj si vsak prosto izbere to ali ono dekle, kadar koli se mu pač zljubi. Tedaj nismo imeli niti šestnajst let. V tistih časih je za ločitev zakona zadoščala ena sama dopisnica. Pozneje pa je partija v tem spremenila svojo linijo in začela naenkrat označevati kot ideal zakon, eden in trajen za celo življenje.

Začudil sem se nad to spremembo in sem sklepal sam pri sebi: Če so voditelji enkrat pogrešili v tej tako važni stvari, kje imam poročstvo, da ne pogreše tudi v kakem drugem svojih naukov!? Če so se v vprašanju spolnega življenja povrnili na “staromodno” stališče prednikov, ali ni mar mogoče, da bodo vsak čas v še kakí drugi življenjsko važni zadevi spoznali in pripoznali pravilnost nekdanjih življenjskih načel, na primer glede bivanja in čaščenja Boga, verskega življenja sploh...”

Obrnila sva korak in stopala ob reki navzdol. Dan je bil lep, zrak čist. Sončni žarki so se poigravali na vodni površini. Hladen vetrič nama je vel od reke naproti. Čutil si veselje do življenja.

Vova je za trenutek prestal, potem pa nadaljeval. “O vsem tem sem se razgovarjal z enim mojih dobrih prijateljev. Začela sva stikati za starimi knjigami. Našla sva jih cel kup, vse zaprašene, v nekem kotu. Drugje sva našetela na nove, v inozemstvu tiskane knjige, ki so jih vtihotapili tujci. Dobila sva stik z uslužbenci nekega hotela, v katerem so navadno bivali tujci: ti so nama posredovali marsikako inozemsko knjigo.

Kmalu nas je bilo vedno več enako mislečih; prebirali smo vse, kar smo mogli stakniti in je pisalo o verskih, filozofskih, gospodarskih in socialnih vprašanjih. Še daleč nismo razumeli, a kljub temu smo brž dojeli, da se da marsikaj pametnega povedati o življenju, tudi poleg tega, kar so nam v šolah vteпали v glavo. Osnovali smo kar nekako tajno izposojevalnico knjig in čim bolj smo brali, tem bolj na stežaj so se nam odpirala vrata tesne ječe, v katero je bil vkljenen naš duh: množica svetlih in toplih žarkov je posijala v naša srca.”

Vova je prečtenal, se ozrl naokrog, če ni kje kdo, ki bi lahko prisluškoval, in nadaljeval: “Ostaniva kar tu, dokler vam do kraja ne povem.”

Nekega večera mi je eden mojih prijateljev, tudi komsomolec in gorečnej brezbožništva, izročil šop ročno pisanih listov in mi dejal: “Preberi in potem daj naprej brat še drugim zanesljivim!” Potisnil sem svezenj za jopič in ga privlekel na dan šele, ko sem bil na samem za dobro zaklenjenimi vrati.

Zazrl sem se v pisanje in čital ter prečital v duško od začetka do kraja. Čudovita zgodba se je razgrnila pred menoj. Nisem sicer vedel, kdo jo je napisal, vendar me je vsega prevzela. Pozneje sem zvedel, da je bil to Evangelij svetega Luka.

Vova je bil vedno bolj razgret. Da ga ne bi kdo prekinil, preden bi svojo izpoved dokončal, je kar metal iz sebe stavke:

“Tisto noč je nastopil preokret v mojem življenju. Saj smo že preje marsikaj čuli o Kristusu, a le kot nekem legendarnem tipu, ki so ga kapitalisti cela leta zlorabljali za izžemanje delavskega sloja. V tem evangeliju sv. Luka pa se mi je odkril pravi, resnični Kristus. Spoznal sem njegovo vzvišeno osebnost, videl, kako ubog je bil sam in kako velik prijatelj vseh ubogih je bil. Globoko v spomin sem si vtisnil besede, ki jih je spregovorila njegova Mati: “. . . Mogočne je pahnil s prestola in povišal nizke. Nasitil je lačne in bogate odpustil prazne. . . !” In dejal sem si sam pri sebi: “Pošteno so nas nalagali glede Kristusa! Zdaj vidim, da je njegova pot veliko boljša od one, ki so je nas učili. Hočem Mu slediti!”

Vovov obraz je izražal globoko resnobo. V njegovem govorjenju ni bilo nič patetičnega, izumetničenega. Kristus ga je pritegnil k sebi prav tako preprosto kakor nekdanj galijske ribiče.

“Dragocene liste sem dal brati tudi svojim prijateljem. Večina je ob njih začutila isto kot jaz. V naši edinici “brezbožnih gorečnikov” smo organizirali posebno skupino, ki je na skrivnem proučevala prepovedani nauk.

Sprva nismo imeli na razpolago nobene druge krščanske knjige kot evangelij, ki smo ga lastnorodno prepisali, da je vsak od nas imel svoj izvod. Vnaprej pa nam je Bog prišlo an pomoč: Umril je neki star mož, ki je pri nas stanoval. V njegovi zapuščini sem našel že zelo zdelano Zgodovino srednjega veka, ki je bila spisana že pred revolucijo. Ta knjiga je vedela mnogokaj povedati o tem, kako so samostani sredi vojska in neredov svetu ohranjali vero. Knjiga je vsebovala tudi pravila reda sv. Bazilija. Kar s pobožnostjo smo prebirali tudi to knjigo, ki nam je odkrivala doslej nepoznani svet verskega življenja, in si mislili: Bog nam je pokazal pot, po kateri naj hodimo, da postanemo kristjani.

S tem svojim ravnanjem smo pač nemalo tvegali. Partija nam je kot komsomolcem in borbenim brezbožnikom zaupala razna visoka mesta. Če bi nas zalotili v našem verskem življenju, bi postopali z nami kot z nevarnimi izdajalci. Zato smo evangelij in imenovano zgodovino brali le na skrivnem, v postelji pod odejo, pri svetlobi žepne svetilke. O krščanstvu in Bogu smo govorili med seboj vedno le tedaj, kadar smo se preje najskrbneje pre- pričali, da mo res sami, in privoščili smo si take razgovore samo zunaj na prostem.”

Mimo naju po cesti je privozil voz, ki ga je

vlekla stara, suha mula. Vova je s pripovedovanjem prejenjal, si našgal cigareto, pričel peti neko narodno pesem in pel, dokler se ni voz primerno oddaljil. Potem je spet povzel:

“Končno smo se odločili za drzen korak. Iz Rusije bežati v kako drugo krščansko deželo, kjer bi mogli svobodno versko živeti, ni bilo mogoče. A morda bi se dalo v Rusiji sami najti kak košček zemlje, kake posebne okoliščine, kjer bi ne bili stalno pod kontrolo komunističnih priganjačev.

Tisti čas je bila na pohodu velika akcija. Nabirali so mlade, krepke ljudi, ki naj bi ustanavljali kolhoze (velika zadržna posestva). Mi smo bili i mladi i krepki in imeli so nas za politično zanesljive. Priglasili smo se in bili takoj sprejeti. Tako smo se lotili obdelovanja velikega zemljišča.”

Vova se je sklonil k meni in mi na uho zašepetal:

“In naš kolhoz je postal samostan!”

Silno sem se moral začuditi, da je moje začudenje vzbudilo smeh pri Vovu.

“Da,” je nadaljeval. “Samostan, kakršnega je bilo pač v takih razmerah mogoče, smo ustanovili. Nismo sicer prepevali psalmov in drugih pesmi v staroslovenščini, ki je nismo razumeli. A molili smo skupno razne molitve, katerih smo se na pamet naučili. Imeli smo s seboj tudi celotno Sveto pismo, ki smo ga pridno študirali. Tako nam je dve leti kar dobro šlo. Tedaj pa je tajna policija kar nenkrat postala nezaupljiva namram nam —, od kod ji je kaj na ušesa prišlo, že danes ne vemo. Preiskali so naš samostan in odkrili v njem Sveto pismo. Meni in še dvema prijateljsma se je posrečilo izmuzniti se ob preiskavi in se skriti v žitu. Ponoči smo jo pobrisali dalje. Vse druge so pa zaprli.

Končno me je vojna ločila še od preostalih dveh prijateljev. Kaj se je med tem kaj z njima zgodilo, ne vem. A trdno upam, da se bomo nekega dne spet sešli. Tedaj homo v kakem še bolj skrivnem koticu dežele naš samostan obnovili.”

* * *

Sklenil sem, čim prej zapustiti Rusijo. Namen mojega potovanja po njej je bil v glavnem že dosežen: odkril sem dejstvo, da v Rusiji obstoji “krščanska peta kolona” in da se ne sme ruskega naroda istovetiti z njegovimi tirani. Ta dejstva sem želel kar najhitreje sporočiti zapadnemu svetu.

“Tako, zapustiti nas mislite! I, dobro, tovariš!” je dejal polkovnik, ki mi je toliko pomagal pri dosegu mojih ciljev v Rusiji. “Prihodnji teden gre več vojaških transportov skozi Ukrajino. Če se jim hočete pridružiti, vam je zagotovljeno varno in udobno potovanje.”

Očividno je razbral na mojem obrazu nemalo začudenje, češ, kaj bo iskala cela vojska tam v Ukrajini. “Veste, z nekaterimi zapadnimi ruskimi pokrajnami gre še nekaj navzkriž.”

No, to je bilo čisto novo zame. In kako naj bi tudi kaj takega zvedel. Saj sta bila pol leta edini vir mojega znanja položaja v deželi in inozemstvu sovjetski radio in tisk, ki pa, samo po sebi umevno, nista objavljala nikakih manj povoljnih vesti.

“V Ukrajino bi pa res rad,” sem dejal. Kmalu sem imel tudi za to potovanje vse papirje v rokah. Naročeno mi je bilo, naj pridem tega in tega dne k določeni vojašnici, odkoder bo odšel naš transport.

To potovanje je moja spoznanja izredno obogatilo. Zvedel sem nekaj, kar je bilo do tedaj zunanjemu svetu neznano. Od novembra 1945 dalje so se velike skupine Stalinu nasprotnih ruskih vojakov borile proti oblastem in niso hotele demobilizirati. Pravo, velikopotezno četništvo, ki je že poldrugo leto krepko živelo po širnih gozdovih Ukrajine.

V mojem transportu je bilo kakih 200 izbranih vojakov, oboroženih s strojnimi, brzostrelkami in drugim lažjim orožjem. Ko smo dospeli v prvo večje mesto, je bila ura šele 4 popoldne. Kljub še tako zgodnji popoldanski uri je bil ukaz ta, da prenočimo v mestu.

“Čemu ne gremo naprej?” sem vprašal potnega tovariša, ruskega častnika, s katerim sva sedela na kupu poštnih vreč drug proti drugemu nasproti.

“Četniki,” mi je šepetaje pojasnil, “izdajalci, ruski partizani ali kakor jih že hočete imenovati. V vsej deželi, ki se ji bližamo, se partijci in vojska počutijo varne samo v večjih in pomembnejših mestih in še v teh nihče po deseti uri ne stopi na ulico. Boste že videli!”

In dejansko sem doživel to. Naslednje jutro že so prinesli dva vojaka našega transporta mrtva in strašno razmesarjena na tovorni voz. Ponoči sta ob robu mesta naletela na skrivače in ti so ju tako zdelali.

Tako se mi je odkrivalo vedno več in več podrobnosti o podtalnem gibanju Stalinovih nasprotnikov. Častniki rdeče armade so mi pripovedovali, da zajema to uporniško gibanje kak poldrugi milijon mož, ki nastopajo v večjih skupinah od ruskih Karpotov do Kijeve, da, celo vzhodno od Dnjepra. Manjša skupine pa delujejo po gozdovih v okolici Brjanskega južno od Moskve. Eden njihovih vodij je bil Štefan Bandera, ukrajinski nacionalist, na čigar glavo je Sovjetija razpisala visoko nagrado.

Po končani vojni in umiku nemških armad, je v Banderu in njegovih pristaših krepko oživela dolgo gojena nada na osvoboditev Ukrajine. Njegovi ljudje so bili tedaj kot ruski vojaki oboroženi in niso hoteli ne demobilizirati ne vrniti se v Rusijo. Zasedli so velike predele dežele in odklonili vse iz Moskve jim poslano rdeče častnike. Toda ruski tajni policiji se je posrečilo spraviti med nje več edinic, zlasti po mestih, ki so potem izdajale posamezne skupine, katere je Stalin

kajpada neusmiljeno likvidiral. Tedaj so se ti četniki raje umaknili v gozdove.

Ko smo prišli v neko mesto s 160.000 prebivalci, me je “dežurni” našega transporta povabil, da grem z njim na poveljstvo rdeče garnizije. Tam sva našla nekega sovjetskega komisarja vsega iz sebe. Povedal nama je, kaj se je bilo zgodilo. Komaj 6 km oddaljeno vas je napadel oddelek četnikov. Ovedli so okrajnega načelnika in strankinega tajnika, kakor tudi 19 agentov tajne policije, izropali pošto in pobrali vsa živila iz sovjetskih skladišč ter potem spet izginili v gozdovih.

Sam komisar, ki nama je vse to pripovedoval, je komaj ušel. Pohitel je po pomoč k najbližji vojaški posadki. Častniki tamkajšnje rdeče garnizije pa niso hoteli zapustiti svoje postojanke, prav dobro vedoč, da upornikom v gozdovih pač ne bodo kos.

Sovjetska vlada je na razne načine že poskušala obvladati vse ozemlje. Požgala je ogromne gozdne komplekse, da bi iz njih pregnala upornike, in izvedla je proti njih dozdevnim postojankam velike progone. Pa vselej so se četniki pravočasno izmuznili. Pred kratkim so Sovjeti preselili velike množice Ukrajincev proti severu, hoteč s tem preprečiti vsako podpiranje upornikov od strani njih simpatizerjev po vaseh.

Toda število upornikov je raslo vedno bolj; njih vrste so se znatno večale z ubežniki iz ruske armade. Še danes se jih na tisoče v večjih in manjših skupinah bori proti režimu.

* * *

Nekega mrzlega, viharnega dne sem se na češko poljski meji poslovil od svojih spremljevalcev. Z vsemi smo si v roke segli. Kolju in nekaterim drugim, ki so mi na mojem dolgem potovanju odpri svoja srca, sem šepetaje podelil blagoslov. Nato sem krenil proti zapadu in globoko zadihal čisti, mrzli zimski zrak. “To je zrak svobode,” sem dejal sam pri sebi, “ki diha iz Evrope. Tu ni več verig brezbožnega komunizma. Konec je mojih skrbi in trpljenja!”

Toda, kako bridko sem se varal!

(Pisatelj v naslednjem popisuje strašno mučenje, ki ga je moral prestati od strani češke rdeče policije. Šele po več mesecih neizmernega trpljenja je po čudovitih potih božje Previdnosti dosegel prostost in se umaknil v resnično svobodo. Zадnje mesece je ta junaki Kristusov borec imel v zaporu to veliko uteho, da je tam organiziral “podtalno cerkveno občino”: nad 40 sojetnikom je od časa do časa podajal Njega, ki je Kruh močnih... Tega njegovega delovanja komunistične oblasti niso nikdar zasledile. — Morda bomo o priliki tudi ta popis mučenj polnega zaslijevanja in podtalnega duhovniškega delovanja v rdečih ječah objavili. — Op. ur.)

SODELUJMO PRI GRADNJI CERKVE

Bolj kot kdaj gre danes za to, čigav bo svet. Ali bo zmagalo krščanstvo ali brezbožstvo?

Mi mislimo: Zmagal bo tisti, ki bo bolj delal in bo Bog z njim!

Ni dvoma, da je Bog z nami, katoličani! En pogoj za zmago torej že imamo.

Treba nam je še delati. Ne sme nam biti dejstvo božje pomoči v potuho, da ne bi tudi mi storili svojega, delali, veliko delali, garali za zmago Cerkve božjega kraljestva na zemji. Pomagaj si sam in Bog ti pomore!

NE DELATI; GARATI!

Garati — to mora biti danes geslo katoličanov. Garati za ohranitev Cerkve v že krščanskem svetu in za nje razširjenje vsepovsod. **Garati, pravimo, ne le delati!** To pa zato, ker tudi nasprotniki Cerkve ne je delajo, ampak garajo, da si osvoje svet.

Polje dela pa je tako ogromno in delo tako nujno, da moramo vpreči vse katoliške sile. Če hočemo čim prej zmagati, čim več katoličanov bo garalo, tem bližje bo rešenje, zmaga! To je tako jasno, da bolj biti ne more!

NE IZGOVARJAJMO SE!

“Da, naj le garajo, naj le delajo za misijone — tisti, ki morejo, ki so na boljšem položaju kot mi.”

Kako je s tem “tisti, ki morejo, ki so na boljšem kot mi”?

Kaj morejo katoličani v Evropi, v čim so na boljšem kot mi, recimo, v Ameriki? Najmočnejše katoliške dežele in skupine so po vojni najbolj prizadete: Francija, Italija, Avstrija, Belgija, Nemčija... Nekateri so vrhu tega še za “železno zaveso”: Poljska, češka, Hrvaška, Slovenija, Madžarska... Španija, ki ni trpe-la vojnega razdejania, trpi na še nezaceljenih ranah rdeče revolucije in živi zapuščena, osamljena, v bedi bolj kot marsikatera druga dežela... V Angliji so katoličani v veliki manjšini. — Tako lahko rečemo, da, če kdo, evropski katoličani pridejo v poštev za oprostitev davka za gradnjo Cerkve:

Tako bi za delo pri gradnji Cerkve ostali le še katoličani izven Evrope. V azijskih deželah jih je tako malo, da so kakor kapljica v morju. Malo več jih je v črni Afriki. V USA jih je nekaj nad 25 milijonov. Največ jih je še v Južni Ameriki. Koliko bi torej izvenevropske dežele mogle misijonsko sodelovati?

No, od azijskih in afriških katoličanov pač ne more Cerkev pričakovati kdo ve kakega misijonskega doprinosa. Južna Amerika — “katoliški kontinent”? (Dobro vidimo zlasti mi tu, koliko je tu katoliške dejavne sile. Cerkev tu je takorekoč še v povojih, tako da cele dežele sličejo misijonskim pokrajinam v velikem pomanjkanju duhovnikov, redovnic in za katoliško življenje potrebnih ustanov. Tako v južnoameriških deželah res ne morejo kaj posebnega storiti za gradnjo Cerkve dru-

god, ker si jo še sami v nekem smislu grade. — Ostanajo še katoličani v USA. Ti morejo in tudi hočejo sodelovati ter dejansko naperjajo vse sile, da danes vsaj gmotno vzdržujejo gradnjo Cerkve skoro po vsem svetu pred vsem oni, dasi v najskromnejši meri, kajti kaj je zmogljivost 25 milijonov severoameriških katoličanov v primeri z ogromnimi potrebami božjega kraljestva po vsem svetu!

ČE BI SE VSI IZGOVARJALI...

Kaj iz vsega tega sledi, kaj hočemo z vsem tem reči?

Tole: Če bi naj pri širjenju Cerkve sodelovali le tisti, ki to brez težave zmorejo, potem se število sodelujočih tako strašno zmanjša (v današnjem povojnem, pa tako odločilnem času!), da bi Cerkev ne zmogla več vzdrževati svoje misijonske akcije in bi se morala umikati s postojanke na postojanko, dokler ne bi njeno misijonsko delo povsem ugasnilo, in to danes, ko gre borba na življenje in smrt. Če bi se vsi katoličani postavili na stališče zgoraj navedenega ugovora, kdo bi delal? Skoro vsi, zlasti vsi evropski katoličani bi imeli najmanj toliko pravice izgovarjati se kot jo imamo mi Slovenci tu v tujini.

Če bi se vsi izgovarjali tako kot se nekateri med nami, bi pomenilo to **triumf za brezbožne sile, katolištvu in naši domovini pa propad.** S takim izgovarjanjem bi sami sebi grob kopali.

KAJ MOREMO, KAJ MORAMO

Cerkev in katoliško stališče pa je drugačno: Vsak katoličan mora sodelovati pri gradnji Cerkve tam, kjer je še ni, pa naj bodo razmere še tako hude! Vsak, kakor more in kolikor more!

Slovenci, na primer, v domovini z denarjem in poklici sedaj res ne morejo veliko sodelovati in zato te pomoči Cerkev od njih danes ne terja. Pač pa ji je predragoceno trpljenje naše domovine in obilne molitve naših dragih; tega naj bi naši doma čim več za misijone Bogu darovali.

A mi v tujini, zlasti v USA in Argentini in drugod, moremo poleg molitve in trpljenja tudi s **Poklici in gmotnimi sredstvi** vsaj nekaj storiti že danes in bomo mogli jutri veliko več. Zato pa tudi moramo, pač toliko, kolikor moremo! Če nas je Bog spravil na varno, v svobodo in k polnim skledam, je to storil, ker hoče, da od Slovencev vsaj mi v izseljenstvu za gradnjo Cerkve kaj več storimo, in to tudi namesto onih v domovini.

Imejmo malo več čutenja s Cerkvijo, malo več katoliškega srca! **Bodimo borbeni vojščaki Kristusovega kraljestva**, prizadevno in najdljivi v iskanju možnosti, da storimo, kar se da mnogo za njega čimprej in čim popolnejše zmagoslavje v svetu, ki edino bo prineslo zmago in vstajenje tudi nam in naši domovini!

L. L. C. M.

ŽRTVAM BOŽJEGA KRALJESTVA / NAŠI DOMOVINI - ZA SPOMIN

V ŽIVLJENJE

Vetrinje. Danes ni več na tistem ravnem polju šotorov in kolib iz lubja, ne lojtrskih voz in tisoč življenj. Na preoranih senošetih zori pšenica in zlati nebo nad seboj. Pa se mi zdi, da bom, če mi bo dano kot starcu stopiti na tisti kraj in prislunhiti vetru in mrkim kostanjem ob priletnem samostanu, še čul pesem o nepozabnih dneh.

* * *

Ravno sem urejal po šotoru, ko je nekdo odgrnil plahto.

"Janko!"

"Kaj bo?"

"Brat te zunaj čaka."

Zmetal sem perilo v nahrbtnik in skočil iz šotora. Res je onkraj lesene ograje stal brat.

"O, Dušan!"

"Pojdiva malo po taborišču."

Pa sva šla. V zraku je dišalo po jabolkovih cvetovih in po dimu. Dozorevajoče in usahlo se je družilo v istem hipu, lepota in mrkost obenem. Na jugu je bila komaj še vidna kot v nebo potegnjena črta slovenskih planin, tu in tam bela. Na tej strani pa sem čutil Vrbsko jezero in Gospo Sveto v daljavi. In v srcu se mi je spočela radost: Vse to je naše.

"Kako se ti zdi?" je spregovoril.

"Meni? Kar lepo. Celo romantično. Kakor v kaki narodni pesmi: glej ognje in šotore, brstje in življenje v vsem tem!" Iskreno sem govoril, ni me sram priznati. Morda sem otroško gledal na vse. Pa če sem pogledal obraze ljudi; niso bili žalostni. Ne, nek mir sem bral na njih, neko večerno spokojnost.

"In tebi?" sem ga pobral.

"Tako čudno mi je. Kot da mi je vse najsvetlejšo padlo v prah."

Minila me je dobra volja. Uzl sem, da je str. Stopal je kot utrujen od dolgega pota. V sinji vojaški obleki je bil, pa brez kape. Na obrazu mu je ležalo nekaj mučnega, globokega. Kakor slepec, ki slutit pred seboj sončni vzhod, pa napne vse kite v obrazu, da bi dojel to lepoto, a mu mrtve oči ne dajo. Na ustnih mu je bila posuta grenkoba kot po trpki pijači. Oči so se nenavadno udrlje med vzboklje kosti. Prameni las so se trdo krivili kot veje viharnika. Roke je tiščal v žepih in gledal je rahlo upognjen predse v neznanost.

Brez besed sva tavalala po taborišču. Gluha za utripajoče življenje med šotori in ognji sva živela v mojih mislih. V vsej trpkosti in nemi muki se mi je zdel Dušan skrivnostno lep.

"Preveč črno gledaš na vse skupaj," sem se domislil na drugem koncu poti.

"Mogoče," je odgovoril, ne da bi zganil z ustnicami.

Pred mojim šotorom sva se poslovila. Oblečen sem legel. Zrl sem v belo plahto nad seboj, ki so jo barvali trepetajoči ognji. Menda sem še zadnjega videl. Zablestel je, potem je bila popolna tema. Misli sem na Dušana.

* * *

Tisto jutro je bil spet pri meni. Tak kot navadno: vesel, razigran, ves mlad, pred pragom življenja. Menda je prav od maše prišel. Postregel sem mu s požirkom črne kave in skorjo kruha, ki sem jo nekje staknil.

"Še kaj pridi!"

"Bom," se je smejal, ko je odhajal.

Pa ga ni bilo več. Popoldne je odšel z ostalimi borci domov — v smrt. Klic rodne zemlje je bil premočan. Nisem ga videl, ko je odhajal. A gotovo je šel visoko vzravnano. Saj je šel v življenje.

* * *

Ob večerih, zlasti na pomlad, hodim včasih za Teboj. Iščem v mislih po gozdovih, bukovih in smrekovih, po poljih in samotnih poteh. Kje trohniš? Kako si padel ob strelu? Na hrbet ali na obraz? Se ti je potočila kri preko oči?

Pa bolj me zanima drugo: Kaj vse se ti je razodelo v tistem trenutku? Si se nasmehnil ob smrti? Ugledal si Njega kot Janez v skrivnem razodetju. Oblečenega v dolgo haljo in opasanega na prsih z zlatim pasom. Oči je imel kot ognjen plamen in glas kot glas mnogih voda.

Odprla so se ti nebesa v vsem blesku: smaragd in jaspis, zlato bliskov in gromi, plamenice in stekleno morje podobno kristalu. Harpe in zlate čaše, polne vonjav. In preko vsega mogočna himna: Svet, svet, svet.

Padel si pred Jagnjeta in ga molil.

Vidim te v družbi vseh borcev. V belih haljah stojite, in s palmovimi vejami v rokah. Nehote sežem po Razodetju in berem: "To so tisti, ki so prišli iz velike bridkosti ter oprali svoja oblačila in jih očistili s krvjo Jagnjetovo. Zato so pred božjim prestolom in mu služijo noč in dan v njegovem svetišču in sedeči na prestolu bo prebival med nami. Ne bodo več lažni ne žejni, tudi sonce jih ne bo peklo ne druga vročina; zakaj Jagnje, ki je v sredi pred prestolom, jih bo paslo ter jih vodilo k virom živih voda; in Bog bo brisal njih solze z njih oči."

* * *

Srečen si, Dušan. Srečni ste naši borci. Vztrajali ste do konca. Vaše plačilo je neskončno.

JANKO

O NARTEJU VELIKONJA NAPISALA NJEGOVA HČERKA

Leta 1933 v jeseni je naš papa težko obolel. Zdravniki so napravili napačno diagnozo in zato se mu je stalno slabšalo. Ležal je devet mesecev, počasi je izgubljal zavest, vsa desna stran mu je omrtvela, zdravniki so izgubili upanje. Sorodniki in prijatelji so že razmišljali, kako bi po njegovi smrti poskrbeli za otroke, kajti niti misliti ni bilo na to, da bi vdova lahko vse preživljala z golo pokojnino. Dr. Breclj je nasvetoval še zadnje: poizkusili naj bi še s kliniko v Zagrebu. Zaobljubili smo se, da pojdemo peš k Mariji Pomagaj, če se papanu izboljša. Le napoj je bil še živ, ko so ga v spremstvu zdravnika odpeljali v Zagreb. Tam so ugotovili, kaj mu je, in takoj začeli z zdravljenjem. Čez dva meseca je bil že po koncu in je hodil ob palici ter je prišel nazaj v Ljubljano sam z vlakom.

In smo romali otroci k Mariji Pomagaj. Bolele so nas majhne nožice, a morali smo se zahvaliti Nebeški Gospe za njeno pomoč.

Papa je počasi okreval, čeprav mu je desna stran ostala omrtvela. Začel se je učiti pisanja z levico. Skrajja so bile njegove čačke nerazumljive, pa ni odnehal. Tudi je začel znova hoditi v službo. Že od daleč smo spoznali njegov drsajoči korak, kadar se je opoldne vračal domov.

Med počitnicami je zopet hodil z nami na izlete. Malo bolj počasi smo se premikali kot ostali turisti, a smo oblezli vse pogorje med Ljubljano in škofjo Loko, pa še preko Ratičevca in Bohinja, na Stol in na Krvavec smo prišli. Tudi na Brezje smo odslej šli večkrat peš.

Leta 1938 smo obiskali vsi papanov rojstni dom. Radostno so nas povsod sprejemali, srčno, kako je v Ljubljani. Prežerno smo uživali lepoto Primorske in le od daleč smo čutili, da to ljudstvo trpi pod tujim jarmom in gleda na Jugoslavijo kot na obljubljeno deželo.

Vojaška zasedba Slovenije je spremenila smer naši brezskrbnosti. Znašli smo se obdani z bodočo žično ograjo. Za izprehode sta nam ostala le še Grad in Rožnik. Tja smo spremijali dekličji svojega očeta, ki nam je ob teh prilika pojasnjeval toliko stvari, ki jih naše neumne glavičice ne bi znale same razbrati.

Vojna vihra je naraščala. Prvi umori, prvi požigi, prve internacije, preplah in omahovanje. Naš papa ni nikdar omahoval, čim je izvedel, da so v Osvobodilni fronti tudi komunisti, je jasno odgovoril na povabilo, da se z njimi kot katoličan ne more družiti v nobeni stvari.

Začeli so prihajati v Ljubljano begunci z Dolenjske. Takrat je papa prevzel predsed-

BIL JE MOŽ BOŽJI

niško mesto pri Zimski pomoči. Z vso vneto se je lotil dela; kljub rahlemu zdravju ni počival.

"Otroci, vi ne veste, koliko bede je na svetu," nam je večkrat ponavljal, zahvalite Boga, za vse, kar imate."

Stranote tistih dni so nas še bolj povezale. Obutek nevarnosti je vzbudil v nas jasno zavest, kako zelo se imamo radi, kadar smo bili vsi skupaj, smo junaci in si dajali poguma. Delali smo vse mogoče nacrte, kaj bomo napravili, če bi prišlo do tega ali do onega, ko so začeli Nemci odvažati ljudi na delo in smo se bali, da bo tudi kateri izmed nas prišel na vrsto, smo se dogovorili, da se po vojni počakamo za Presernovim spomenikom. Takrat je imel papa venko četa in se je udeleževal naših pogovorov boj od daleč. Le vsak nam je resno dejal: "Glejte, da boste v posvečujoci milosti, pa se vam ne bo treba nicesar bati."

Kadar smo razpravljali o strašni negotovosti, ki nas obdaja, o bedi in krivici, ki naraščata in da se nam zdi, da je Bog pozabil na stvarstvo, nas je opozoril: "Glejte samo današnje dogodke z miselnimi očmi, pa boste umeeli čuda božje pravčnosti in previranosti."

Res ni Bog sveta zapustil, ampak svet se je hotel osamosvojiti in vse današnje zlo je le posledica odtujitve človeštva od Boga.

Papa se je zavedal tega in je hotel vse svoje delo podrediti le božji volji. V tem ni videl nič posebnega, saj je vendar dolžnost stvari, da prizna svajega Stvarnika in se ravna po Njegovi volji. Delal je, kolikor so mu moči dopuščale. Kar čudili smo se, od kod jemlje energijo, pogum in dobro voljo. Bolezen mu je nagajala. Zaradi mraza ga je zelo bolela desna noga in ni mogel spati. Vstajal je torej ponoči in delal.

Strahu ni poznal. Česa naj bi se, tudi bal, ko je trdno veroval, da vse odvisi od božje volje. Jasno je to izrazil v svojih zapiskih, ki jih je našla mama med njegovimi papirji že po njegovi smrti: "Kaj vem jaz, kaj je prav v Njegovi službi za dobre, vredne in potrebne ljudi, jaz, ki me je pamet marsikdaj slepila, ko sem postavil vse svoje moči v neko službo, zaupajoč v lastno moč. Če me je nekaj pahnilo nekam, ne da bi prosil, sem v tem spoznal božji namig."

V zadnjem času je veliko premišljal in pretehtaval svoje moči, pa je končno vse do zadnjega prepustil Bogu: "Tudi tega strahu sem ozdravljen, da ne bi upal stati za slavo pametnega Bitja. Zahvaljen bodi Bog za to ve-

„Večje ljubezni nima nihče kakor kdor da življenje za svoje drage“

liko milost, da mi je dal spoznanje, prosim Ga samo, da naj mi da še moč, da bom mogel povsod in uspešno to spoznanje povedati, potem pa naj On določi čas, kolikor časa želi, da to širim. Naj ne zgorim na grmadi kot Njegov nasprotnik, nimam pa nič proti, če zgorim na grmadi v Njegovi službi. Toda tega nisem vreden, tega se bojim, da ne bom vreden, zato si s tem ne belim glave, četudi bi imel čas. Nimam časa, da bi jaz, ki sem se moral že na stara leta učiti hoditi, jesti, piti, govoriti, pisati kot otrok ter mi zdaj te stvari niso tuje, razmišljal, kaj hoče Bog z menoj."

Zadnjo zimo je moral zaradi onemoglosti opustiti delo. Toda veliki organizem Socialne pomoči je že sam deloval in ni več potreboval njegove podjetnosti in iznajdljivosti. Telesno je slabel, njegov duh pa je bil živahen in jasn, čeprav se mi zdi, da je bil kar nekam oddmaknjen od vsakdanjega življenja.

Doma smo se pripravljali na proslavo petindvajsetletnice papanove in mamine poroke. Celo brat, ki je bil pri domobranci na Primorskem, je obljubil, da bo prišel, če le mogoče.

Prišel je maj in z njim naš beg. S starejšo sestro sva bili takrat z doma. Pripovedovali so mi, da je papa pomišljal, kje je v tisti zmedi njegovo mesto. Pustil je, da so odšla dekleta s prijateljsko družbo, odposlali so tudi mlajša fanta. On pa je ostal in z njim mama ter najmlajši dve.

Ko smo se otroci pomikali eni preko Ljubelja in drugi že na angleških kamionih v Italijo, sta z mamo 10. maja praznovala srebrno poroko. Naslednji dan so prišli ponj in ga odpeljali. Meseč dni ni mama prav nič vedela, kaj je z njim. Nato so razglasili razpravo. Pogumno je stopil pred sodnike. Komunistična ječa ga ni prav nič zlomila. Odgovarjal je jasno in kratko na obtožbo. Zavedal se je, da ga bodo obsodili, zavedal pa se je tudi, da je v božjem varstvu. "Torej ne boj se, če veš, da ladjo vodi večš krmar. On že ve, torej se ne boj. On je postavil svoje ljudi, ki jih bo toliko podpiral, kolikor je to Njegova volja. Torej pustimo odvižno skrb Njemu, fantje, izpolnimo pa to, za kar nas je postavil."

25. junija so ga ustrelili nekje pri Turjaku; ne vemo, kje počiva njegovo telo. Za dušo pa upamo, da jo je Bog sprejel v svoje naročje.

Njegovi otroci gledamo na te dogodke z mističnimi očmi in se zahvaljujemo Bogu za mučeniško smrt ljubega očeta, Ali pa ni res nekaj čudovitega v tem, da je naš papa ozdravel proti pričakovanju vseh. Zdi se mi, da mu je Bog povrnil življenje le zato, da Mu ga je dvanaest let nato lahko zavestno in radovoljno daroval v vse večjo Njegovo slavo.

IVANKA VELIKONJA, MADRID

Dogodki sedanjih časov razodevajo vso tragedijo ubogega človeštva, tragedijo, ki se ponavlja, več ali manj enako, vsa stoletja. Na eni strani ožabni trinogi in samozavestni ter kruti preganjalci — na drugi strani pa ponižni, a vendar odločni spoznavalci in mučenci, ki so do zadnjega diha plemeniti, celo do svojih sovražnikov in rabljev.

To vidimo tudi v življenju sv. Vincencija, mučenca, plemenitega Španca, ki ni kak poljuben mučenec (prav za prav so vsi mučenci izredne osebnosti in veličine), marveč odličen predstavnik Kristusove Cerkve, za katero se žrtvuje, kot so se žrtvovali v zadnjih časih, prosvitljenega 20. stoletja, naš odlični nadškof dr. Alojzij Stepinac, ogrski kardinal J. Minszenty, praški nadškof Beran, da ne naštevamo drugih nič manj odličnih in vidnih predstavnikov Cerkve, in ne med zadnjimi našega vladika dr. Gregorija Rožmana in vseh tisočev naših odličnih mož in fantov.

Časi se spreminjajo in mi z njimi, je veljalo некоč. Danes pa moramo reči, da se časi spreminjajo le po številu let, sicer so pa kot so bili in mi z njimi. Le to "malenkostno" razliko lahko pridenemo, da so časi vedno okrutnejši, kolikor "kulturnejši" so ljudje, ki čase ustvarjajo. Kajti časi so taki kakršni so ljudje. Čas je pravzaprav abstrakten pojem. Čase ustvarjajo ljudje. Ako so ljudje dobri, so tudi časi dobri; ako so pa ljudje zlobni, so zlobni tudi časi.

V naslednjem opisu bomo videli potrjene gornje trditve. Opisali bomo junaškega mučenca sv. Vincencija, ki je veličasten vzornik mučencev današnjih dni.

ROJSTVO IN VZGOJA

"Zmagovalcu sem dal skrite matere... in novo ime" (Raz 2, 17).

Potekla so tri stoletja, odkar je bil kamenjan sv. Štefan, dijakon, v Jeruzalemu in 40 let, ko je daroval svojo mladost junaški mučenec in zopet dijakon, sv. Lavrencij v Rimu, doma tudi iz Huesca, ko je prišla vrsta na dijakona Vincencija, ki je v Valenciji na španskem potrdil resničnost krščanske vere s svojim mučeništvom in daroval večnemu (Duhovniku — Jezusu Kristusu, z zvestobo svetega dijakona, kelih, napolnjen z lastno krvjo.

In da je bila njegova mučeniška kri seme novih mučencev in da je priklkala v današnjih "modernih" in "naprednih" časih, jasno dokazuje verska zgodovina zadnjih let njegovega plemenitega naroda v Španiji in nič manj današnji dnevi, v katerih je satan spušččen z verige, med drugimi katoliškimi narodi in ne nazadnje med našim malim in dragim slovenskim narodom.

Vse je plemenito na tem mučencu: rojstvo, svetost, učenost, beseda, služba...

Vincencij, sin Evtiha in matrone Enole, se je rodil v španskem mestu Osca ali Huesca.

Primerno plemenitemu stanu je bilo tudi njegovo šolanje. Krščanstvo je bilo že zelo razširjeno in izvajano v tem kraju. Očetu je bilo mnogo za čim boljše duhovno izobrazbo svojega sina; zato je izročil Vincencija v oskrbo škofu Valeriju v Saragozo. Visoki vladika je odgojil Evthihijevega sina v spoznanju božjih skrivnosti z vso prepričevalno milino; Vincencij je rasel v pobožnosti in kreposti s tako vnemo, da je dobil škof Valerij v svojem gojencu veliko pomoč in da je spoznal Bog Vincencija vrednega za dijakona in mučenca.

DIJAKON

Dijakonova vloga je upravljati cerkveno premoženje, ki je sad dobrotelčnosti in namenjeno za pomoč potrebnim — deliti sv. obhajilo, pridigati in krščevati.

V tem življenju so predvsem tri stvari važne in nad vse potrebne: ljubezen, hrana in luč; kajti brez njih bi bilo breme naše revščine nevzdržno. In Jezus sam nam je dal veliko zapoved: ljubite se med seboj; zapustil nam je svoje Telo v okrepčilo in hrano naših duš, zapustil nam je tudi svojo besedo kot luč, ki naj nam razsvetljuje pot našega življenja.

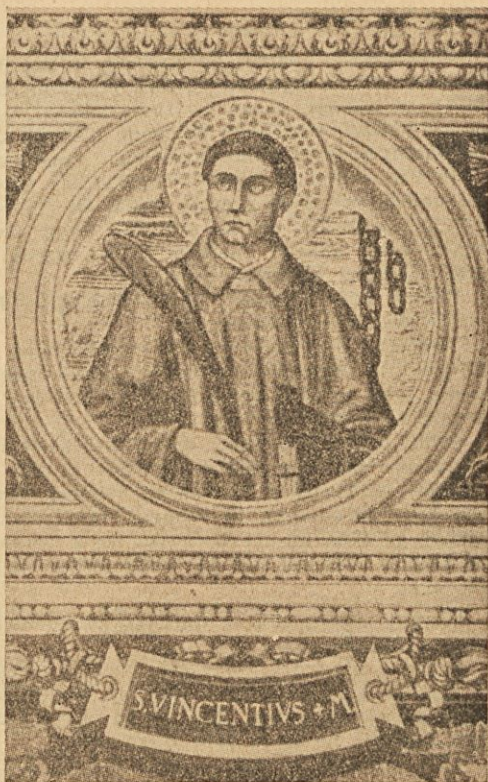
Vincencij je postal diakon svete Cerkve in dobil od škofa izredno nalogo, pridigati mesto njega, ker sam ni mogel zaradi napake jezika. Vincencijevega slavna smrt in junaštvo do zadnjega diha potrjuje, da je izpolnil sveto službo z ognjem svojih mladih let in vnetim navdušenjem svoje žive vere.

PREGANJANJE

Rimsko cesarstvo je vladal tisti čas cesar Dioklecijan (284—305). Po Avrelijevi smrti je uživala Cerkev nekako štiridesetletno premirje; — pogubna imenuje ta leta zgodovinar Evzebij, pogubna za cerkveno disciplino in pogubna za gorečnost svetega življenja. In Gospod je dopustil, da je zadivjalo strašno preganjanje. Pokolj je bil splošen in žrtev brez števila, vendar je zmagalo krščanstvo, ker je božje. Preganjanje je bilo splošno le v letu 303, katerega je izzval predvsem Galerij, eden izmed cesarjev in Dioklecijanov svak, v svojem neugnanem sovraštvu do kristjanov.

Začelo se je na dan 23. februarja, ki se je imenoval "terminalia" (po bogu Termino: konec) kot bi hotelo pomeniti konec krščanstva. Izdani so bili zaporedoma štiri odloki. (Kakšna sličnost tedaj in danes in vselej. Vedno izdajo vlade sebi ugodne in za svoje nasprotnike neugodne zakone, da jih morejo po "zakonu" soditi in vedno tudi obsoditi. Zato nosi ta opis sv. Vincencija tudi podnaslov: Danes kot pred 1600 leti.) Zakoni so se glasili:

1. Porušijo naj se vsa krščanska poslopja in uničijo vse njihove knjige ter oprema.
2. Kristjani, ki upravljajo javne službe in mesta, morajo biti odstranjeni in odpuščeni. Vzeti se jim morajo tudi državljanske pravice. Nimajo pravice do pritožbe.
3. Podvreči se morajo mučenju osvobo-

jenci; ako vztrajajo v veri, zapadejo na novo v sužnjost.

4. Vsi podaniki imperija morajo darovati bogovom (napačnim in lažnim), predno vrše kako javno ali zasebno zadevo pred sodiščem ali v uradih.

Kristjanom je bilo nemogoče živeti, ne da bi izpovedali svojo vero. Na vsak način je bilo treba pripraviti kristjane do odpada.

Ali odpad od vere ali mučeništvo!

Toda Kristus zmaga!

ARETACIJA IN ZAPOR

Prefekt španske provincije, v kateri sta živela škof Valerij in njegov diakon Vincencij, je bil neki Dacijan, ki bi danes ne imel te časti, da se ga spominjamo, če bi ne bil okrutno in nesrečno posegel v življenje in smrt našega vzornika.

V upanju, da bo uničil Cerkev v Saragozi, ji je najprej vzel stebre: škofa in dijakona, po geslu: "Udaril bom pastirja in razkropile se bodo njegove ovce" (Mt 26, 31). Toda Kristusova Cerkev se le pomlaja v boju. Valerij in Vincencij sta bila aretirana in odpeljana v Valencijo, kjer je sodil Dacijan, Tiran je skušal najprej oslabiti njuni telesi s postom, mrazom, verigami in temnico ter s tem ubiti odpornost njunega duha. Toda njuna odpornost je zrastle v trpljenju. Ko ju je imel pred seboj, se je čudil, kako sta krepka, da, celo rejena. Očital je ječarju, da ni izpolnil njegovih povelj. Zato je vse stražnike odstranil ter začel z namigavanji in obljubami.

ZASLIŠEVANJE

Obrnil se je najprej do Valerija in mu dokazoval, da je njegova starost potrebna počitka in pokoja, ki ga bo tudi dosegel, ako se bo pokoril cesarskim ukazom. Ako pa ne, bo okusil njegovo upravičeno jezo in strogost.

In Vincenciju je rekel: "Ti si mlad; sprejmi usluge, ki ti jih ponuja sreča. Da jih boš deležen, zadošča, da se odpoveš svoji veri. Sinko moj, ubogaj vladarje in ne izzivaj z odklanjanjem sramotne smrti."

"Oče," reče Vincencij škofu Valeriju, "dovolite mi, da odgovorim jaz."

"Da sin," odgovori Valerij, "kakor sem ti bil poveril oznanjevanje božje besede mesto mene, tako te zdaj obvezujem, da izpričaš in braniš našo skupno vero."

Sedaj izpove Vincencij, da oni kot kristjani ne morejo častiti in moliti malikov iz lesa in kamna, narejenih s človeškimi rokami, marveč časte le edinega in večnega Boga, časte njegovega Sina Jezusa Kristusa, ki z Očetom in Svetim Duhom živi in kraljuje in vlada ves svet.

"Zakaj vendar nočete darovati bogovom?" vpraša Dacijan.

"Zato," odgovori Vincencij, "ker je rečeno v svetem božjem Pismu, da bo pogubljen, kdor daruje bogovom. Kaj pa so pravzaprav vaši bogovi, če ne le delo vaših rok?"

"Ali vznemirja vaša vest," vpraša dalje prefekt, "ako darujete bogovom."

"Da," odvrne diakon.

"Kako se torej vi," nadaljuje sodnik, "ki toliko daste na dolžnosti vaše vesti, ne zmeinite za obveznosti, ki jih imate do vladarjev?"

"Zato," reče mučenec, "ker prve so dolžnosti do Boga."

"Katerega Boga?" vpraša Dacijan.

"Boga," odvrne Vincencij, "ki je ustvaril nebo in zemljo in vse kar je, Stvarnika vseh vidnih in nevidnih stvari, edinega Boga, ki je sam od sebe od vekomaj."

"Toda, povejte mi," nadaljuje diakon, "zakaj nas preganjate? Saj se nič ne razlikujemo od drugih ljudi, ni po domovini, ni po jeziku in ne po napravah... ampak le po tem, ker živimo vpričo vseh tako čudovito življenje, kakršnega vsi presojaajo za neverjetno in nemogoče. Smo iz mesa, pa ne živimo po mesu; prebivamo na zemlji, toda naša domovina je v nebesih; se pokoravamo danim zakonom, toda naš način življenja gre nad te postavne. Vse ljubimo, pa vendar nas vsi preganjajo; nismo priznani in nas obsojajo; nas more, pa vstajamo k novemu življenju."

"Smo revni, pa bogatimo druge; potrebujemo vsega, pa imamo vse v izobilju; nas zasramujejo, pa se ponašamo s svojim ponižanjem; napadajo naše dobro ime, in s tem obenem dokazujejo našo nedolžnost. Nas obdolžujejo, mi pa blagoslavljam; obrekujejo nas, pa vračamo s spoštovanjem. Ko smo kaznovani za naša dobra dela, se radujemo v trpljenju kot bi prejimali novo življenje. Bojujejo se proti nam, kot bi bili mi tujci;

vi pogani nas preganjate, toda nobeden naših sovražnikov ne ve pravzaprav, zakaj nas sovraži. Mi se shajamo k skupni molitvi in tam oblegamo Boga s svojimi molitvami. Molimo tudi za vladarje, za njihove ministre, za javne oblastnike, za pomirjenje sveta in za mir med vsemi nami. Zakaj nas torej preganjate?"

Dacijan ni vedel, kaj naj odgovori na to, tako preprosto pa tako globoko vprašanje. Zato je zagrozil:

"Ali zažgita kadilo bogovom, ali bosta plačala s smrtjo svoj prezir!"

"Bodi ti mrtvi svečenik mrtvih bogov! Mi se ne bojimo ničesar v imenu Jezusa Kristusa; in prej se boste utrudili vi mučiti nas kot mi trpeti. Ne misli, da nas boš premotil in pridobil z obljubo časti — časti! O Bog! s čim te primerjajo ljudje! s prahom in blatom — niti s smrtnimi grožnjami, kajti tvoje kazni nam preskrbe venec zmage; in smrt, ki nam jo boš zadal, nas bô povedla v življenje!"

MUČENJA

Dacijana je to govorjenje silno razkačilo. Škofa Valerija je obsodil v pregnanstvo, vso svojo besnost je pa stresel nad Vincencijem. Toda Vincencij je obrnil pogled in srce v nebo. Ko je videl sodnik to mirno vedrost, je ukazal Vincencija trgati z železnimi kremplji in kavlji. Toda diakon ni nič popustil, kaj še, obrnil se je k rablju in rekel: "Zelo se motiš, ako meniš, da me boš premagal z mučenjem. Nekdo drugi je v meni, ki trpi, katerega pa ti ne boš premagal nikoli. To, kar se prizadevaš uničiti v meni s tako nasilno močjo, je zdrobljiva posoda iz ila, ki se itak nekoč zdrobi. Nikoli pa se ti ne bo posrečilo streti notranjosti, ki bo jutri tvoj sodnik.

Prefektu ni uspelo premagati mučenca. Njegova nadutost in bes se zlomita ob diakonovi stanovitnosti.

"Izročí mi vsaj knjige, ki jim pravite svete knjige, da jih sežgem," zahteva prefekt Dacijan.

Vincencij odvrne: "Ogenj ni za to, da bi sežgal knjige, v katerih je božja beseda, marveč za to, da večno kaznuje tiste, ki zaničujejo božjo besedo."

Smrti dvojob med mučencem in krvnikom, med Kristusovim junakom in prvoboritljem satana, prikipi do viška. Tiranu izstopijo od besnosti oči iz votlin in iz ust kivi pena — tako opisuje pesnik Prudencij — In to je zgodovinska resnica: ogenj, ražen in razbeljene plošče je rabelj vporabil, da bi zlomil mučenca. Toda mučenje ne more streti Vincencijevega duha, ki ima vrte oči v nebo in prenaša neobčutno nečloveške muke.

Frigidus ipsi videbatur immanis carnificis ignis — Rabljev žgoč ogenj se mu zdi naravnost mrzel.

Dacijan ukaže prekiniti s temi mukami in zapove zvezati Vincencija na rokah in nogah ter ga razpeti v temnici na razbeljene črepinje, da se obnove rane in bolečine.

SMRT

Tedaj se dogodi čudež. Verige se pretrgajo in črepinje se spremenene v nežno cvetje, svetloba in prijeten vonj se razlijeta po temnici. Angeli se spuščajo iz nebes tolažit Vincencija in ga pripravljat na radost v raj. Ječar se ob pogledu na to spreobrne.

Ko izve tiran za dogodek, zaigra z vso nadtostjo in upa premagati mučenca z uslugami; da mu prinese mehko posteljo in dovoli, da ga obiščejo njegovi zvesti prijatelji. Toda Vincencij, žareč od radosti, v spremstvu slovesnega zbora angelov, izroči Bogu svojo lepo dušo. Bil je 22. januarja leta 304.

Tako je Vincencij zmagal za vedno. Zmagal je z besedo, ko je zagovarjal vero, zmagal je med mučenjem z vedrostjo; zmagal, ko je izpričeval svojega Boga; zmagal v bolečinah, v ognju; zmagalec je bil živ, zmagalec bo tudi v smrti; premagal bo ljudi, premagal stvarne prvine, premagal bo tudi morje.

Mogočnej ne uniči in ne pusti uničiti to, kar je kupil s svojim zlatom; ali naj Kristus uniči ali dovoli uničiti to, kar je odkupil s svojo dragoceno Krvjo?

OKRUTNOST... IN ČUDEŽI

Da ne bi mučenčevega tupla pobrali in častili njegovi sovorniki, ga je Dacijan ukazal vreči na samotno poljano, kjer naj bo v hrano zverinam. Toda Bog pošlje krokerja, ki naj ga straži in brani pred lačnimi zverinami in volkovi.

Dacijan odredi tedaj zmašiti mučenčevo truplo v vrečo, jo trdno zavezati in obežiti s težko skalo ter vreči na odprto morje. Toda skala plava po morju lahko kot pena in svez veter žene sveto truplo k prijazni obalni sidini. Vincencij se prikaže pobožni osebi in naznači kraj, kjer leži njegovo truplo. Prihite kristjani in ga častno pokopljejo.

SPLOŠNO ČEŠČENJE

Ime in češčenje sv. Vincencija se je tako splošno razširilo, da je zapisal že sv. Avguštín:

“Kje je kak kraj, kje provinčija v vsem rimskem cesarstvu, ki pozna ime Kristusovo, pa ne bi z veseljem proslavljala obletnice mučenštva sv. Vincencija?”

Saragoza, Lisbona, Valencija, Milan, Vicenza, Cortona ga kličejo kot svojega zavetnika; Chalon, Maçon, Viviers, Saint Mâlo mu posvete svoje katedrale; mornarji ga prosijo pomoči v nevarnostih na morju; umetnost mu posvečuje razkožne bazilike, blesteče slike, lepe kipe, blagodonoče pesmi... (Pričujoča slika na strani 355 je presna slika iz škofijse kapele v Vicenzi v Italiji, katero je narisal T. Chini 1939).

Ni zadosti le odobravati čednosti svetnikov, marveč smo dolžni svetnike tudi posnemati in jih prositi pomoči.

Svetniki so veliki, mi smo pa majhni; toda Bog je blagoslovil in oblagodaryl male z velikimi.

Sv. Vincencij nas je prekosil v visoki stopnji čednosti in svetosti. Ako ga ne moremo posnemati s svojimi deli, sledimo mu s svojimi željami.

Pomnimo, da nima zaslug mučenštva le tisti, ki da življenje za vero po rabljevi roki, temveč tudi kdor sprejme življenje in smrt tako, kot je božja volja. Pomislimo nase, na svoje begunstvo, na težave, ki smo jih prestali in ki nas morda še čakajo, na nevarnosti na suhem, na nevarnosti v hribih in gorah, na nevarnosti pozimi, v snegu in ledu. Pomislimo na vse to, ne da bi se s tem hvallili, ampak darujmo Bogu in se vdajmo v njegovo sveto voljo, pa bomo imeli tudi mi sami kos mučniškega zaslužnja.

Kličimo na pomoč sv. Vincencija, odličnega junaka Kristusovega, z velikim zaupanjem, ker on je mogočen. Ako obljublja Gospod plačilo vsakomur, ki poda v njegovem imenu žago vode revežu, česa ne bo dal tistim, ki so mu darovali življenje in so pripravljani sprejeti vse, kar pride s pripuščanjem njegove svete volje?

Upajmo, da smo tudi mi Slovenci dobili velike Vincencije v naših mučencih, ki so prelili kri po rabljevi roki brezbožnega komunizma ter darovali svoje življenje za Gospoda.

Oni so “vincentes” — zmagovalci in zmagovalcem bo dal Gospod skrite mane nebeške jedi; veselje blaženih in novo ime in blaženstvo izvoljenih (Raz 2, 17).

In takole molimo k svtemu Vincenciju: Usliši milostno, o Gospod, naše ponižne prošnje, da bomo po priprošnji svetega mučenca Vincencija, rešeni storjenih grehov. Obudi, o Gospod, v svoji Cerkvi onega duha, s katerim ti je služil tvoj levit Vincencij: da bomo, napolnjeni z istim duhom, ljubili, kar je on ljubil, in izpolnjevali, kar je on učil, s svojimi deli.”

VINKO ANTONOV

Obzorje je ugasnilo

Obzorje je ugasnilo,
iz gozda mrak polzi,
že kamni potemnevajo.
Ptič je zaprl oči
in vzdihnil. Tiho spi.

Valovi se pretakajo
previdno čez čeri —
ko potniki, ki iščejo,
kje konec je poti,
kje rob vesoljnosti.

Ah, kdaj pa mi priromamo
do ciljev svojih dni,
da vrata nam odpro
dobrotni angeli
v gradove večnosti...

SLAVKO SREBRNIC

POČETOVA BESEDA ZAKONCEM

NAGOVOR PIJA XII.
15. OKTOBRA 1941
NOVOPOROČENCEM

ODNOS MED MOŽEM IN ŽENO V ZAKONU

ZAKON SKLENETA MOŽ IN ŽENA V POPOLNI ENAKOPRAVNOSTI

Dragi novoporočenci! Pre nekaj dnevi vas je videlo božje oko, ko ste vpričo duhovnika prejeli veliki zakrament. Podelili ste si ga sami, ko ste si dali in sprejeli privoljenje, da boste živeli v neporušljivi življenjski skupnosti. To vaše privoljenje je bilo medsebojno, slovesno in prostovoljno. V tem svetem trenutku ste v svojih dušah čutili, da ste docela enakopravni in da dajete privoljenje v popolni enakosti. Čutili ste, da sklepate zakonsko pogodbo v popolni neodvisnosti kot osebe, ki imajo čisto enake pravice. Vaše človeško dostojanstvo se je takrat pokazalo v vsej veličini svobodne volje.

V DRUŽINI PA JE MOŽ POGLAVAR

Toda prav takrat ste ustanovili družino. Vsaka družina pa je družba. A vsaka dobro urejena družba zahteva poglavarja. Vsa poglavarjeva oblast pa prihaja od Boga. Zato ima tudi družina, ki ste jo vi ustanovili, poglavarja, ki mu je Bog podelil oblast nad njo, ki se mu je dala za tovarišico pri ustanovitvi celice, in nad onimi, ki bodo prišli z božjim blagoslovom večat in razveseljevat to celico kot sveže mladice na oljkinem deblu.

Oblast družinskega poglavarja, smo rekli, **Prihaja od Boga.** Od Boga sta prišla na Adama dostojanstvo in oblast prvega poglavarja človeškega rodu, obdarjenega z vsemi darovi, ki naj bi jih bil izročil svojim potomcem. Zato je bil "ustvarjen najprej Adam, nato Eva. In Adam ni bil prevarjen," kakor pravi apostol Pavel, "žena pa se je prevarjena pregrešila" (1). Ah, koliko škode je povzročila Eva s svojo radovednostjo pri ogledovanju lepega sadu v raju in pri pogovarjanju s kačo, koliko škode je povzročila prvemu človeku, sama sebi, vsem svojim otrokom in nam! Bog pa ji je pomnožil trude in bolečine, vrh tega pa ji je rekel, da bo ostala možu podložna (2).

Krščanske žene in matere! Nikdar se ne vdaite želji, da bi se polastile vlade v družini. Vaše žezlo — žezlo ljubezni — mora biti tisto, ki vam ga daje v vaše roke apostol narodov in ki vas bo zveličalo, če boste rodile otroke, če boste s spodbudnostjo ostale v veri in ljubezni in svetosti (3).

V NOTRANJEM ODNOSU DO KRISTUSA STA SI MOŽ IN ŽENA ENAKA, V VIDNI DRUŽBI PA NE

V svetosti sta zakonca po milosti združena s Kristusom na enak način in ne eden po drugem. "Kateri so bili v Kristusu krščeni in so Kristusa oblekli," kakor piše sv. Pavel, "so vsi božji otroci in ni več moškega in ženske, kajti vsi so eno v Kristusu Jezusu" (4). Tóda v Cerkvi in družini, v kolikor sta vidni družbi, pa je razmerje drugačno. Zato je opominjal isti apostol: "Hočem pa, da veste, da je slehernemu možu glava Kristus, glava ženi pa je mož in glava Kristusu je Bog." (5). Kakor je Kristus kot človek podložen Bogu, tako je kristjan podložen Kristusu, čigar ud je, in tako je tudi žena podložna možu, ki je v moči svetega zakona postal z njo "eno telo" (6). Veliki apostol je opazil, da je bilo potrebno spomniti spreobrnjenec v Ko-

rintu na to resnico in to osnovno dejstvo, zakaj različne misli in navade poganskega sveta bi bile mogle povzročiti, da bi bili pozabili na to ali ne bi bili razumeli ali pa popačili. Koliko kristjanov je danes takih, da bi jih moral apostol znova opozarjati na isto, če bi jim govoril. Ali ne veje v naših dneh nezdrav veter obnovljenega poganstva?

OBNOVLJENO POGANSTVO

Sedanji gospodarski in socialni red ustvarja take življenjske pogoje glede na izbiro poklicev, obrti in služb in z vstopanjem moških in žensk v tovarne in različne urade, da se ženjujejo ženske z moškimi na vsej črti. Zakonca, mož in žena, prideta večkrat v skoro enak položaj. Mož in žena sta večkrat v isti službi in prispevata skoro enako k stroškom družine. Hkratu pa sta zaradi istega dela dolžna živeti zelo neodvisno drug od drugega. Kdo pa bo med tem skrbel in varoval njune otroke, kdo jih bo vzgajal in poučeval? Prepuščeni bodo le prepogosto, da ne rečemo, zapuščeni, že od početka tujim rokam; drugi jih bodo vzgajali in vodili bolj kot njih mati; ta bo namreč stran od njih radi svojega dela. Ali je potem čudno, če oslabi, se zmanjša in če se celo izgubi smisel za družinsko vodstvo, če očetovo gospodarstvo in materino varstvo ne moreta ustvariti niti prijetnega in ljubeznivega domačega sožitja?

KRŠČANSKO NAZIRANJE

Krščanski pojem o zakonu se ne da bolj točno in jasno opredeliti, kot je to storil apostol Pavel v pouku za svoje učence v Efezu in Korintu: "Žene naj bodo svojim možem podložne kakor Gospodu; zakaj mož je glava ženi, kakor je Kristus glava Cerkvi." Kakor je Cerkev podložna Kristusu, tako morajo biti tudi žene svojim možem v vsem. "Vi, možje, pa ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus Cerkev ljubil in samega sebe zanjo dal. Vsak naj svojo ženo ljubi kakor samega sebe, žena pa naj moža spoštuje." (7).

Ta Pavlov nauk in pouk sta nauk in pouk Kristusov. Božji Odrešenik je prišel zato, da bi vpostavil, kar je preobrnilo poganstvo.

STARO RIMSKO NAZIRANJE

Svetilnika civilizacije, Atene in Rim, sta pač razlivala veliko naravno luč na družinske odnose; vendar z globokimi filozofskimi razmišljanji in z modro postavdajo ter strogi kaznimi le nista mogla postaviti ženo na pravo mesto v družini.

Rimski svet je pač obdal s častjo in dostojanstvom družinsko mater. "Žena je ime dostojanstva, ne poželjivosti" (8). Kljub temu pa je bila po starem rimskem kviritskem pravu žena neomejeno in popolnoma podložna oblasti moža ali družinskega očeta, ki je imel oblast v hiši (9). "Bila je namreč v oblasti moža ali njega, v čigar oblasti je bil mož." (10). Zato je strogi Katon oznanjal rimskega narodu: "Naši predniki niso dopuščali, da bi ženske smele tudi kak četudi zaseben praven posel opraviti same brez varuhov, kajti pod oblastjo so očetov ali bratov ali mož (11).

V poznejših stoletjih pa, ko je prišlo iz rabe staro rodovno pravo (12), je ta železna disciplina izginila in žene so postale praktično popolnoma neodvisne od moževe oblasti.

SVETEL ZGLED IZ DOBE RIMSKEGA PROPADANJA

Bile so seveda tudi pozneje nekatere plemenite žene in matere, ki so posnemale stare rimske žene. Taka je bila n. pr. Ostorija iz plemenite družine. Njen nagrobni spomenik, ki so ga pred kratkim odkrili v vatikanskih kriptah in ki je najbrž iz tretjega stoletja po Kr., jo v napisu tako-le slavi: "Žena, ki je dala zgled čistosti brez primere in ljubezni do moža." Ta preostali zgodovinski dokument nam spričuje, da so Rimljani še vedno spoštovali take zglede čistosti in zakonske zvestobe, čeprav so bili ti zglede takrat že silno redki.

OSTALO ŽENSTVO V TEJ DOBI

Toda nasproti tem lepim značajem je stala neprestano naraščajoča množica žena, zlasti iz visoke družbe, ki so se izogibale materinskim dolžnostim in jih zavračale. Želele so si opravil in sposobnosti, ki so bile takrat lastne samo moškim. Množile so se razporoke, hkratu pa je propadala družina. Navade in želje žensk so zašle s prave poti čednostnega življenja. Prišlo je tako daleč, da je Seneka, kakor je znano, bridko potožil: "Ali je še kje kaka žena, ki bi se sramovala razdreti svoj zakon, ko pa je toliko slavnih in plemenitih gospa, ki ne štejejo let po konzulih, marveč po možeh, ki so jih imele, in ki se razporočajo zato, da bi se mogle poročiti, in poročajo zato, da bi se mogle razporočiti (13). Ženska ima veliko moč nad javno in zasebno pravnostjo, ker ima velik vpliv na moškega. Spomnite se, da je Eva, ki jo je bila zapeljala kača, dala prepovedani sadu Adamu in da ga je ta tudi jedel.

PRAVI RED V DRUŽINI

Odkar je Kristus zatrdil v obraz farizejem in svetu: "Kar je Bog združil, tega naj človek ne loči" (14), je bilo eno največjih del krščanstva utrditi v družini red, ki je nujno potreben za edinost in srečo družine, kakor tudi vpostaviti v prvotno in resnično veličino zakonsko ljubezen.

Pravi red, bistven že po naravi in položen v zakonsko zvezo med enim možem in eno ženo, je ta, ki ga je pokazala božja Previdnost s tem, da je človeka ustvarila kot moškega in žensko in ju obdarovala z različnimi lastnostmi, ki pa se med seboj dopolnjujejo. "Sicer pa v Gospodu ni ne mož brez žene in ne žena brez moža" (15), vzklika apostol Pavel. Možu gre prvo mesto v zvezi, moč telesa, darovi, potrebni za delo, s katerimi more preskrbeti in zagotoviti vzdrževanje družine. Njemu je bilo namreč rečeno: "V potu svojega obraza boš pridobil kruh" (16). Ženi pa je Bog pridržal porodne bolečine, trud z dojenjem in s prvo vzgojo otrok; ljubeznivo prizadevanje materinske ljubezni zmora to veliko bolj kot še tolikšna skrbnost tujih oseb.

POKORŠČINO ŽENE MOŽU JE KRISTUS OSLADIL

Apostol Pavel pripominja, ne da bi kako oslabil odvisnost žene od moža, ki jo je določilo sveto pismo na prvih straneh, da je Kristus, ki je ves usmiljenje do nas in do žene, osladil tisto nekoliko grenkobe, ki je ostala na dnu Stare Zaveze. Pokazal je namreč s svojo zvezo s Cerkvijo, ki mu je zaročena "v blagoslovljeni krvi", kako se moreta oblast družinskega poglavarja in podložnost žene, ne da bi se v čem zmanjšali, spremeniti v moči ljubezni, ki posnema ono ljubezen, ki družijo Njega s Cerkvijo. Kako se moreta stalnost oblasti in spoštljiva učljivost pokorščine srečati v dejavni in medsebojni ljubezni, v pomenu dajanju. Tako nastane in se utrdi tudi tu domači mir kot cvet reda in ljubezni; mir, zabi samega sebe in v plemenitem medsebojki ga oznanja sveti Avguštín kot urejeno vzajemnost med ukazovanjem in uboganjem pri teh, ki skupaj žive (17). To naj bo vzorec za vaše krščanske družine.

MOŽJE, IZVRŠUJTE SVOJO OBLAST, A V LJUBEZNI

Vi, možje, ste prejeli oblast. Vsak izmed vas je poglavar v svoji hiši, z vsemi dolžnostmi in odgovornostmi, ki jih pomeni ta naslov. Nič ne dvomite o svoji oblasti in nič ne omahujte pri nje izvrševanju. Ne umikajte se pred temi dolžnostmi, ne bežite pred odgovornostmi. Ne izpuscite iz svojih rok krmila ladje vaše družine, ki vam je zaupano, ne izpuscite ga zaradi nemarnosti, brezskrbnosti, egoizma in lahkomišljenosti.

In kako obzirno, spoštljivo in ljubeznivo boste morali kazati in izvrševati svojo oblast v vseh žalostnih in veselih okoliščinah nasproti oni, ki ste si jo izbrali za življenjsko tovarišico. Kakor pravi zgoraj omenjeni hiponski škof sv. Avguštín, bodo morali imeti vaši ukazi sladkost svetov, tako da bo pokorščina našla v njih tolažbo in spodbudo. V krščanski hiši, ki živi od vere in je še na potu v nebeško domovino, morajo ti, ki ukazujejo, služiti tistim, katerim se zdi, da ukazujejo. Ne ukazujejo namreč z željo ukazovati, marveč svetovati po dolžnosti svoje službe. Ne zato, da bi se v prevzetnosti povzdigovali, marveč da bi v usmiljenju poskrbeli (18).

ZGLED SVETEGA JOŽEFA

Vzemite za zgled svetega Jožefa! Gledal je pred sabo sveto Devico, boljšo, višjo in vzvišenejšo od sebe. Spoštoval jo je kot kraljico angelov in ljudi, kot Mater božjo. Kljub temu pa je ohranil in obdržal mesto poglavarja svete Družine. Izpolnjeval je vse dolžnosti, ki mu jih je nalagal naslov.

ŽENE, Z LJUBEZNIJO PRIZNAVAJTE MOŽEVO OBLAST

Ve, žene, dvignite svojega duha! Ne zadovoljite se s tem, da sprejmete in le prenašate oblast moža, kateremu vas je podvrigel Bog po uredbah narave in milosti. Odkritosrčno se ji podvrzite in ljubite to oblast; ljubite jo s spoštljivo ljubeznijo, ki jo dajete sami oblasti

našega Gospoda, od katerega prihaja vsa oblast oblastnikov. Pač vemo dobro, da enakost glede študija, šol, znanosti, športnega delovanja in tekmovanja vzbuja v mnogih ženskih srcih ponos, in da tudi vam, zelo občutljivim, modernim, mladim in neodvisnim ženskam, ne bo lahko sprejeti podrejenosti v domači hiši.

NE DAJTE SE ZAPELJATI

Okrog vas bodo večkrat govorili, da je to krivica; prišepetavali vam bodo, da dvignite višje svojo gospodovalnost; ponavljali vam bodo, da ste v vsem enake s svojimi možmi in v mnogih rečeh višje od njih. Ob teh glasovih zapeljivih kač ne bodite kot toliko drugih Ev, ki se dajo speljati s pota, ki tu na zemlji edini more pripeljati k pravi sreči.

SVETA NEODVISNOST VESTI

Največja neodvisnost, do katere imate sveto pravico, je neodvisnost močne krščanske duše pred zahtevami greha. Kadar bi kdorkoli od vas zahteval kaj, kar je proti zapovedim božje postave, proti neodpovedljivim dolžnostim, ki jih imate kot kristjanke, žene in matere, morate ohraniti in braniti spoštljivo, mirno, ljubeznivo, toda trdno in nepopustljivo sveto neodvisnost svoje vesti, ki bo kričala in opozarjala vaše srce in razum. Včasih so v življenju dnevi, v katerih se kot blisk zasveti kako junaštvo ali zmaga, ki so jima na tajnem nevidne priče le Bog in angeli.

SPREJMIJTE ŽRTVE

V vsem ostalem pa, kadar se bo od vas zahtevalo, da žrtvujete kako samoljubje ali kar bi rade, četudi imate do tega polno pravico, bodite vesele, zakaj te male odpovedi bodo plačane s tem, kar bodo vsak dan bolj pridobivale srce, ki se tam je bilo izročilo. Večale in krepile bodo stalno tesno vez misli, čustev in hotenja, kar je edino sredstvo, da boste mogle opravljati sladko in visoko poslanstvo, ki ga imate do svojih otrok, poslanstvo, ki ga bo zelo motilo, če med vami in možmi ne bo popolne edinosti. In ker je v družini kot v vsaki družbi dveh ali več ljudi glede na cilj potrebna oblast, ki usmerja in vodi k njemu in tako učinkovito varuje zvezo, boste morale ljubiti to vez, ki napravlja iz dveh le eno hotenje, čeprav po življenjskem potu hodi eden naprej, drugi pa za njim. Ljubiti jo boste morale z vso ljubeznijo, ki jo čutite do svojega domačega ognjišča.

BLAGOSLOV IN POROŠTVO MILOSTI

Apostolski blagoslov, ki ga vam, ljubljeni novoporočenci, dajemo iz dna Našega očetovskega srca, naj bo za vas poroštvo milosti vedno večjih, čim bolj boste napredovali na svoji življenjski poti, milosti, ki vas bodo podpirale, da boste vztrajali v tej zvezi vaših duš in v popolni zvestobi do medsebojnih vaših dolžnosti.

(1) 1 Tim 2, 13. 14 — (2) 1 Moz 3, 16 — (3) 1 Tim 2, 15 — (4) Gal 3, 26—28 — (5) 1 Kor 11, 3 — (6) Mt 19, 6 — (7) Ef 5, 22—25, 33 — (8) Spartiani Aelius Verus 5, 12 — (9) "Qui in domo dominium ha-

bet" (Ulp. L. 195, 2 D. De v. s. 50—16) — (10) "In mariti manu manicipioque aut in eius, in cuius mariti manu manicipioque esset" (Gellii Noctium Attic. XVIII, 69) — (11) "Maiores nostri nullam, ne privatam quidem rem agere feminas sine tutore auctore voluerunt; in manu esse parentum, fratrum, viorum" (Tit. Liv. Ab orbe cond. I. 34, c. 2) — (12) Gajeve Intitucije III, 17 — (13) Seneka, De beneficiis I. III., 16, 2 — (14) Mt 19, 6 — (15) 1 Kor 11, 11 — (16) 1 Moz 3, 19 — (17) "Ordinata imperandi obediendique concordia cohabitantium" (De civ. Dei I. 19, c. 14) — (18) Avguštín n. m.

PRIPOMBE K PAPEŽEVEMU NAGOVORU

Ko se govori o razmerju med možem in ženo v zakonu, je treba razlikovati tri stvari, da ne nastanejo zmede. Prva je sklepanje zakona samo, drugo je spolno občevanje v zakonu in tretja je življenje v zakonu, v družini.

Glede sklepanja zakona sta možki in ženska popolnoma enakopravna. Kánon 1081 cerkvenega zakonika določa: "Zakon stori zakonito izjavljeno privoljenje zaročencev, ki sta pravno sposobni osebi; tega privoljenja ne more nadomestiti nobena človeška oblast. — Privoljenje v zakon je dejanje volje, s katerim si oba dela medsebojno izročita in sprejmeta trajno in izključno pravico do telesa za dejanja, ki so sama po sebi prikladna za rodnjo otrok."

To enakopravnost je Cerkev vedno branila, izhajajoč iz verske resnice, da je zakon zakrament, ali bolj natančno v zakrament povzdignjena zakonska pogodba. V kan. 1067 § 2 cerkvenega zakonika se sicer določa, "naj dušni pastirji skrbе, da bodo mladino odvrčali od sklepanja zakonov pred starostjo, v kateri imajo ljudje po ustaljenih krajevnih šegah navado sklepati zakon." Toda ta določba zadene takó nremlade fante kot nremlade dekleta. Narekuje jo zdrava pamet. Določba ni proti svobodi sklepanja zakona, marveč le proti nespametni rabi te svobode.

Enakopravnost moža in žene pri sklepanju zakona naglašá papež v uvodu gornjega govora.

Druga stvar, ki jo moramo razlikovati, kakor smo rekli, je pravica oziroma dolžnost spolnega občevanja v zakonu. Glede tega poudarja cerkveni zakonik popolno enakopravnost moža in žene. Kánon 1111 namreč določa: "Oba zakonca imata od samega začetka zakona enako pravico in dolžnost glede dejani lastnih zakonskem življenju."

Te enakopravnosti papež v gornjem nagovoru naravnost ne omenja, posredno pa se je dotakne v odstavku, v katerem se obrača posebej na žene.

Tretja stvar pa je življenje v zakonski skupnosti. Po veliki večini se papežev nagovor tiče odnosov med možem in ženo v zakonu kot družbi, v družini. O teh odnosih je na več mestih svojih pisem pisal apostol Pavel, kakor omenja tudi papež v svojem nagovoru. Pa tudi za apostolcem Pavlom so morali papeži in škofje večkrat opozarjati na pravilno ureditev teh odnosov. Dotaknila sta se je

tudi papeža Leon XIII. in Pij XI. v svojima velikima okrožnicama o zakonu. Ker zadevna mesta iz teh okrožnic potrjujejo in dopolnjujejo, kar uči papež Pij XII. v gornjem nagovoru, naj jih navedem

Papež Pij XI. v svoji okrožnici o krščanskem zakonu "Casti connubii" z dne 31. decembra 1930 sam navaja dobesedno dotično mesto iz okrožnice Leona XIII. o zakonu Arcanum Divinae Sapientiae z dne 10. februarja 1880. Takole piše: "O razmerju, ki mora biti med možem in ženo, kaj modro uči Naš prednik Leon XIII. v okrožnici o krščanskem zakonu:

Mož je poglavar družine in glava žene. Žena pa bodi, ker je meso iz njegovega mesa in kost iz njegove kosti, podložna in pokorna možu, ne kakor dekla, ampak kakor družica, tako, da bo njena pokorščina pravna in častna. V njem pa, ki načeluje, in v njej, ki je pokorna, naj vedno božja ljubezen ureja dolžnosti, saj nosita eden podobo Kristusa, druga pa podobo Cerkve."

Papež Pij XI. pa dostavlja samo še naslednje:

"Ta pokorščina žene pa ne zanikuje in ne odvzema svobode, ki po vsej pravici pristoji ženi tako po odličnosti človeške osebe, kakor po plemenitih nalogah soproge, matere in družice.

Ta pokorščina tudi ne ukazuje, da bi morala žena ustrezati vsemogočim moževim željam, ki se morda s pametjo in dostojanstvom žene manj skladajo.

Ta pokorščina tudi ne pravi, da je ženo prištevati k osebam, ki se v pravu imenujejo nedoletne in ki se jim zaradi pomanjkanja zrele sodbe in zaradi neizkušenosti v življenju navadno ne prepušča svoboda odločanja v pravnih stvareh.

Ta pokorščina prepoveduje namreč tisto pretirano svobodo, ki se ne meni za blaginjo družine, prepoveduje v družinskem telesu ločiti srce od glave, kar bi bilo celemu telesu v največjo škodo in najbližja nevarnost za pogin. Ako je namreč mož glava, je žena srce, in kakor ima mož prvo mesto v vladanju, tako sme in mora žena zase zahtevati sebi lastno prvenstvo v ljubezni.

Koliko in kako je možu žena podrejena, se razlikuje po osebnih krajevnih in časovnih razmerah."

Nagovor papeža Pija XII. se seveda vjema z naukom papežev Leona XIII. in Pija XI., pojasnjuje pa razmerje med možem in ženo v zakonu še z drugih strani. Prikazuje razliko med poganskim in krščanskim pojmovanjem tega razmerja. Pogansko umevanje je padlo pri Rimljanih iz ene skrajnosti v drugo. V začetku je bila žena kakor brezpravna stvar v moževih rokah, pozneje pa glede zakona popolnoma neodvisna od njea; predala se je razvratnemu življenju. Krščanstvo pa je ženo dvignilo, postavilo jo je ob stran možu. Svojemu možu je sicer podložna kot poglavarju družine. Toda to pokorščino ji je Kristusov nauk zelo omilil in osladil s svojo zvezo s Cerkvijo, ki stvarno predstavlja zakonsko zvezo med možem in ženo.

Iz načelnega nauka o moževi oblasti in ženi podrejenosti v zakonu preide papež k pozivu na može, naj se ne branijo izvrševati svojo oblast, a izvršujejo naj jo z vso obzirnostjo in ljubeznijo. Žene naših dni pa opozarja papežev nagovor, naj odlože svojo preveliko občutljivost in svobodoljubnost, naj z ljubeznijo priznavajo moževo oblast in naj se ne dajo zapeljati "glasovom zapeljivih kač", ki jim šepetajo o popolni enakosti z možmi in celo o vzvišenosti nad njimi. Ohranijo naj "sveto neodvisnost svoje vesti"; v ostalih stvareh pa naj se v pokorščini žrtvujejo, saj bo iz teh žrtev rasla velika korist za nje same kot žene in matere.

Žena v zakonu ni bila vedno v enaki meri podrejena možu. Papež Pij XI. izrečno pravi, kakor smo videli, da se mera ženine pokorščine "razlikuje po osebnih, krajevnih in časovnih razmerah". Božja volje je le, da je žena možu podrejena kot poglavarju družine. Kaj vse obsega ta pokorščina, se more, kakor rečeno, po razmerah menjati.

Nagovor papeža Pija XII. se tega vprašanja o meri ženine pokorščine v pravnem smislu ne dotakne. Opozarja le na duha pokorščine. Žene naj v ljubezni žrtvujejo tudi to, do česar bi sicer imele pravice. Voljno naj sprejmejo pokorščino v vseh rečeh, razen v grehu. Pretirani duh moderne osamosvojitve žene v za-

konu vodi v razsulo zakona, če se zakon razdere, trpe največ otroci, takoj za njimi pa žena.

Žena more svoje dolžnosti v polni meri izpolnjevati le, če vlada v zakonu popolno soglasje med njo in možem. Le v takem soglasju najde popolno srečo, kolikor jo je pač na zemlji mogoče najti. Zato je razumljivo, zakaj naj žena pospešuje vse, kar more koristiti popolnemu soglasju, če le ne gre za prestop božje postave. Žrtvuje naj za blaginjo popolnega soglasja tudi to, do česar bi sicer imela pravico, če le ne gre za greh.

Mož pa mora priznati ženino pravico in s hvaležnostjo sprejemati njene žrtve. Ukazovati sicer mora, a tako, da bodo njegovi ukazi imeli "sladkost svetov", tako da bo pokorščina žene našla v njih tolažbo in spodbudo." Ukazujejo ženi naj ji bolj služi kot ukazuje.

Na ta način se spravi na idealen način v sklad moževa oblast in ženina pokorščina v zakonu.

"Nezdrav veter obnovljenega poganstva, ki veje danes v svetu," sicer drugače pojmuje razmerje med možem in ženo v zakonu, a prav zaradi tega zastuplja najbolj tesne odnose med zakoncema in povzroča razkroj zakona samega.

Prevel in razloži dr. Alojzij Odar

SOCIJALNI OBZORNİK

SINDIKALNA ZVEZA

Mednarodna krščanska sindikalna zveza je l. 1945 spet začela z delom. Včlanjene ima le katoliške strokovne organizacije Zapadne Evrope. Svoj sedež ima v Holandiji v Amsterdamu. Ker je tam ozračje bolj antikomunistično (kot n. pr. v Belgiji), je tudi v zvezi tako ozračje. Sedaj stojijo pred vprašanjem, ali naj se zveza razpusti in vključi v novoustanovljeno svobodno internacionalo, ali pa naj svoje plodovito delo nadaljuje.

DVA SOCIALNA KONGRESA V RIMU

V svetem letu se bosta vršila naslednja mednarodna socialna kongresa v Rimu: Junija bo svetovni kongres socialnih združenj, septembra pa bo kongres mednarodne zveze katoliške socialne službe.

"PRISOTNOST CERKVE"

Znani francoski predsednik Socialnih tednov Jože Folliet je izdal knjigo "Prisotnost Cerkve". V lepem in živahnem slogu obravnava naslednja poglavja: Cerkev na zgodovinskem preobratu, Doba francoskega katolištva (doba socialnega katolištva, doba specializirane KA, doba misijonske akcije, starostne in otroške bolezni francoskega katolištva, težave Katoliške akcije, osnutek akcije, Cerkev in skupnost.

ŠTEVILNE DRUŽINE

Zveza belgijskih številnih družin je imela

12. februarja svoj letni kongres v Bruslju. Šteje sedaj 8.000 članov. Bori se za vse, kar zadeva številne družine z več kot tremi otroci. Dolej je preko svojega zastopstva dosegla že lepe uspehe tako pri zakonodaji, kakor pri izvajanju zakonov.

PROBLEM POKLICEV

Poklicne posvetovalnice zadnje čase zelo napredujejo. Zanimanje zanje je močno naraslo prdvsem iz štirih razlogov: povečanje števila poklicev, pomnožitev prebivalstva, vedno večja specializacija dela (kar zahteva od delavcev posebnih sposobnosti), in slednjič razvoj poklicne tehnike, ki ni za vse značaje enaka. Poklicna posvetovalnica daje podatke o razumnosti, ročni spretnosti, možnosti prilagoditve poedincev in o gospodarskem donosu v določenem poklicu. Tako more svetovati zlasti mladini življenski poklic, v katerem se bo posameznik lahko v polno razvil.

DELAJSKI OBRATNI SVETI

Delavske zastopnike v belgijske obratne svete lahko volijo le delavci z naslednjimi pogoji: biti belgijski državljan ali pa imeti že najmanj dve leti dovoljenje za delo v Belgiji; biti star 18 let; biti v podjetju že najmanj tri mesece, v isti veji industrije pa najmanj eno leto. "Prva svetovna vojna nam je prinesla politično demokracijo, po tej vojni pa mora priti gospodarska demokracija!" pišejo delavski časopisi. Komunisti seveda podtalno

širijo nezaupanje do teh poskusov, češ da je to le poskus kapitalistov delavce prevarati.

BREZPOSELNOST

Po podatkih konec leta 1949 je bilo v Belgiji največ brezposelnih v starosti 20 do 25 let (14,6%), nato pa od 25 do 30 let (12%). Brezposelnost ima za mladega človeka še posebej pogubonosne posledice (brezdelje, obup, dolgočasje, vagabundstvo...). V začetku januarja je število vseh brezposelnih naraslo na 296.000.

SOCIALNO ZAVAROVANJE

"V socialnem zavarovanju igra družina kot enota vedno večjo vlogo," je izjavil ravnatelj francoskega urada za socialno zavarovanje. Pokazalo se je, da je garancija ravni družinskega življenja integralni del socialnega zavarovanja. Zato se vse evropske države vedno bolj pečajo z družinskim problemom. Ukrepi so zelo različni: družinske doklade, skrb za stanovanja, delo socialnih pomočnic, družinske radijske oddaje, organizacije posojil družinam. O družinskih vprašanjih je razpravljala tudi zadnja "Krožek socialnih študij v Parizu" pod zaščito Združenih narodov.

L SKUPNIMI MOČMI

Šestdesetletnico papeževe okrožnice "Rerum Novarum" bodo delavci belgijske "Črne dežele" proslavili na poseben način. Ta okrožnica je imela v Valoniji velike posledice. Na njeno pobudo se je takoj ustanovila krščanska delavska podporna blagajna, nato pa še druga zadružna in stanovska društva. Leta 1951, ob šestdesetletnici, bodo začeli zidati velik katoliški delavski dom v središču Charleroy, ki bo spravil pod streho vse doslej raztresene organizacije. Kapital bodo zbrali s posojilom, na katerega vabijo člane. Posojilo se bo izplačalo v 25 letih in bo prinašalo podpisnikom 5% obresti letno.

EUTANAZIJA

Pred sodiščem v Manchesteru se bo pričel proces proti zdravniku, ki je z injekcijo namerno skrajšal življenje neki ženi na njeno željo. Ob tej priliki bodo razpravljali sploh o dovoljenosti eutanazije. O tem problemu je lanskega junija izjavila Akademia nravnih in političnih znanosti na predlog člana zdravniške akademije prof. Portesa: "Neozdravljivosti neke osebe ni mogoče zdravniško vedno ugotoviti z absolutno gotovostjo" in "Formalno zavračamo vse načine, ki hočejo povzročiti smrt oseb, ki jim pravijo stvori, pohabljeni, pomanjkljivi ali neozdravljivi. Vsak zdravniški ali socialni nauk, ki sistematično ne spoštuje samih principov življenja, pride namreč nazadnje do kriminalnih zlorab."

BENEDIKTINCI V TOVARNAH

"Temoignage Chrétien", ki izhaja v Parizu, prinaša v eni zadnjih številčk zanimivo razpravo o naslednji možnosti modernizacije benediktinskega reda. Njega dni so prišli benediktinci v poganske kraje, ustanovili skupnost, ki je obdelovala zemljo in bila čim bolj

v stiku z ljudmi. Tako so vržili misijonsko delo. Zakaj ne bi v industrijski dobi začeli z industrijskim podjetjem, v katerem bi, pomešani z drugimi ljudmi, pod njihovim vodstvom delali in tako misijonarili? Sveta stolica je načelno že izjavila, da bi se to lahko izvedlo. Tudi poskusili so že s tem.

ŠTEVILNE DRUŽINE

Liga družin s številnimi otroki je privedla koncem februarja v Bruslju svoj kongres. Na njem so udeleženci obravnavali pereča vprašanja družin s številnimi otroki. Resolucije odobravajo nekatere vladne ukrepe, zahtevajo pa tudi več sprememb tako glede obdavčenja kot glede družinskih doklad. Ker se pripravlja sprememba socialnega zavarovanja, zahteva Liga, da pripustijo v pripravljeno komisijo tudi njenega zastopnika.

VOLITVE V OBRATNE SVETE V BELGIJI

Volitve v podjetjih z nad 200 delavci so bile precej vroče. Socialisti so se vrgli v boj z geslom: "Uničimo krščanske sindikate!" Volilni izid je prinesel prav nasprotno: porast krščanskih delegatov. Na tri socialistične prideča dva katoliška delavska zastopnika. Ta zmaga je tem pomembnejša, ker se je izvršila v podjetjih z več kot 200 delavci, kjer so doslej imeli socialisti skoraj vso besedo. Tudi po rudnikih se je pokazal napredek: Na dva socialista pride en katoliški! V tekstilni industriji pride skoraj na enega socialističnega po en katoliški zastopnik. V 582 podjetjih je bilo izvoljenih 2423 socialističnih in 1656 katoliških delegatov. Liberalni sindikat ni dobil več kot 63 zastopnikov.

Delavsko katoliško časopisje je v teku borbe prinašalo rezultate objektivno. Kazalo je na nelepo in nedelavsko zadržanje socialistov, ki se borijo proti "bratom". Razgaljalo je laži, češ, da držijo katoliški delavci s kapitalisti. Pozivalo je delavstvo, naj presodi program, gleda na kvaliteto zaupnikov in krščanska socialna načela. V vprašanju kraljeve vrnitve je dal krščanski sindikat vsakemu članu svobodo. Ker je to zgolj politično vraščanje, sindikati z njim nimaio opravka. Prav tako se je izrekel proti stankam, ki naj bi podpirale to ali ono politično stranko. Nasprotno je socialistični sindikat z denarjem in svojo močjo podprl socialistično stranko, ki se je postavila proti kraljevi vrnitvi. Tudi ta gesta krščanskega sindikata je pridobila med delavci novih simpatij.

PLAČANE POČITNICE DELAVCEV

Nad polovico Belgijcev ima po zakonu plačane letne počitnice. Da bi jih delavci prav izrabili, se trudijo njihove organizacije z razlaganjem pravičnega smisla in izrabe počitnic. Delavcem organizirajo skupne ture, kopališča, kolonije, izlete. Da jejo jim informacije, ki so potrebne, organizirajo posebno prihranjevanje za počitniške namene. Posebna skrb gre delavski mladini, za katero so zgradili več počitniških domov in počitniških pomožnih central. ZREN

BOŽJA PREVIDNOST V ŽIVLJENJU NARODNEGA VODITELJA

I. BOG GRE PO TIHEM SKOZI ČLOVEŠKO ZGODOVINO

Nedavno sem bral besede, ki sem jih postavil v naslov. Resnične so. Hrupno in glasno poteka človeška zgodovina, v razburljivih dogodkih in strastnih bojih se razvija. Božja previdnost pa neopaženo poleg nje hodi, pa vendar ves potek dogodkov usmerja končno v božje namene, vse tako tiho in skrito, da večina ljudi tega v vsem življenju nikdar ne opazi. Veren človek, ki v pričujočnosti božji živi in ki ima ostre oči za božje delovanje, veruje, da Bog vodi skozi dogajanja zunanje zgodovine tako posameznika kakor cele narode, četudi večinoma v dobi svojega življenja ne spoznajo, do katerih konkretnih ciljev jih Bog namerava pripeljati. Morda se šele po stoletjih toliko zjasni, da more človek spoznati, kako modro in smotreno je nevidna božja roka vodila potek zgodovinskih dogodkov po svojih večnih načrtih in kako je nasprotujoče in sovražne sile vpregla v svoj voz.

Na zgledu Mojzesa, osvoboditelja in voditelja izvoljenega ljudstva, skušajmo spoznati in občudovati tiho in skrito delovanje božje previdnosti, da bomo tudi v dogodkih sedanjosti in v lastnih doživljajih zaslužili božje vodstvo in verovali, da tudi ob našem življenjskem potu po tihem hodi skrbno ljubeča, modra in vsemogočna previdnost božja.

V času, ko je prišel Jožef, Jakobov sin, v Egipt, je bila tam na vladi tujerodna dinastija Hiksov, ki so okrog leta 1700 pred Kristusom iz Azije zavojevali Egipt ter ustanovili prvo predazijsko velesilo, ki je obsegala Egipt, Palestino, Sirijo in Mezopotamijo ter segala od Evfrata do Nila, res pravo kraljestvo. Rod Hiksov je

bil Egipčanom tuj in nepriljubljen. Njihov domači kraljevski rod je ohranil v svoji oblasti le neznamenit del dežele. Kralji iz rodu Hiksov so kajpak skušali vpliv in moč azijskih plemen čim bolj pomnožiti in okrepiti in tako svoj prestol podpreti. Ko je Jožef faraona prosil, naj sprejme v deželo njegovega očeta in brate, je ta radevolje ustregel in jim na meji Egipta proti Aziji odstopil rodovitno in zadosti veliko pokrajino Gesen, kjer so se dvanajstere družine razmnožile in razrastle v narod dvanajsternih rodov. Na kralja so vplivali politični nagibi in dinastični interesi, tako se zdi na zunaj, v resnici je pa bil Bog, ki je šibko jedro izvoljenega ljudstva — 70 oseb — poslal v Egipt, kjer si je moglo, strnjeno naseljeno, lažje ohraniti vero in jezik kakor pa v Palestini med Kananejci.

Dvanajsteri rodovi so se hitro množili. Sv. pismo pravi: "Izraelovi sinovi pa so narasli, se razširili in razmnožili in postali silno močni, tako da jih je bila dežela polna" (2 Mojz. knjiga 1, 7). Ne samo številčno, ampak tudi gospodarsko so postali na rodovitni zemlji silno močni. Iz tako ugodnega položaja bi se sami od sebe nikdar več ne hoteli vrniti v Palestino, deželo njihovih očetov. Novi rodovi, ki so bili že v Egiptu rojeni, niso poznali dežele, katero je Bog Abrahamu in njegovim potomcem obljubil, zato v svojih srcih niso čutili domotožja po njej. Bog pa je določil to deželo za zemeljsko domovino svojemu Sinu, našemu Odrčešniku; zato je Izraelove potomce hotel peljati nazaj. Božja previdnost je tiho in neopaženo porabila zgodovinski potek dogodkov, da so si Izraelci sami zaželeli in

Boga prosili, naj jih reši iz Egipta. Ko gledamo v te zgodovinske dogodke tisoče let nazaj, strmimo nad božjim vodstvom, katerega se tedanji politiki in vladarji niso zavedali, pa tudi Izraelci sami ne spoznali takoj.

Domači kraljevski rod, potisnjen v skrajni majhni kot Egipta, se je vkljub nezadostnim sredstvom vztrajno pripravljaj, da izžene tujega okupatorja. Pol drugo stoletje je trajalo, preden se je to posrečilo in so domači kralji zopet za vladali vsemu Egiptu. Razumljivo, da niso z zaupanjem gledali Izraelce, katere so tujerodni okupatorji naselili v Egipt. Novi kralj ni poznal Jožefa in njegove zasluge, da je v dolgih sedmih letih lakote ohranil egiptski narod pri življenju. Izraelcem so se razmere v Egiptu silno poslabšale. Sv. pismo navaja te-le besede novega kralja: "Glejte, ljudstvo Izraelovih sinov je številnejše in močnejše od nas. Dajte, ravnajmo modro z njim, da se ne razmnoži in se ob kaki vojski ne pridruži našim sovražnikom, da se bo vojskovalo zoper nas in odšlo iz dežele" (2 Mojz. knj. 1, 10).

Začelo se je zatiranje, ki je bilo do novejšega časa edinstveno v človeški zgodovini. Ves Izraelov narod je bil obsojen na prisilno delo; zidali in gradili so cela mesta za kralja, izdelovali potrebno opeko iz ilovice, kateri so primešali slame — rezanice — da je bila bolj trdna. Spočetka so jim slamo dostavljali, a ko je zatiranje postalo hujše, so si morali slamo sami oskrbeti, izdelati pa enako število opeke kakor prej. Tudi udarniško delo po ne vem kolikoletnem planu danes ni nič novega. Posameznim delovnim oddelkom so postavili rabotne priganjače, ki so brez usmiljenja z biči naganjali Izraelce k najtežjim delom. "A čim bolj so jih tlačili, tem bolj so se množili in tem bolj so se širili, da je bilo Egipčane groza pred Izraelovimi sinovi." Zaradi tega so jim nalagali vedno več in vedno težjega dela s hudo silo.

Kralj je spoznal, da s prisilnim delom tega trdoživnega naroda ne bo zatrl, zato je sklenil zadeti življenjsko korenino naroda. Izraelskim babicam je naročil: "Ko pomagate Hebrejkam pri porodu, glejte na spol; če je deček, ga usmrтите, če je deklica, naj živi." Babice pa so se bale Boga in so kraljev ukaz "sabotirale" in

kralju zatrjevale, da jih matere kličejo prepozno. Kralj je moral izbrati drugo pot. Pozval je vse ljudstvo na sodelovanje. Izdal je povelje na ljudstvo: "Vsakega dečka, ki se narodi Izraelcem, vrzite v Nil, vsako deklico pa pustite pri življenju." S tem je bila sekira nastavljena na korenino naroda, moški rod bo uničen, dekleta sama pa ne tvorijo več samostojnega naroda.

To vse se je godilo kakih petnajst sto let PRED Kristusom — in naše dvajseto stoletje PO Kristusu je daleč presešlo egiptsko zatiranje: prisilno delo z odvzemom svobode s to razliko, da so Egipčani dajali Izraelcem obilno in močno hrano, da so dalje in bolje vzdržali pri težkem delu, dočim v naših časih na prisilnem delu nepopisno stradajo in hitro umirajo. Tudi uničevanje zaroda pozna dvajseto stoletje, ki se vrši toliko uspešneje, kolikor so znanstvena sredstva boljša, ne s potapljanjem v reki, marveč s sterilizacijo, to je s tem, da se v človeškem telesu uniči prirodna plodnost. Nič novega ne doživljamo. Brezbožno človeštvo postopa že pet in trideset let vedno enako, ker je pravi mojster vsega brezboštva vedno eden in isti: satan.

Toda Bog tudi brezvestnost in nečloveško surovost brezbožnikov obrača v svoje namene. Tudi ob koncentracijskih taboriščih in ob kampih za prisilno delo hodi po tihem božja previdnost in naravna brezbožniško vodo, da goni božje mline. Nečloveški ukaz faraonov je Bog porabil, da je bil bodoči osvoboditelj in voditelj izvoljenega ljudstva izšolan in vzgojen na kraljevskem dvoru in dobil tam tako visoko in temeljito izobrazbo, kakor bi je nikjer drugod ne mogel dobiti. Tako je kralj prav tedaj, ko je skušal uničiti Izraelce, pripravljaj njihovo osamosvojitve in jim izobraževal zakonodajalca in vodnika.

Zgodba je znana. Ko je mati Johabeda rodila sina, ga je skrivala tri mesece doma, da ga niso vrgli v reko Nil. "Ko ga pa ni mogla več dalje skrivati, je vzela zanj pletenico iz papirusovega ličja, jo zamazala z asfaltom in smolo, položila vanjo dečka in jo postavila v ločje kraj Nila" tam, kamor se je hodila kopat kraljeva hči. Otrokova sestra pa je tam blizu oprezovala, kaj se bo z otrokom zgodilo. Faraonova hči je res kmalu prišla se ko-

pat in je našla pletenico, v njej lepega dečka, ki se je krepko jokal. Takoj je uganila: "To je kateri izmed hebrejskih otrok!" Sestra je pristopila in se ponudila, da poišče doječo hebrejsko ženo, ki bo otroka dojila. Tako je otrok prišel zopet k svoji lastni materi. Ko pa je otrok dorastel, ga je pripeljala faraonovi hčeri, ki mu je dala ime Mojzes, kar pomeni: iz vode rešen. Od tedaj dalje se je Mojzin vojaških vedah in spretnostih skupaj s kraljevimi princii. V odlično šolo ga je Bog poslal!

Če ugodni in sijajni Mojzesov položaj gledamo iz sodobnih razmer, bi bržkone pričakovali, da bo visoko kulturno in razkošno okolje na mladega Hebrejca kvarno vplivalo, da bo pozabil na svoj rod in svojo vero, v kateri ga je poučevala njegova mati, dokler ga je imela pri sebi. Toda Mojzes močnemu vplivu okolice ni podlegel. Ohranil je vero in s tem vse, kar je bilo svojsko njegovemu rodu. Trpel in sočustvoval je s svojim zatiranim narodom, ni se sramoval in ni se bal prištevati se k zaničevanemu ljudstvu. Sv. Pavel je v listu Hebrejcem o tem

zapisal tako-le: "Po veri je Mojzes, ko je dorastel, odklonil, da bi ga imenovali sina faraonove hčere; rajši si je izvolil trpljenje z božjim ljudstvom, kakor pa da bi imel častno korist od greha, ker je imel sramoto (prihodnjega) Kristusa za večje bogastvo kakor egiptske zaklade; kajti gledal je na (božje) povračilo" (Hebr 11, 24—27).

Zamislimo se nekoliko ob Mojzesovem zgledu. Vprašaj se, kako vpliva nate okolje? Ali si dovolj trden, da se mu ustaviš in si ohraniš, kar imaš po božji volji iz svojega rodu? Vero smo prejeli od dvojne matere, od rodne matere imamo prvi verski pouk in prve molitve, od duhovne matere, svete Cerkve, pa nadnaravni dar vere iz svetega krsta. Ali ti je ta vera ena najvišjih dobrin, katere za nobeno ceno ne bi hotel izgubiti ali zamenjati za versko brezbrizno življenje svojega okolja? V načinu vnanjega življenja, prehrane, stanovanja in še marsičesa drugega se smemo in moramo prilagoditi novemu okolju, glede vere in notranjega verskega življenja pa moramo ostati taki kot smo, le še bolj utrditi in poglobiti se moramo, da bo vera podlaga vsega udejstvovanja in nepremakljiva skala, na kateri se trdno držimo v vseh viharjih in še druge rešujemo.

Ko nas je Bog razgnal po svetu, ni storil tega s tem namenom, da zginemo in se vtopimo v novi svet z njegovim materialističnim načinom življenja, ampak da v svetu dajemo zgled globoke in stanovitne vernosti po navodilu sv. Pavla: "Ne ravnajte se po tem svetu, ampak preobrazujte se z obnovo svojega mišljenja" (Rim 12, 2). Bodimo še drugim skalnat otok v divjih valovih, na katerega se rešijo, da ne gredo v pogubo. Lepa in sveta naloga, ki nam jo je Bog naložil, ko nas je razposlal v vse dele sveta. Pa tudi doma je brezoblast oblast božje v čisto druge namene, kakor jih imajo oblastniki, ki so od danes do jutri. Vsaka oblast mora služiti Bogu, ali hoče, ali noče. Tudi ob zgodovinskih dogodkih doma gre po tihem Bogu, kakor gre ob našem življenju v tujini. Le zberimo in umirimo se, da bomo slišali korak božje previdnosti ob naši življenjski poti. Pogumno in v vselem upanju hodi, kdor gre z Bogom vštric!

Dobri Pastir

Povedi me v sinje zarje,
moj Dobri Pastir,
na tvoje večne oltarje
polagam duše nemir.

Volk je razpodil čredo
s paše zelenih planin,
reci, o reci besedo:
vrni v vrhove se, sin!

Steza, ki mimo prepadov
dviga se v gore zelene,
polna je trnja in gadov,
ograda ob njej ni nobene.

Vodi me kakor otroka,
vdano ti bom sledil;
podpira naj tvoja me roka,
ko se bom z vihrami bil.

Pelji me skozi viharje
v tihi, skrivnostni mir...
Popelji v večne me zarje,
moj dobri, moj dobri Pastir.

IGOR

ŠKOF GREGORIJ ROŽMAN

NA ROBU ŽIVLJENJA

Široka in dolga je bila Brlogarjeva hiša sredi vasi. Raz oken so se vsipali rdeči cvetovi nageljev, ponos Brlogarjevih deklet. Kraj hiše ob vaški poti je stala kapelica, skoro kot majhna cerkvice. Vsa je bila obdana z mlajčki in brezovimi vejami; med rogovilami vej so bili celi snopi junijskega cvetja. Modri šmarni križ in spominčice, rumene zlatice in kalužnice, rdeči mak in plavice, kresnice in vrtnice in rožmarin in roženkravt, vse je bilo povezano v velikanske dehteče šopke, vse pripravljenost, da sprejme blagoslov od mimoidočega Boga. Vsak kotichek kmečkih in bajtarskih hišic, vsaka zidanica bo deležna tega blagoslova. V kapelici sami je ob sliki Marijini bila mladika vinske trte s prvimi cvetovi. Nalašč so jo od brajde ob hiši speljali na toplo v hišo, da je zazelenela za vstajensko procesijo in dala prve cvetove za sv. Rešnje Telo.

Vežna vrata so se odprla, ven je stopila mogočna postava starega Brlogarja. Kot volna je imel bele lase, mogočne brke. Upiral se je na palico, ker je šel proti osemdesetim. Ozrl se je proti cerkvi. Vse je bilo že osvetljeno od jutranjega sonca razen doline proti Karmelu in Božtanjskem Peklu. Iz zvonika pri št. Janžu je pozvanjalo. Ura se je pomikala čez pol šesto zjutraj. "Maše bo kmalu konec," je mrmral sam zase in šel proti kapelici. Skoro čez in čez jo je pokrivala vrtnica ovijalka, ki je vsa cvetela, kot bi kapelico pokrili s škrlatnim plaščem. Vse je pregledal od vinske mladike na podobi od sveč in prtov in pruče in pregrinjala. "No, saj še niso prenerodne naše." je pohvalil sam pri sebi vnukinje, ki so se trudile prejšnji večer pozno v večer, da so kapelico okrasile.

Počasi je lezel nazaj in se usedel na klopec. Prisluhnil je čebelam v cvetju, prevdaril veter: "Lepo bo, še preveč vroče ne bo. Le kdo je dal gospodu to pamet, da je procesijo na zgodnjo jutranjo uro prestaval. Kako smo se včasih potili, ko je bila šele ob desetih. Moder je naš gospod in dober, da malo takih. Grenjska korenina, pa nas razume bolj kot kdo naših. V zvoniku se je oglasil veliki železni zvon. Zapel je parkrat sam, potem pa se je oglasilo slovesno pritrkavanje. "Začelo se je," je pomislil, vstal in se oprl na palico. Farno bandero je že vihralo pred cerkvijo v rokah krepkih fantov. Brlogar je vedel, da ga nosi letos prvič njegov vnuk.

"Skoro jih bo šestdeset," se je zamislil, "odkar sem ga nesel jaz prvič. Mislil sem, da me gleda in občuduje vse. Samo onih oči sem takrat pogrešal. Kmalu je umrla. Glaviška Francka, kako da mi je spet danes tako živo pred očmi. Še šestnajst let ni bila stara ubožica." Brlogar se je zamislil. Oči je priprl, kot bi hotel sam v sebi v spominu vse bolj natančno videti. Lahno je hodila, kot bi se njene noge ne dotikale tal. Kot lan modre, vlažne oči je imela, ki so znale tako mehko,

gorko pogledati. Čez ramena na prsi sta ji padali dve težki kiti pšeničnih las. Kolikrat je ob nedeljah postal na križpotju v vas, da je ujel njen pogled in besedo, kako čudovito lepo je bilo, če jo je še med tednom kdaj srečal. Pa je tako hitro umrla in so jo pokopali za cerkvijo na Kalu. Tisto noč je on, osemnajstletni fant, na skrivaj jokal.

Pomel si je oči. V resnici so bile tudi sedaj mokre. "Kako sem vendar otročji," se je pokaral sam, "še na starost mislim kot kak fantalin. Pa vendar," je predel misli dalje, "to je čudno, da je nisem nikoli pozabil. Še na ranjko se ne spomnim tako živo, čeprav sva se dobro razumela. Zdaj bom najbrže tudi jaz kmalu prišel za vama dvema."

Bandero je zaplavalo naprej. Za njim otroci, fantje, možje, pa leskovško, kalsko, budensko in kamniško bandero. Kot val se je procesija prelomila v klanec doli proti šoli in spet navzgor proti kapelici pod pokopališčem.

Že mu je donela na uho pesem, ki ga je vedno tako slovesno globoko kanila: Praznika svetega danes radujemo se. Danes se mu je lice nabralo v žalost. Na pokopališču so trepetale mlade bele breze med cipresami, spodaj se je kot preproga rdečila ogromna njiva rdeče turške detelje.

Po klanecu gori se je pomikalo nebo, dokler se ni Brlogarju skril v vejah vaškega drevja. Pesem je utihnila. Brlogar je uganil, da se bliža prvi blagoslov. Noge so mu postajale težke, grlo mu je stiskala žalost. "Moj Bog, kako hudo je biti star. Prvič letos nisem zraven, pa mi je tako neznansko hudo." Od kapelice sem so se spet zaslišali pevci. Iz vsake besede je kipel veselje in slovesnost, nje-mu pa je šla preko lic utrujajoča žalost.

Procesija se je utrnila proti vasi. Vedno bliže so se slišali pevci. Iz drevja je zažarelo bandero, šolska zastava, dolga vrsta otrok. Kot šumenje mogočne ga roja, se je slišala molitev rožnega venca. Previdno so vijugale fantovske roke, da se bandero ni zapletlo v vejevje. Otroci so se razpostavili okrog kapelice prav do njega. V hipu so bila tla pred kapelico in v kapelici pokrita s cvetjem, kot bi zapadel prvi sneg.

Zagledal je pred seboj nebo. Zadrgetal je. "Stari Hribec je še edini od prejšnjih," je pomislil. Ob njem je bil mlajši — štih iz Kamnice, Lork iz Leskovca, Branski Jakoš; na njegovem mestu je bil letos njegov sin. Skoro štirideset let je nosil nebo za procesijo. S kakšnim ponosom je spremljal Boga samega, ko je hodil čez polje in vasi in delil blagoslov. Letos je obnemogel, mora čakati tu na kapelici ob kapelici, da ga drugi pospremi do njega, mora na klopici čakati na blagoslov. Grenka, grenka je bila kaplja pelina v Brlogarjevem srcu.

Izpod neba je stopila zrela, močna postava gospoda župnika. Monštranca v njegovih ro-

PO KATOLIŠKEM SVETU

ZGODOVINA SVETIH LET

Čeprav ima slovesnost "svetega leta" svojega predhodnika že v starem zakonu, vendar se je v dobi krščanstva začelo praznovati šele z letom 1300.

PRVO SVETO LETO — 1300

Ko se je približalo to leto, so začeli govoriti, da je bilo nekdaj mogoče vsakih sto let v Rimu okoristiti se s popolnim odpustkom. Zato je papež Bonifacij VIII. (1294—1304) začel preiskavati v arhivih Svete stolice temelje takih govoric. Vendar ni mogel najti ničesar gotovega. Ker pa je bil dotok vernikov, tako iz Rima samega kot domačinov, vedno večji, je papež preprečil neutemeljene govornice s tem, da je 22. II. 1300 izdal posebno bulo, v kateri je določil, da so deležni popolnega odpustka za tisto leto in potem vsakih sto let oni, ki po spovedi in obhajilu obiščejo, prebivalci Rima tridesetkrat, tujci petnajstkrat baziliko sv. Petra in molijo po namenu sv. Očeta. Iz vse Evrope so prihajali romarji ali posamič ali v skupinah, tako da je bilo stalno v Rimu okoli dvesto tisoč romarjev. Med njimi je bilo mnogo plemičev, škofov, opatov, duhovnikov. Med romarji sta bila tudi florentinski slikar Cimabue s svojim učencem Giotto in pesnik "Božanske komedije" Dante Alighieri.

DRUGO SVETO LETO — 1350

Vtis tega prvega svetega leta v vsem kr-

kah je bila ovita z vencem iz samih belih nageljev, le štiri rdeči so rdeli, na vsaki strani eden. Župnik je pokadil in pokleknil. Brlogar je vedel, kaj bo sedaj. Pri tej kapelici je vedno pel evangelij župnik sam. Vzel je knjigo in pokleknil pred svojega mladega kaplana: "Blagoslovi, Gospod," je ponižno sklonil glavo. Tako globoko in iskreno Brlogar ni nikoli občutil kako enaki, kako bratje in sestre smo vsi pred svojim Bogom kot ob tem trenutku, ko je zrl, kako je tako dobri in priljubljeni župnik sklonil svoje koleno pred svojega mladega kaplana.

Brlogar se je zatopil v molitev, v počesčenje Gospoda, ki je prišel obiskat njegovo vas, njegovo kapelico. Rahlo se mu je tresel rožni venec, z belimi lasmi se je igral veter. Pevci so zapeli: "Molim te ponižno". Tako globoko v srce je segala ta pesem, tako iz srca je šla. Zdrknij je na kolena, oprt na klopico in pa-

ščanskem svetu je bil tolik, da so prosili papeža Klemena II. (1342—1352), naj skrajša razdobje, ki ga je določil Bonifacij. Klemen je soglašal s tem in razglasil sveto leto 1350. Pesnik Petrarca je bil eden od glavnih prvo-boriteljev za to. Romarjev je bilo še več kot v prvem svetem letu. Po računih zgodovinarja Villanija je bilo število onih, ki so prišli v času med božičem in veliko nočjo, milijon in to kljub nevarnosti epidemije, kljub nepravilnim mrazu, težko prehodnim potem in drugim zaprekam. Ker ni bilo dovolj stanovanj za prenočevanje tako številni množici, so Nemci in Maždari taborili zunaj mesta. Vsi so pogumno prenašali nepravilne, vse za pridobitev duhovnih dobrin.

TRETJE SVETO LETO — 1390

Papežu Urbanu VI. (1378—1389) se je zdelo razdobje petdesetih let še predolgo, za radi česar je določil dobo triintridesetih let (33) v spomin 33 letnega Kristusovega življenja na zemlji. Vsled tega je papež Bonifacij IX. (1389—1404) razglasil tretje sveto leto 1390. To sveto leto je bilo eno najbolj vidnih in vodilnih v zgodovini. Med letom so prihajali popotniki, imenovani "flagelantes blancos", ki so se prepevajoč "Stabat Mater" napotili v Rim. Med potjo skozi Piemont, Emilijo in Toscano so se jim pridružile nove skupine. Bičali so se in si nalagali težke križe na ramena za pokoro in za odvezo.

V četrtem svetem letu 1433, ki ga je ozna-

lico. Na vse štiri strani sveta je dal Gospod sam svoj blagoslov. Da bi bila vas in župnija obvarovana potresa, lakote, boleznih in vremenskih uim in vsega hudega in duše obvarovane večne smrti.

Brlogar je še vedno klečal. Mimo je šel župnik. Z očmi sta se srečala, čutil je, da gospod ve, nad čim trpi — solza se mu je utrnila, ko so odnesli mimo njega nebo, ki ga je nosil on toliko let.

Vstal je spet in sedel na klopico. Nič več ni slišal ne petja, ne zvončkanja, ne zvonov, ustnice so zamišljeno molile rožni venec, na obrazu je ležala otožnost. Procesija mu je bila prvič v bolečino in otožnost.

"Star sem, kmalu bo prišla moja zadnja procesija, ko me bodo sosedje odnesli v cerkev in od tam na božjo njivo," mu je šlo skozi misli, usta pa so še šepetala: Oče naš, zgodi se Tvoja volja!

N. ZEMLAK

nil papež Martin V. (1417—1431), je bil dotok romarjev še zelo velik, vendar manjši kot v prejšnjih svetih letih, čemur so bile vzrok nasprotné okoliščine.

Zelo je pa naraslo število romarjev v petem svetem letu 1450. Iz vseh delov Evrope so prihajali v Rim romarji vseh slojev, da bi bili deležni duhovnih dobrin. Kmalu nato je papež Pavel II. (1464—1471) določil dobo petindvajsetih let za razdobje navadnih svetih let.

Papež Sikst III. je potrdil ta odlok in razglasil leta 1475 šesto sveto leto.

Aleksander VI. (1492—1503) je trikrat slovesno razglasil sedmo sveto leto 1500. Število romarjev je bilo izredno. Ta papež je uvedel tudi navado odpreti in zapreti "Sveta vrata" ter začeti in zaključiti jubilejno leto.

Sledili sta osmo sveto leto 1525 za papeža Klemena VII. in deveto sveto leto 1550 za papeža Julija III.

Deseto sveto leto 1575 (Gregor XIII.) in enajsto sveto leto 1600 (Klemen VIII.) sta se posebno odlikovali zaradi številnih izročilnih protestantov in mohamedancev v katoliško vero.

Papež Pij IX. (1846—1878) je imel razse je moral odpovedati zaradi nasprotovanja glasiti dve sveti leti 1850 in 1875; temu pa sovražnikov Cerkve.

Leon XIII. (1878—1903) je leta 1900 začel sveto leto, eno najsijajnejših in učinkovitih v zgodovini, ki je doseglo svoj višek v posvetitvi človeškega rodu Presvetemu Srcu Jezusovemu.

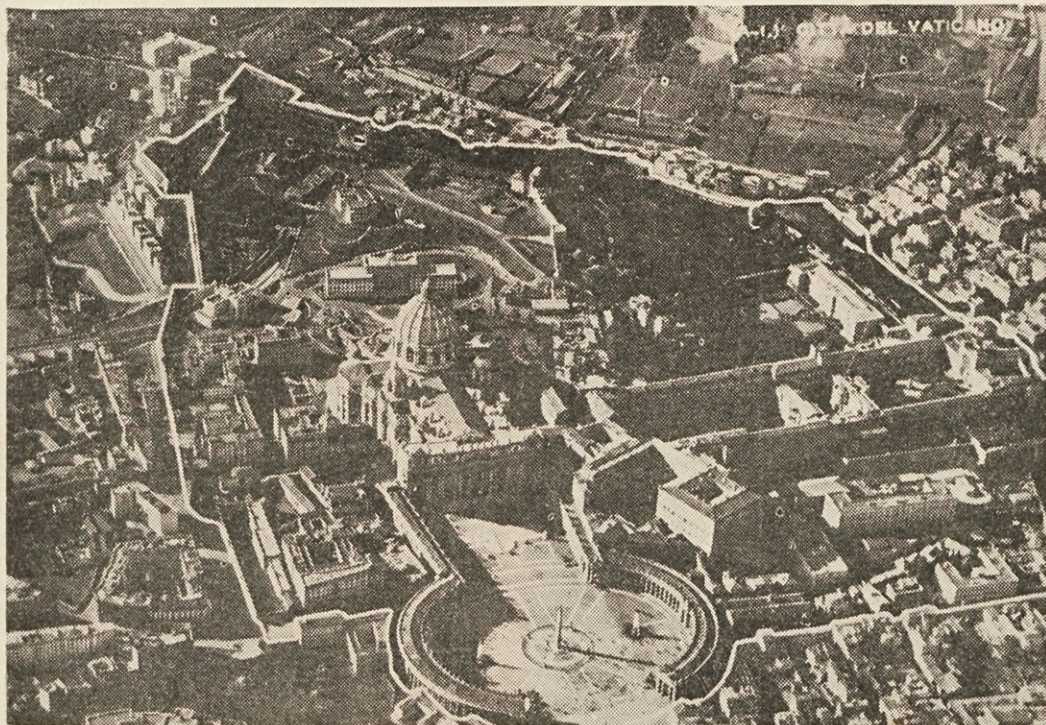
Pij XI. (1922—1939) je razglasil dve sveti leti; prvega navadnega leta 1925, drugega izrednega leta 1933 v spomin Gospodovega križanja. V Njegov spomin je uvedel praznik Kristusa Kralja in določil za praznovanje zadnjo nedeljo v oktobru.

Papež Pij XII. je odprl vrata svetega leta 1950. Zakaj on ve, da more rešiti svet kaosa le povratek k nadnaravnim dobrinam in k njegovemu Stvarniku.

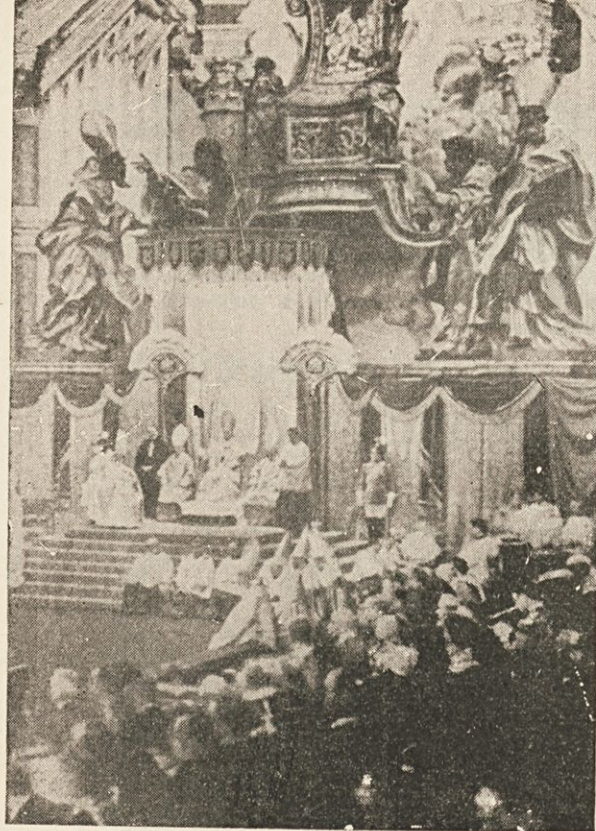
NOV SVETNIK

Kot je bilo napovedano, je bil proglašen za svetnika Antcn Marija Claret. Doma je bil iz okolice Barcelone. S 17 leti je postal tkalec, kmalu nato vodja obrata V prostem času je študiral jezike in risanje. Ko je začul v sebi svečeniški poklic, se je odpravil v Vich. Izkazal se je s tako izrednimi zmožnostmi, da so ga že po 2 letih posvetili v duhovnika — l. 1835, ko mu je bilo 28 let. Najprej je delal za zvečičanje duš s pridiganjem in pisanjem knjig. Ustanovil je katoliško knjigarno v Barceloni. L. 1849 je nastal njegov red Misijonarjev — sinov brezmadežnega Srca Marijinega. (Danes je raširjen po 6 evropskih in 14 južnoameriških državah, po Afriki, na Kitajskem, na Filipinih). L. 1850 so ga imenovali za škofa na Kubi. Prišel je v najslabše razmere, a počasi zmagal z angelsko potrpežljivostjo. Deset let pozneje je v Madridu. Tudi tu je bilo njegovo poštenje mnogim v napoto, celo v izgnanstvo je moral. Zapuščen in ubog je umrl oktobra l. 1870.

Sveto leto 1950: 7. maja dopoldne so se

Pogled z letala na vatikansko državo; bela proga, ki jo obdaja, znači njene mejó

trije zagovorniki svetosti tega moža vrgli pred papeža in prosili, naj prišteje Antona Marijo Clareta med svetnike sv. Cerkve. Obrednemu besedilu, ki ga je sv. oče tedaj izgovoril, je sledilo navdušenje zbrane množice; med njo je bilo zelo veliko Špancev — od barcelonskih tkalcev do gospe Francove, njene hčere in zeta in španskega primasa, toledoškega nadškofa in kardinala Pla J. Daniela.

Po tem dogodku je sv. oče že drugič sprejel v avdijenco 30.000 ljudi. Med njimi so bili najbolj v ospredju rojaki sv. Antona Marije Clareta. Da bi papeža od blizu videli, se "pre-

Slovenski akademiki na tečaju v Madridu

magali" njegovo stražo in zasedli hodnik, po katerem se je bližal. Le počasi je mogel naprej v varstvu svoje švicarske garde. Nagovoril je Špance v njihovem jeziku slaveč njihovega velikega rojaka. Romarji so mu poklonili mnogo darov.

PAPEŽ O DELU, O TRGOVINI, O RADIU

Od drugih mnogoštevilnih sprejemov so najvažnejši tisti, v katerih je papež utegnil kaj več povedati o stvareh, ki so obiskovalce morale zanimati in ki zanimajo ves svet. 25. aprila je uradnikom in delavcem italijanske banke govoril o krščanskem pojmovanju dela. Dela ne smemo gledati samo po njegovi materialni plati: "za kristjane je eden izmed načinov službe Bogu, medtem ko je za druge ali breme, ki se mu izogibajo, ali cilj sam po sebi; malik, ki človeka usužnjuje." Delo mora dati možu in družini, kar potrebujejo za življenje, in mora služiti obči blaginji. Banke naj ne puste, da leži kapital brez koristi, in naj olajšajo menjavo med poedinci in med državami.

Dva dni kasneje so se mu poklonili udeleženci svetovnega zborovanja trgovskih zbornic. Sveti oče je spet obsodil oviranje trgovske izmenjave in trgovski monopol države. "Ni brez pomena, da je mitologija dala Merkurju — bogu trgovine — peruti: to izraža, da mora imeti trgovec svobodo v mejah svoje države in izven njih. Trgovstvo predvsem podčrtava dejavnost posameznika in ta privatna dejavnost mu daje prvi pogon." Trgovec služi skupnosti in v tej službi bodi spreten in moder, pregreši pa se proti njej, če mu gre samo za to, da obogati. Dober trgovec mora biti dober vernik.

Ko je kmalu nato sprejel zborovalce z mednarodnega radijskega kongresa, se je najprej dotaknil očitkov, kako nekatere oddaje kvarijo poslušalce. To je res in je obsodbe vredno, a ne sme biti ovira za razširjenje radiofonije. Zloraba božjega daru ne sme biti razlog, da bi onemogočili koristi, ki naj jih prinaša. Sveti oče je prepričan, da bodo resni napori poštenih ljudi končno premagali zle učinke zlorab. Izjavil se je za to, da naj mednarodni sporazumi uredi radijske oddaje. — Cerkev močno ceni dobrine, ki jih radio nudi družbi, in vidi v radiu pomočnika pri svojem poslanstvu. Gotovo, da radio ne more nadomestiti osebnega stika, vendar je odlično sredstvo poglavarju sv. Cerkve in drugim dužnim pastirjem, da morejo svojim sinovom govoriti in z njimi moliti. Zato bo Vatikan sedeloval pri delu za izpopolnitev radia in želi izpopolniti svojo postajo. Končno je papež opozoril, da je dolžnost radia ne le, skrbeti za umski in duhovni napredek poslušalcev, ampak jim posredovati tudi versko vzgojo.

FRANCOSKI KARDINALI OBSOJAJO RAZPOROKO

Tem papeževim nagovorom moremo priključiti izjavo, ki so jo objavili francoski

kardinali in nadškofje, Izjava obsoja **razpoko** — **zlo za dom, za otroke in za družbo**, Vlada in zakonodavci so za to zlo odgovorni. "Že samo možnost ločitve neprestano ogroža družino, kdaj šele, če postava ločitev še olajšuje." Dalje so obsojeni postopki, ki preprečujejo spočetje in tako uničujejo pravi namen zakona. Zaključuje se izjava s pozivom Katoliški akciji, da sodeluje pri bujenju in šolanju vesti.

SV. OČE POSLUŠA RECITACIJE CLAUDELOVIH PESMI

V soboto 29. aprila popoldne je sv. oče poslušal recitacije pesmi in poetične proze Paula Claudela. Pesnik sam je bil navzoč v častni obleki člana Akademije, potem predsednik vlade De Gasperi, tajnik vatikanske države mons. Montini in drugi odličniki. Recitirali so člani pariškega gledališča Hebertot. Prireditev je Pij XII. v francoščini pohvalil in naglasil, kako se sv. Cerkev zanima za izraze duha, ki približajo človeka Stvarniku.

NEKAJ DOBREGA O AMERIKANCIH

Med romarji so bili tudi tile zanimivi Amerikanci: novi ravnatelj komisije za **atomsko energijo** in posadka letalonosilke Midway. Ravnatelja komisije Tomaža Murraya, ženo in 4 sinove je papež sprejel v posebni avdijenci. Murray je podjetnik in iznajditelj in goreč katolik: je član KA, vitez sv. Gregorija Velikega in malteški vitez. Med 11 otroki sta 2 bogoslovca. — **300 močnarjev letalonosilk** Midwayi je katoličanov, ki so pod vodstvom kurata prišli v Rim. Petdesetorica je prešla v kapeli Najsvetejšega zakramenta sv. birmo, nato jih je kurat obhajal. — Njihovi mladi rojaki, študentje v zavodu Gonzaga (Washington) so sklenili, da bodo vsak dan **posvetili eno minuto molitve pred Najsvetejšim za preganiane katoličane**. Enako so po njih zgledu obljubile dekleta z Akademije Naše Gospe. — O. Harold Colgan organizira po Združenih državah **Modro armado proti komunizmu**. Orožje so molitve in žrtve, posebej še molitev rožnega venca in vrste peterih prvih sobot.

ZA PRAVICE MLADINE

V Franciji so starši odločno nastopili za **svobodo šolskega pouka**. 25. aprila so priredili na štirih krajih zborovanje, na katera je prišlo 300.000 ljudi. V Saint Laurentu sur Sevre je predsedoval Luconski škof Casause. Sklenjeno je bilo, da starši ne bodo več plačevali dajatev, dokler jim ne ugrade. Enako v Pontmainu in v Folgetu. Kardinal Roues, nadškof v Reuxesu, je napisal zborovalcem poslanico, kjer pravi med drugim: "Nismo za nobeno politično stranko, niti nočemo slenomišenja. Zahtevamo samo, da morejo očetje in matere dati otrokom tako vzgojo, kot jo oni hočejo."

Argentina je praznovala **tretjo obletnico zakona o zopetni uvedbi verskega pouka**. — Las Vanguardias Obreras Católicas, organiza-

cija, ki skrbi za materialni in duhovni napredek delavske mladine in je del Zveze katoliških delavskih krožkov (Federación de Círculos Católicos de Obreros) je za 1. maj izdal **proglas**. V njem govori o ugodnih tvarnih pogojih argentinskega delavca, opozarja pa na mnoge npravne nevarnosti za mladino. Zato zahtevajo, 1. da tisk, kino, radio itd. dvigajo duha mladine in obsojajo materializem ter draženje nizkih nagonov; 2. da oblast poskrbi, da ne bo pomanjkanje stanovanj prepreka za sklepanje zakonov; 3. naj se prepreče igra za denar in piančevanje; 4. naj se vse stori, da se delavska mladina izpopolni strokovno, kulturno in socialno; 5. naj se prav tako najdejo sredstva, da se zavaruje zdravje in telesna moč; 6. naj dobi organizacija mesto na vseh zborovanjih itd., kjer bo govora o vnrašanjih delavske mladine; 7. da imej katoliška vera po vseh delovnih prostorih svobodo (notranjo in zunanjo) izražanja. S tem se bodo okrevali pravi temelji domovine in temeljne družbene ustanove, ki jih ogroža brezbožni in rušilni komunizem.

Koelnska katoliška tiskovna agencija poroča, kako se zdaj šolski mladini na Ogrskem pričenja dan. Ne sklepajo več ročice k svojemu Bogu, pač pa morajo pred Stalinovo podobo

Nisem pisatelj slovenske zgodovine, sem pa prijatelj slovenske katoliške knjige in časopisa, kateri so bili in so še moji najzvestejši učitelji in voditelji skozi moje življenje. Priznati moram, da se danes štejem za srečnega samo zato, ker sem sledil naukom, katere so učili slovenski pisatelji potom katoliških knjig in časopisov, katere so izdajali in zalagali kot res pravi prijatelji in dobrotniki slovenskega naroda.

Sliko in desedilo k njej nam je poslal prijatelj lista v USA Mr. Louis Debeljak.

obljubiti: "Tovariš Stalin, obljubljam ti, da bom tvoji zvesti goreči in iskreni apostoli, ko odrastemo. Naprej!"

V eni teh šol, kjer so komunisti odstranili križe, se je zgodilo, da so otroci postavili križ spet na svoje mesto. Ko je učitelj vprašal, kdo je to storil, so odgovorili: "Mi!" Učitelj jim je začel razlagati, da ta upor lahko drago plačajo njihove družine in šola. Eden od učencev je končno snel križ, ostali pa so jokali.

NA ČEŠKEM

Tam so spet izvedli in končali proces na **odru** (kako drugače imenovati take kraje?) v **Pragi**. Obtožili so deset duhovnikov in redovnikov. Obdolžili so jih veleizdaje: bili da so orodje v rokah vatikanskih protidržavnih navodil. Prireditelj je nosila vse znane znake: obširnost obtožnice in neznansko število zločinov; soglasnost v izpovedi prič in popolno priznanje obtožencev; predstave so se smeli udeležiti le zanesljivi ljudje s posebnimi vabili: dopisniki tujih listov niso smeli blizu. Rdeča sodnija je **obsodila vse obtožence**. Monsignor doktor Mastilak mora v dosmrtno prisilno delo; prior Machalka in jezuitski provincial o. Sulkan na 25 let prisilnega dela; prior Tapowski na 20 let prisilnega dela; dominikanec o. Braito 15 let; je znan teolog in je vodil založbo Krystal, ki jo je vlada pred enim mesecem zaplenila in izročila rdeči Katoliški akciji: o. Urban 14 let; o. Kajpur 12 let; ta menih je predsedoval gibanju katoliške mladine in urejeval revijo Katolik, ki je danes ni več; o. Blesik 10 let; monsignor Mikulaš 9 let in o. Bartak 2 leti. — "L'Osservatore Romano" se s spoštovanjem klanja mučenim in obsojenim svečnikom. Praški obsojenci se pridružujejo dolgi vrsti ljudi, ki so padli v boju za človeške pravice. "Rajši so šli v temno vlažno ječo kot v čast, svoboda in mir. Napisali so bleščeči junaški list v zgodovini katolicizma in dokazali, da Cerkev obstaja nezmagljiva trdnjava v obrambi človeških pravic."

Pred tem procesom se je končala gonja za **prisego duhovnikov**. Le 5% je bilo takih, ki so prisegli brezpogojno zvestobo režimu, ostali so dodali pogoji, kakor so ga narekovali škofje: "dokler ni v nasprotju z božjimi in Cerkvini postavami in z naravnimi pravicami človeka".

Rdeča vlada uporablja obe vrsti sredstev: slični se okoli duhovnikov, jih vabi na "socialna zborovanja" in jih tam gosti s čajem — istočasno pa zapira in obsoja. Kdor bere škofovo pastirsko pismo ali pridiga, kot mu veleva vest, dobi 2 leti zapora. Kdor izpolnjuje odredbo o izobčenju komunistov, dobi 7 ali 8 let. Štefan alar je dobil 12 let zato, ker ni hotel dati odveze nespokorjenim komunističnim "sopotnikom".

V boju s "protidemokratskimi" duhovniki je vlada mobilizirala novih 36.000 **ljudskih sodnikov**, po poklicu delavcev, sicer pa prekaljenih v komunizmu. Po novem postopku šteje ljudsko sodišče 3 člane: dva iz ljudstva

in enega pravnika. Ta tretji mora napisati obsojbo, ki jo onadva izrečeta. Pravosodni minister (tako se še vedno imenuje, dasi nikoli ne razmišlja, kaj ti dve besedi pomenita) Aleksej Cepička je povedal tem sodnikom, da je njihova glavna naloga v tem, da zmanjšujejo število reakcionarnih elementov. Reakcija se je utelesila najprej v visoki duhovščini. Prireja podtalne manifestacije, ki jih imenuje romanja. Pridiga proti prostovoljnemu delu ob uedeljah in širi govornice o čudežih. "Ljudskih sodnikov ne sme ovirati formalizem. Sodbo morajo naglo izreči, ozirajoč se zgolj na potrebe ljudstva", je končal vzorni pravosodni minister.

Rdeči oblastniki so vedno praktični ljudje. Zato hitro zalotijo duhovnika, ki prižnico zlorablja v politične svrhe. Zato pa tudi od njih zahtevajo, naj po cerkvah bero gospodarske ukrepe in druge uradne dokumente vlade. — Kot pripravo na proces so vdrl v samostan pri praški cerkvi sv. Ignacija in zajeli dva jezuita. Lotili so se tudi samostana redemptoristov in salezijancev in tudi tu odvedli dva patra.

Na splošno pričakujejo, da pride zdaj na vrsto nadškof Beran. Dasi živi že skoro eno leto zastražen, se mu je posrečilo, da je izdal pastirsko pismo, v katerem poučuje vernike, kako si morejo pridobiti svetoletnih odpustkov.

NA POLJSKEM

Tudi na Poljskem je nasilje vedno hujše. Zdaj je znano, da so poljski škofje že februarja poslali ministrskemu predsedniku pismo, kjer protestirajo proti terorizmu državnih uslužbencev nad duhovščino. "Predsednik in poljska vlada sta odgovorna pred Bogom in zgodovino za ta boj proti veri in Cerkvi na Poljskem." Zdaj pa sta poslala poljski primas in krakovski nadškof dve novi pismi predsedniku Bierutu. Ugotavljata, da je protiverski boj vedno bolj surov, Res je, da so cerkve še odprte in se vanje zateka mnogo vernikov, a večina prebivalstva živi pod pritiskom in v preganjanju zaradi verskega prepričanja. Cerkvena kneza obdolžujeta ministra za verske zadeve, da skuša zaplesti Cerkev v politične spore in da ščuva nižjo duhovščino proti predstojnikom.

V parlamentu je naznanil minister Jožef Cyrankiewicz, da pripravlja zakon o **zaplembi cerkvenih posestev**. Sliši se, da imajo za to prav bogoljubne razloge: s tem, da Cerkev osiromašijo, jo bodo napravili bolj duhovno. "L'Osservatore Romano" se po pravici čudi temu razlogu. Ko bi bil resničen. bi to pomenilo, da se rdeči oblastniki trudijo ojačiti edino opozicijo, ki jo imajo.

Zadnja poročila vedo povedati, da je vlada obupala nad tem, da bi duhovnike pridobila, kajti začel se je pravi lov za njimi. Policija jih pograbi, kjerkoli jih stakne, pa čeprav sredi sv. maše, in jih vlačijo na demokratske mitinge. Izšel je tudi rdeči "Glas duhovnikov" in srdito napada škofo.

MED ROJAKI V SVOBODI

ARGENTINA

VELIČASTNO ROMANJE V LUJAN

Dne 14. maja smo imeli vseslovensko romanje v Lujan. Posebni pripravljalni odbor je že več tednov mislil na čimvečjo udeležbo in vso uredbo slovesnosti. Za romanje je izšla posebna knjižica, ki je opisala naša slovenska romanja na sploh, naša doseganja romanja v Lujan in dala navodila za letošnje. Najeli smo poseben vlak za nad 900 oseb, ki je bil že dober teden prej ves zaseden. — Mnogi so prišli z drugimi vozili, tako da nas je bilo v Lujanu vsaj 1400. Vse romanje se je vršilo pod geslom svetega leta "Veliki povratek k Bogu". Temu so bile posvečene pridige v cerkvi in govori na stanovskih zborovanjih, ki so bila posebej pripravljena za starše, fante in dekleta. Ob prihodu je nekoliko motil dež, a ni vzel dobre volje romarjem, ki so se pripeljali s kolodvora do bazilike. Ob 10 je bila najprej sv. maša, pred katero in vmeš so ljudje opravili sv. spoved. Maševal in pridigal je g. Hladnik, peli so pa združeni pevski zbori in sicer Gallus, San Martin, Ramos Mejia, Avellaneda in Villa Madero. — Na zborovanjih se je zbralo večina romarjev. — Zborovanje v veliki kino dvorani je vodil urednik g. Fr. Kremžar, govorila sta pa župnik g. Lovšin in Franc Žužek. Fantovsko zborovanje v drugi dvorani je vodil g. Horvat Avgust, ki je imel tudi prvi govor, drugi govor pa je imel č. g. Koman. Dekliško zborovanje v dvorani KA je vodila gđe. Mija Markeževa, govorila sta pa č. g. Hladnik in gđe. Joža Sturmova. Vse tri dvorane so nam dali brezplačno na razpolago gg. lazaristi, ki oskrbujejo lujansko baziliko. — Opoldanski odmor so porabili romarji za oddih in za medsebojne razgovore. Popoldne ob 4 je bila v cerkvi pridiga č. g. Cirila Demšarja, slovenskega lazarista, ki stalno živi v Lujanu, nato je bila procesija po cerkvi, kjer so fante v narodnih nošah nosili podobo Brezjanske Marije Pomagaj, ki je stalno v Lujanu, spremljale so jo dekleta, tudi v narodnih nošah; nato so peljali na posebnem vozilu fante kip lujanske Matere božje, ki so ga spremljala dekleta v belih oblekah. Po petih litanijah je g. Orehar blagoslovil okras prestola, kjer stoluje v Lujanu naša Marija Pomagaj, ter v nekaj besedah izročil skrb za cvetje in razsvetljavo slovenskim rojakom, živečim v Lujanu. Po končani slovesnosti je vsak romar dobil spominsko podobico lujanske Matere božje s slovenskim napisom za dan romanja. Vse slovesnosti in ljudsko petje v cerkvi je raz prižnice vodil č. g. Lenček Ladislav CM tako, da so nas domačini občudovali zaradi ubranosti in lepega reda, pobožnosti in petja. Za povratek se je nebo

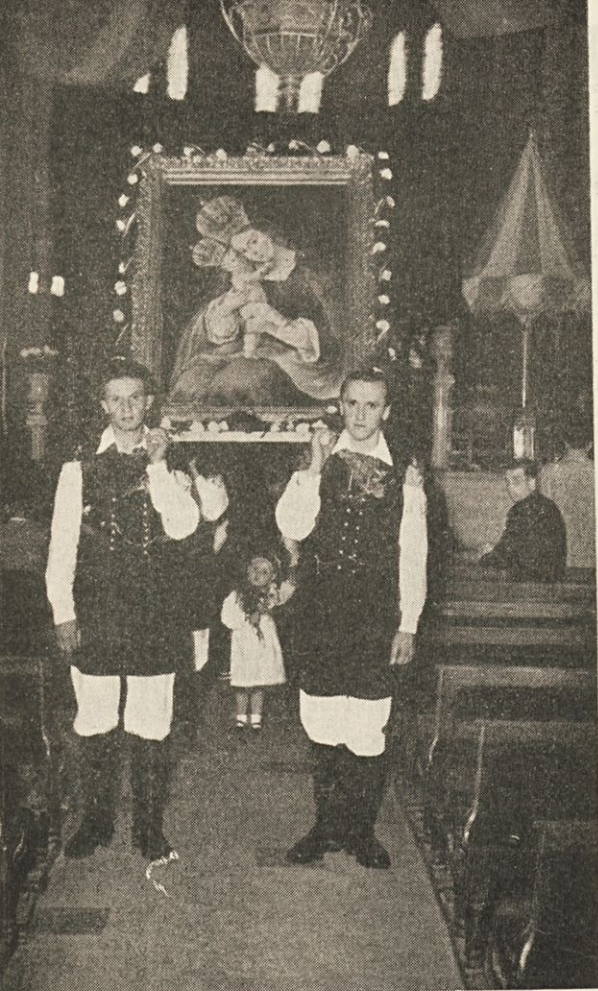
zjasnilo; polni notranjega in zunanjega veselja smo bili tudi na poti domov: Preživeli smo lep dan pri Mariji.

SMRT DVEH DRUŽINSKIH OČETOV

Že pred tedni je umrl v Villa Madero g. Jože Kušar, ki zapušča ženo in hčerko, ena pa je umrla v Avstriji. Pred letom dni je prišel v Argentino, z vso pridnostjo je hotel preskrbeti družini trdno življenje za bodočnost, pa je najbrže delal preveč skrbno. Ko se je podrgel operaciji, je podlegel, ker so bile moči preslabe. Poznali so ga vsi kot tihega in skrbnega očeta, kar je pokazal tudi pogreb na pokopališču v San Justo, kjer se je zbralo veliko rojakov, da se poslovijo do njega in utolažijo gospo in hčerko.

Ni še trava zarasla prvega grba družinskega očeta, že je umrl drugi, in sicer v Cordobi, g. Albin Gaser. Iz domovine je bil poznan kot

delaven član delavskih organizacij in sicer dolgo let v JSZ, iz katere se je pa umaknil, ko je krenila s poti resnično katoliške organizacije. Prijatelji bi vedeli povedati, koliko je delal in govoril zlasti po različnih sestankih delavcem. Begunstvo ga je zelo zadelo in končno uničilo. Že prej slaboten, je v taborišču še bolj shiral in v Argentino prišel že bolan ter se prav iz zdravstvenih razlogov umaknil v Condobo, a zdravja ni našel. Čudovito vdano je nosil križ bolezní, raka v grlu, ko je vesel jeseni še mogel pozdraviti škofa dr. Rožmana;

a končno je omahnil. Zapušča ženo in otroke. Sam je že našel mir pred zemskim trpljenjem, že'imo mu tudi večnega, družini pa izrekamo sožalje.

Pouk verouka za slovenske otroke imamo redno vsako nedeljo popoldne v mestu na Ramon Falcon, v Ramos Mejia, San Martin, Florida, Lanus in Quilmes.

Svete ure na četrtek pred prvim petkom bomo odslej imeli vsak mesec v teh krajih: V Capitalu v kapeli očetov marijanistov, Rivadavia 5652, tik na voglu ob slovenski pisarni; v Ramos Mejia in v Florida v župni cerkvi. Povsod ob 8 zvečer in bo prilika za sv. spoved.

Procesijo sv. Rešnjega Telesa za Slovence bomo imeli na Belgranu v nedeljo po prazniku sv. R. T. dne 11. junija. Ob 10 bo tiha maša brez pridige, nato pa procesija s 4 blagoslovi po dvorišču salezijanske gimnazije

V Mendosi so brez stalnega dušnega pastirja, ker se je v začetku maja od njih poslovil g. Caserman.

Promovirala sta za doktorja bogoslovja gospoda Milan Kopusar, ki živi v USA, in Mirko Gogala, ki je na fari v San Fernando in član konzorcija "Duhovnega življenja". Obema gospodoma čestitamo.

Za hišnega duhovnika pri Bratih kršč. šole v Florida. Casa provincial, San Jose, Caxaraville 2599. FCNGBM, je nastavljen g. Košmerlj Alojzij, župnik od sv. Petra v Ljubliani! ki je bil doslej spiritual v bogoslovju v San Luisu.

NA NOVI DELOKROG

Gospod Janez, kakor poznamo vsi g. Hladnika Janeza, ki je že 14 let deloval kot dušni nastir med slovenskimi naseljenci, urejeval "Duhovno življenje" vsa leta doslej in zadnja leta živel pri sv. Rozi, odhaja te dni v nadškofijo La Plata, kjer je z dekretom msgr. Solarija, nadškofa laplatskega, postavljen v župniji Lanus s tem namenom, da bo živel ob kapeli sv. Jožefa in pripravil ustanovitev nove župnije, ki bo obsegala tudi razvijajočo se veliko slovensko naselbino. Tudi tukaj bo lahko veliko dobrega storil za Slovence, katerih nikakor ne zapušča; mi mu želimo samo to, naj ga Bog ohrani v zdravju in vsa njegova dela bodisi med Slovenci, bodisi med arg. verniki, spremlja s svojim blagoslovom, da bodo kar najbolj uspešna.

Slovo od Paternala

Na Vnebohod se je č. g. Janez Hladnik poslovil od slovenskega Paternala, kjer se je ta dan še enkrat zbrala slovenska cerkvena skupnost iz prejšnjih časov. Pod vodstvom pevovodje g. Jekšeta Cirila so nekdanje devke spet lepo zapele in s tem je bilo zaključeno 20 letno versko delo slovenske skupnosti na Paternalu, ki je bil pred 20 leti ves slovenski, sedaj pa žive nekdanji paternalci raznešeni na vse vetrove Buenos Airesa in predmestij. Bilo je nekaj ganljivega. Toda vsi navzoči so bili

mnenja, da je treba tradicijo Paternala na kakršen koli način spet obnoviti.

Slovo na Avellanedi

Kar na solze je šlo nekaterim 21. maja, ko je g. Janez Hladnik spregovoril besedo v slovo. 14 let smo se zbirali tu Slovenci in prav zvečanedski so bili najbolj stanovitni in požrtvovalni za dobro slovensko katoliško stvar. Toda Avellanede ni več. Slovenci so se večinoma odselili, sedaj se seli še gospod Janez in z njim tudi služba božja. Tudi sestram v hiralnici, kjer je bila služba božja, je bilo žal radi te novice, toda razmere so pač prisilile k temu. Prevelika in nesmiselna je žrtev, zahtevati, da ljudje še nadalje prihajajo k maši na Avellanedo, Bog vedi od kako daleč.

Slovenska maša v Lanusu. 27. maja se bo č. g. Hladnik podal na svoje novo mesto v Lanusu, v kapelo sv. Jožefa na ulici Juramento in Parana, eno kvadro od Santa Fe 5500. Na binkočno nedeljo bo tam prvič slovenska služba božja, mesto na Avellanedi. Da ne bo na kvar centralni slovenski maši na Belgrano, bo tudi tam slovenska maša bolj zgodaj in je določena za sedaj ob pol devetih. Torej vsi Slovenci, ki živite v Lanusu Oeste, po Pinieyru, pa tudi iz Avellanede, Sarandi in Lanuste, imate tamkaj priliko za slovensko mašo in tudi za svete zakramente. Tam bo odslej slovenska maša vsako nedeljo in praznik ob 8.30 uri.

Spodaj desno objavljamo sliko kapele.

SLOVENSKI DELAVCI IN PODJETNIKI ZA OŽIVOTVORJENJE SOCIALNEGA NAUKA CERKVE

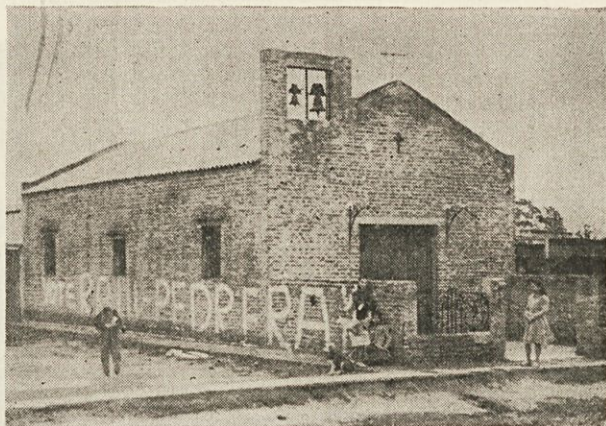
“Družabna pravda”, organizacija slovenskih podjetnikov in delavcev v Argentini, ki se glasom točke 4. njenih cerkveno potrjenih pravil trudi “zlasti med rojaki širiti katoliški socialni nauk v besedah in dejanjih” je dne 16. aprila 1950 ustanovila svoj študijski krožek. V njem se bo najprej proučila okrožnica “Ob štiridesetletnici” (“Quadragesimo anno”), nato pa se bo pristopilo k reševanju možnosti njene aplikacije.

Študijski krožek “Družabne pravde” bo deloval pod vodstvom strokovnjakov iz področja družabnega vprašanja. Zamisljen je kot slovenska gospodarsko-socialna akademija v tujini. Poleg članstva lastne organizacije sta bili k součestvovanju v tem krožku povabljeni tudi “Slovenska fantovska zveza” in “Slovenska dekliška organizacija” ter še nekatere slovenske organizacije, ki se pečajo z vzgojnim delom in reševanjem družabnega vprašanja.

Dne 1. maja 1950 pa se je članstvo “Družabne pravde” sestalo na svoj drugi redni občni zbor. Pred občnim zborom se je v hiši “Juventud Obrera Católica”, kjer je bil razneje tudi občni zbor sam, vršila sv. maša, katero je opravil duhovni vodja organizacije g. Ladislav Lenček CM.

Občni zbor sam se je neposredno po uvodnih besedah predsednika g. Franceta žužka spomnil pred par dnevi v Cordobi preminulega g. Albina Gasarja, preizkušnega in radikalnega prvaka slovenskega katoliškega delavskega gibanja. Z Albinom Gaserjem je namreč “Družabna pravda” zgubila veliko oporo, ki ji jo je ta nudil. Saj je pokojni Gasar, dasiravno izrazil borec, v letu 1943 brezpogojno priznal pravilnost stremljenja k enotni organizaciji slovenskih podjetnikov in delavcev, v

kateri naj se medsebojna nasprotstva neposredno izravnajo.

Glavno delo, ki ga je občni zbor opravil, je bilo: odobritev na delu bogatih poročil v minuli poslovni dobi in podelitev razrešnice dosedanjemu odboru, volitev novih odbornikov, ki jim je ob tem občnem zboru potekla onravnlna doba, odobritev proračuna za predstoječe poslovno leto in odobritev nekaterih samostojnih predlogov notranje-organizacijskega značaja.

Občni zbor je bil živahen, kakor so bili živahni tudi občni zbori slovenskih delavskih in podjetniških organizacij v preteklosti. Članstvo je sklenilo povečanje žrtev za visoke vzore, za katere se žrtvuje. Preko povečanih žrtev pa upa doseči tudi povečano delavnost, ki je nujno potrebna za božjo demokracijo kruha.

Iz splošne delavnosti "Družabne pravde" (organizacije in časopisa) je vsekakor razvidno, da med slovenskimi podjetniki in delavci v Argentini ne manjka idealnih katoli-

ških delavcev in podjetnikov, ki kljub težkim razmeram in velikim razdaljam, ki jih ločijo, niti za trenutek ne nehajo z naporom, da bi vsi Slovenci sprejeli katoliški socialni nauk kot izhodiščno točko družabne bodočnosti lastnega naroda in vsega sveta. Ta naloga pa je tako velika in važna, da bi slovenski izseljenci nujno in takoj morali ustanoviti slično organizacijo, ako ne bi imeli že "Družabne pravde".

NAŠI FANTJE NA IZLETU

Gospod salezijanec Mernik, ki mu je bila poverjena v duhovno skrbstvo Slovenska fantovska zveza, so jo kar dobro zadel, ko je organizacijo naslonil na salezijanske ustanove, ne da bi ji s tem količjak okrnil njeno samostojnost in samoraslost. Tako je naša fantovska organizacija tu kar čez noč dobiha na razpolago prav vse, kar potrebuje za svoj zunanji razmah in udejstvovanje: lokale, športne prostore in naprave, cerkev in drugo, kar vse nudi organizaciji veliki salezijanski dom v Ramos Mejia.

Pa tudi drugi salezijanski zavodi v okolici ob vsaki priliki pokažejo našim fantom izredno naklonjenost in pozornost. Tako so se fantje odločili, da koncem aprila pohite na izlet v Bernal, kjer imajo salezijanci spet veliko svojih ustanov. Doživeli so sprejem in gostoljubje, ki ga niso pričakovali.

Je pa tudi bilo kaj sprejeti: okrog 120 naših fantov že samo na tu objavljeni fotografiji naštejete, zbranih okrog ravnatelja tamkajšnjega zavoda in pa našega g. Mernika. Da so se res krasno imeli, kažejo že njih veseli obrazi.

Vodstvo zavoda je takorekoč za cel dan spravilo na noge vso mladino, ki je od sprejema jutraj pod krasnim slavalokom "Dobro-

došli", pa do s'ovega zvečer na najrazličnejše načine kazala svoje veselje nad obiskom postavnih fantov iz rodu mučeniškega naroda. Maša s slovenskim petjem, ogled zavoda, sijajno kosilo z govornjenimi in petimi zdravici od obeh strani, nato nogometna tekma, malica, potem pa zabavna prireditev našim fantom na čast, pri kateri je bilo spet nekaj našega petja pa govorov nič koliko.

"Viva Eslovenos" in "Viva Argentinos" — ta vzklika sta orila cel dan po zavodu in ta vzklika sta še posebno krepko zadone'a, ko so se naši fantje zvečer poslovili. Poioč slovensko nesmi, so odkorakali proti kolodvoru, navdušeni nad tako lepo uspelim izletom.

SEVERNA AMERIKA

Pasijon v Clevelandu. Igrali so ga 2. aprila na odru Slovenskega narodnega doma St. Clair Ave. Tisti, ki opisuje uprizoritev, pravi, da je videl prvo predstavo te vrste in da je nanj čudovito vplivala. Z razumevanjem je bila nodana zgodba Jezusovega trnjenja in vzbudila v vsakem vernem srcu mnogo resničnega verskega doživlja.

Udeležba je bila ogromna, saj so bili prostori vsi zasedeni. Med častnimi gosti je bil ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, ki je v uvodnem nagovoru povedal misel, da tudi slovenski narod igra svoj pasijon, zlasti njegovi člani doma gredo na Golgoto in v groznih mukah čakajo odrešenja.

ANGLIJA

Tri Marijine podobe. "Vi Slovenci ste za-ljubljeni v svojo Marijo z Brezij", je rekel pred časom neki tujec Slovincu v Angliji, ko mu je povedal, da imajo že tri kopije Marijine podobe. Pa smo lahko kar ponosni, če to drži. Ljubezni se nam ni treba sramovati, posebno ne ljubezni do Matere božje. Danes doma ne boste našli hiše, ki ne bi imela na častnem mestu poleg križa podobe Matere božje z Brezij, ali pa, zlasti na Primorskem, Svetogorske Kraljice. Ali ni bila med malo stvarmi, ki smo jih begunci mogli vzeti s seboj, tudi podoba Marije Pomagaj? In v taboriščih, kjerkoli je stal oltar, je bila na njem, dasi dosti skromna, pa vendar tako ljuba njena podoba. Pa tudi tu v izseljenstvu, kolikokrat naš pogled obstane na podobi naše Matere božje na steni še tako skromnega stanovanja. Pisala mi je mati: "Otrok mi je obložil Marijo s toliko rožami, da bo podobe kar ne vidite."

Ena prvih misli je bila, da bi imeli tukaj Marijino podobo, ki bi bila prava kopija brezjanske. Tako so nastale tri slike Marije Pomagaj. Prvo je slikal g. M. Gitton iz Pershore. Podoba je bila blagoslovljena v Londonu v cerkvi St. James 27. februarja 1949. Ker so vsi umetniki rabili prav male podobice, je bilo zanje težko zadeti pravi izraz na obrazu, kar se prav vidi na tej prvi sliki. Drugo je v prošlem poletju dovršil g. Th. Kern, po rodu Avstrijec, ki pa je originalno podobo sam svoj čas videl ter je napravil izvrstno kopijo, ki jo sedaj hrani dr. Kuhar. Tretjo kopijo pa

je tik pred veliko nočjo naredil g. H. Roberts, profesor risanja na srednji šoli v St. Helens, ki jo vodi'o šolski bratje. Podoba je bila blagoslovljena pred mašo na letošnji velikonočni ponedeljek v konventu v Rochdale. Verjetno bo ena izmed teh podob ob prvi priliki za stalno postavljena v cerkvi St. James v Londonu, saj mnogi potujejo skozi London ter bodo imeli priliko obiskati Marijo Pomagaj sredi tega svetovnega velenesta.

Tu ni šmarnic v našem pomenu besede, pač pa imajo v večini cerkva lepo navado: **Klonanje naše ljube Gospe.** Prvo ali drugo nedeljo v maju se zlasti mladina zbere v procesiji, prinese krono rož, ki jo potem eden od otrok postavi na glavo Mariji.

Pisma, ki jih pošilja slovenskim nase-ljencem v Angliji njihov dužni pastir g. zap-nik Ign. Kunstelj, gredo v 500 izvodih na 300 krajev. — Na Škotskem živi 50 Slovincov. — Za sveto leto v Rim bo romalo tudi nekaj slovenskih rojakov iz Anglije. — Za binškošči pripravlja pevski zbor iz Rochdale svojo prireditev. — V dneh 5. in 6. avgusta imajo slovenski "Angleži" duhovne vaje; prijavilo se jih je dosedaj 11.

MESEC MAJNIK V KANADI

Tudi slovenska skupinica na severu Am-erike v mestu Torontu hoče nadaljevati staro tradicijo našega naroda v majniškem češčenju nebeške Matere Marije. Vsako soboto in

nedeljo zvečer se zberemo v Marijinem sve-
tišču, da v kratkih govorih poslušamo in raz-
mišljamo lepoto Njene najljubše molitve —
svetega rožnega venca.

Ravno v prvih dneh majnika pa se je v
vzhodnem angleško govorečem delu Kanade
začela "križarska vojna molitve svetega rož-
nega venca". Šest škofij sodeluje v tej veliki
križarski vojni.

Voditelj ali poveljnik te križarske vojne je
irski duhovnik Patrick Peyton C.S.C. Ta du-
hovnik je bil v svoji mladosti zelo bolan,
zato se je zaobljubil Materi božji, da če ozdra-
vi, bo postal duhovnik in vse življenje apo-
stol svetega rožnega venca. To veliko poslan-
stvo sedaj v vsi gorečnostjo tudi vrši. V vse
katoliške družine Severne Amerike hoče vpe-
ljati vsakodnevno molitev rožnega venca. V
ta namen organizira po pet ali več škofij
skupaj in v njih izpelje pravcato križarsko
vojno molitve svetega rožnega venca. Vse
družine, ki jih potem posebne akcije pridobi-
jo za vsakodnevno molitev sv. rožnega ven-
ca, se s podpisom vseh članov obvežejo na
vsakodnevno molitev.

Tej vojni molitve smo se pridružili tudi
Slovenci, ki živimo na ozemlju teh šestih
škofij. Obnovili bomo našo sedmo obletnico
posvetitve slovenskega naroda Brezmadežne-
mu Srcu Marijinemu in znova upeljali v vse
naše družine in med poedince vsakodnevno
molitev rožnega venca s tem, da se bomo
skupno s tukajšnjimi katoličani pismeno ob-
vezali k tej močni in čudežni molitvi.

Slovenski duhovnik g. Vukšinič se oglašja iz
Alberti, kjer je prišel na obisk naseljencev.
V **Lehtbridgen** in okolici je okoli 15 Sloven-
cev. Med temi je 15 družin. Z veseljem so
sprejeli duhovnika, saj večina ni videla slo-
venskega duhovnika že dve leti. Najprej bo
vse družine obiskal, na koncu naredil du-
hovno obnovo in družabni sestanek. Ker je
tu zaposlitev le sezonska, bo večina Slovencev
odšla v Ontario, ki je industrijski del Kana-
de. Pot traja do tja od slovenskega središča
tri cele noči in tri cele dneve. — Ljudje so
priidni, varčujejo, gradijo hišice in pošiljajo
domov pakete.

V drugem tednu po veliki noči je obiskal
slovenski duhovnik svoje rojake v **Timmis**,
Kirklandlake in **Noranda**. Opravili so veliko-
nočno dolžnost in duhovno obnovo. V **Battavi**
pri **Toronto** je 51 Slovencev, ki so zaposleni v
Bata tovarni za čevlje. Zanje skrbi slovaški
duhovnik. Pred veliko nočjo so imeli priliko
spovedati se slovensko.

HOLANDIJA

Nedeljske sv. maše imajo tamošnji Sloven-
ci po različnih krajih izmenoma, ker živijo
raztreseni, duhovnika za njih pa sta samo
dva, kakor smo poročali zadnjič, p. Teotim in
g. Nande Babnik.

Spovedovanje posebno za prvi petek in so-

boto se tudi vrsti po različnih mestih, da čim-
več ljudi more dobiti slovensko govorečega
spovednika.

Škof iz Roermonda, kjer živi veliko Slo-
vencev, letošnje leto praznuje štiridesetletni
mažniški jubilej. Slovenci sa se pridružili po-
sebnim čestitkam in želijo svojemu sedanje-
mu nadpastirju ves božji blagoslov.

Sedemdesetletnico praznuje letos g. **Joža**
Ogranjšek, ki je eden izmed pionirjev dela za
slovenske naseljence v Holandiji. P. Teotim
se ga spominja, kako že od l. 1926, ko so
ustanovili prvo društvo sv. Barbare, sodeluje
v odborih. Pa ima tudi zmožnosti za to. V
veliki dobrosrčnosti in požrtvovalnosti ni štel
ur in ni ločil ljudi, katerim bo pomagal. Prid-
no je sodeloval tudi v verskih prireditvah,
zlasti pri procesijah, mnogo se udeještoval
na odru. V zasebnem življenju je bil in ostal
zglede vsem, ki ga poznajo.

Skrb za Marijin oltar, da bo vedno lepo
okrašen, so prevzele dekleta in žene in se vo-
zijo od vseh strani, da tej dolžnosti zadostijo.
Posebno lena je misel, da tisti, ki goduje
a'i praznuje roistni dan, od poklonjenega
cvetja daruje Materi božji.

Novo društvo sv. Barbare so ustanovili v
januarju v Heerlerheide-Brunssum in tako po-
množili število na štiri. Obstojało je že pred
vojno, pa je zaspalo, sedaj so ga obudili k
življenju.

Obhajanje prvih sobot so sklenili na bo-
žični večer pri polnočnici, in sicer so se ob-
vezali, da bodo opravljali prve sobote s pre-
jemanjem sv. zakramentov in tudi sicer prid-
no molili sv. rožni venec vsak večer po družin-
ah in da se bodo v mesecu maju družine in
vsi skupaj posvetili Marijinemu Brezmadež-
nemu Srcu.

Posebno svarijo pred opuščanjem nedeljske
službe božje, kar povzroča Bogu veliko ne-
čast, zlasti ker smo Slovenci pri spravnih pro-
cesijah na Rakovnik še posebej obljubili izpol-
njevati to zapoved.

KRONIKA ŽIVLJENJA IN SMRTI MED

IZSELJENCI

ARGENTINA

Krščeni so bili: 1. Filip Jakob Mlinar, sin
Jakoba in Marije v San Luisu; 2. sin Franca
in Ivanke Zorko; 3. sin Vinka in Terezije Ma-
rinšek; 4. Ivan Franc Marolt, sin Alojzija in
Marije roj. Lavrič v Miramaru; 5. Gabrijel
Hirschegger, sin Ernesta in Minke roj. Kos-
sane v Mendozii; 6. hčerka Jožeta Rožanc in
Antonije roj. Marolt; 7. Klemenčič Bernarda,
hči Jožeta in Milene roj. Kogoj; 8. Janežič
Jožefa, hči Jožefa in Jožefe roj. Boh; 9. Skok
Bogomil, sin Antona in Anžele roj. Drempetič;
10. Cestnik Jože, sin Jožefa in Cilke roj.
Pfeifer; 11. Maček Marija Marjeta, hči Mar-
tina in Frančiške roj. Trkman; 12. Škulj Ma-
dalena, hči Jožefa in Ane roj. Mohar; 13. Ha-
bat Janez, sin Leona in Jožefe roj. Javoršek;
14. Učakar Matilda Olga Dragica, hči Jožefa

in Marije roj. Habič; 15. Zakrajšek Janez, sin Janka in Marije roj. Skedelj; 16. Zejčič Marija Helena, hči Alberta in Olge M. roj. Veit; 17. Irena Sonja Jenko, hčerka Viktorja in Božene roj. Rus; 18. Mastnak Marija Magdalena, hči Antona in Drage roj. Pepar; 19. Puntar Stanislava, hča Antona in Stanke roj. Drenik; 20. Golob Marija Kristina, hči Leopolda in Ivane roj. Remić.

Poročeni so bili: 1. Jože Žerovnik in Julka Fajdiga; 2. Davino Bolzon in Irena Zajc; 3. Fale Zdravko in Kosanc Justina; 4. Dolinar Alojzij in Lovrenčič Barbara; 5. Zupan Ferman in Prebil Julka; 6. Pavšar Boris in Terpin Ivanka; 7. Ravbar Rudolf in Skrek Avrelja; 8. Gregorčič Anton in Kenda Andriana; 9. Terruel Marcus in Vehar Lidija; 10. Mateljan Jože in Saki Katica; 11. Criscouri Aleksander in Berčič Marija; 12. Barak Franc in Lah Ela; 13. Bratina Ivan in Božič Nelida Ivanka.

Anglija

Krščeni so bili: 1. Stanislav Pelz v Anerley (Kent); 2. Zdenka Jožica šešelj v Bloxwich (Staffs); 3. Milan Erik Šporn pri sv. Filipu v Londonu.

Poročili so se: 1. Alojzij Križan in Rosa Singer v Wakefield (Yorks); 2. Karel Lovrenčič in Dora Žebot v Bernett (Herts).

K slikam: Str. 323: Z lanske slov. procesije sv. Rešnjega Telesa na Belgrano. (Foto DŽ); str. 324: Kip sv. Petra pred baziliko v Vatikanu; str. 335: Pij XII. ob slovesnostih v baziliki sv. Petra; str. 369: Vatikanska država; str. 272: Slovesnosti ob kanonizaciji; str. 272: Lujanska bazilika; str. 274 in naslednje: Prizori z lujanskega romanja; str. 276 zgoraj: Fantje na izletu v Bernalu.

Prizore v lujanski baziliki je posnel fotograf Peter Arnšek.

V ZASUŽNJNI DOMOVINI

Krivično sodišče bi mogli imenovati sodišča v domovini, ki po zakonu o pijančevanju in delomrznosti pošiljajo v taborišča za prisilno delo najboljše ljudi, in sicer ženske v Skofjo Loko in Kočevje, moške pa v Strnišče pri Ptuj in k tovarni Litostroj pri Ljubljani. Res vpije to početje v nebo in vsemu svetu v spraševanje vesti, ali ne bodo še spregledali oni, ki morajo varovati narodom pravico!

Posvarjeni so bili odborniki duhovniškega društva Ciril Metodove družbe v Ljubljani, in sicer kanonik dr. Osterc iz Maribora, župnik Bajd iz Goriškega in Merc iz Štajerske. Svarilo so dobili iz Vatikana, ki resno izvaja odlok sv. Oficija o sodelovanju katoličanov s komunisti. Bajd je že odstopil.

Petnajst bogoslovcev je še vedno zaprtih v Ljubljani, tako pravi poročilo duhovnika, ki je pribežal čez mejo. V zaporu jih silijo, da podpišejo izjavo izstopa iz bogoslovja in pa zavezo, da bodo podpirali vlado. Tako razumejo versko svobodo in svobodo prepričanja tam, kjer delujejo Cerkev suženjskih metod.

Duhovniki svoje pridige berčijo, tako kakor čobijo natiskane iz škofijskega urada, da se tako izognejo različnim obtožbam od strani oblasti, ki stalno pošilja vohune po cerkvah, da prisluškujejo pridigam in vsemu ravnanju duhovnikov.

Duhovnike hočejo ločiti od njihovih škofov, tako nišejo poročila iz domovine. Ta razdor organizirano izvrševati in stalno vzdrževati je bil namen ustanovitvi Ciril Metodove družbe za slovenske duhovnike. Vodi jo nekaj duhovnikov, ki so bili že prej znani kot simpatizerji komunizma, drugi, ki pristopijo, pa so prisiljeni na različnih groznjah in drugih okoliščinah. Oblast vabi duhovnike na posebne sestanke, na katerih vedno govori zastopnik vlade; udeležba je seveda obvezna. Tudi

duhovniški list "Nova pot" ni nič drugega kakor naslednik "Biltena", ki ga je Cerkev postavila na indeks.

Navadnih državljskih in človeških pravic ne uživajo duhovniki v domovini, kakor se vidi iz poročil, ki trdijo, da duhovnik more vstopiti na vozila le takrat, če so na pol prazna in kadar se zljubi šoferju.

Pogreb univ. prof. dr. Cirila Potočnika je zbral ogromno množico duhovnikov in vernikov, ki so spremili k poslednjem počitku trpina-Joba. Pom. škof Vovk je povdarjal zlasti njegovo veliko duhovno naobrazenost in osebnost svetost, kateri je dal izraza tik pred smrtjo, ko je rekel: "premalo sveto sem živel".

Pomožnega škofa Vovka, ki bi muje sedaj po ljubljanski škofiji, sprejema ljudstvo z veliko ljubeznijo in so ti dnevi pravi trenutki utehe.

Duhovniki in drugi izobraženci, ki so zaprti v Ljubljani, morajo delati kot zidarski delavci na stavbah; nekatere starejše so namestili po pisarnah.

Skopljskega škofa msgr. Smljana Čekada, ki je hkrati apost. administrator Banje Luke, je Titova oblast izgnala in mu prepovedala še kdaj vrniti se na svoj škofijski sedež.

Brez redno vladajočih škofov so sledeče škofije v Jugoslaviji: Zagreb, ker je dr. Stepišac zaprt; Sarajevo, ker je dr. Sarič v izgnanstvu; Ljubljana, ker je dr. Rožman prav tako v izgnanstvu; Šibenik in Maribor, ker sta škofa umrla; Djakovo, kjer je bila zamenjava tik pred vojsko; Križevci, ker je škof dr. Šimrak umrl v ječi in sedaj še Skoplje, ko so škofa pregnali. Uboga je čreda brez pastirja, ki k svoji čredi ne more ali ne sme.

V svetu še govorijo o svobodi bogoslužja v Jugoslaviji, ko pozabljajo, da je vedno več primerov, ko oblast duhovniku prepove celo

maševanje v cerkvi, kakor se je zgodilo g. Makucu v Marijinem Celju, kateremu so prepovedali vstop v cerkev in odhod iz župnišča.

Bizno je prepovedal krajevni odbor v Kanalu, ko je bila že naznanjena; oblast prepoveduje pouk verouka za otroke, ki se tako ne morejo pripraviti niti za zakramente.

Žrtve ob prekoščanju meje se vedno bolj množijo. Nekateri postavljajo na kocko svoje življenje, da bi se rešili v svobodo. Ali mislimo kaj na te trpeče in celo umrle svoje brate?

Največji pritisk na vest naših doma izvaja lakota, ko vsakemu, ki sumijo, da bi nudil odpor brezbožni politiki v šoli ali v drugih ustanovah, enostavno vzamejo krušne karte. Tripto zlasti žene-matere, same z veliko družino otrok.

Msgr. Janez Jenko, gen. vikar nadškofa v Beogradu, ki so ga oblasti zaprle pod pretvezo kupčevanja z valuto, je po zadnjih poročilih žrtev svoje duhovniške službe. Zgodilo se je to: Senator Smodej, slovenski katol. duhovnik, o katerem smo poročali, da je umrl v Beogradu, je pred smrtjo prosil za duhovnika, na je uprava bolnišnice vstop prepovedala. Dr. Jenko je kljub prepovedi tajno prišel k njemu, da mu je podelil zakramente za umirajoče. Ko se je to zvedelo, so ga zaprli.

Pouk verouka je po ustavi dovoljen, a oblast ga z različnimi sredstvi ovira tako, da je dejansko poučevanje nemogoče. Zahtevali so prijave, katere so mnogi učitelji proglasili za neveljavne, ali pa so na hitro zahtevali še očetov podpis, ki ga pa otroci niso mogli dobiti, ker je bil oče na delu. One otroke, ki so se prijaviли za verouk, so zastopavljali, ko so druge vodili na izlet. Za uro verouka učitelji določijo najmanjšo sobo. Ker so pa nekateri otroci kljub temu vztrajali, so duhovnikom vzeli dovoljenje za poučevanje ali pa je oblast zahtevala premestitev.

Idrijsko farno cerkev sv. Barbare je oblast določila, da se podere in tam uredi Titov trg. Zanimivo in lepo je, da domačini niso marali cerkve podirati in so morali dobiti druge

ljudi, da so to čudno delo opravili. Ljudje so jemali kamenje od cerkve za spomin, ker so bili v tej cerkvi krščeni in toliko let živeli versko življenje. — V celi okolici je od duhovnikov še g. Likar iz Na Gorah nad Idrijo. Na marofu (v hiralnici) je še 80 letni starček, ki od časa do časa pride maševat. Živi tam tudi novomašnik, ki pa nima "obrnega dovoljenja", zato doma kmetuje.

Nova maša v Gorici, ki jo je imel na velikonočni ponedeljek g. **Bogomil Breclj**, ki je nečak zdravnika dr. Antona Breclja in bratranec podpredsednika komunistične vlade v Sloveniji dr. Marjana Breclja, je pokazala v vsej luči razmere v Jugoslaviji. Prvikrat je maševal v Kalistovih katakombah v Rimu, kjer mu je pridigal ravn. katakomb salezijanec dr. Blatnik, potem je pa šel v Gorico. Tam se je dogovoril s svojo materjo, ki živi onstran meje v Jugoslaviji, da se na meji dobiijo in se vsaj vidijo ter govorijo. Italijanske oblasti so dovolile novomašniku in njegovemu bratu tik do meje, jugoslov. oblasti pa so materi dovolile priti v daljavo 5 m, sorodnikom pa 25 m, prepovedali pa so jim izpregovoriti kako besedo. Novomašnik je glasno govoril, mati pa mu je z glavo prikimala, češ da je srečna, ker ima sina duhovnika. Vsa množica je glasno zajokala, ko so pokleknili in jim je novomašnik podelil svoj novomašni blagoslov. Pri novi maši v Gorici je bilo navzočih veliko Slovencev, pridigal mu je pa salezijanec g. Vidmar. Po poti do cerkve na Travnik so ga spremljali ljubki otročički in rojaki Slovenci.

Apostolski administrator dr. **Toroš** je prenesel svoj sedež iz Kostanjevice v Kanal.

Duhovno obnovo za izobražence so imeli v Trstu v dneh 3., 4. in 5. aprila.

V št. Jerneju na Dolenjskem je nekdo tik pred veliko nočjo razbijal križe na pokopališču. Med njimi je razbit križ na grobu dekana Anžiča in Novakov, ki je imel lep prizor Jezusa z Oljske gore. — **Procesije za veliko noč** tam niso imeli, "ker bi preveč ovirala promet".

PRI RIMSKI KRCMARICI

Pred nekaj leti sem bil za Veliko noč v Rimu. Ob enem s stotisoči Rimljanov in romarjev sem stal na Veliko nedeljo na trgu sv. Petra, čakajoč slovesnega blagoslova, ki ga ta dan da sv. oče z balkona šentpeterske bazilike "urbi et orbi" — rimskemu mestu in celemu svetu. Vsakdo, ne le dober, ampak

tudi povprečen kristjan in celo drugoverec, ki prisostvuje veličastnim obredom v središču krščanstva in ki ima vsaj od daleč priliko videti poglavarja krščanstva, odide na svoj dom resen in zamišljen. Lepota in veličastnost službe božje, ki se opravlja z vsem sijajem in z resno zbranostjo vpliva na vse.

Po stari slovenski navadi sem po končanem cerkvenem opravilu zavil — v gostilno.

Ne v eno tistih, kjer dolge vrste belo pogr-njenih miz in polizanih natakarjev pričakujejo bogatih romarjev-tujcev, ampak v eno tistih rimskih gostišč, kjer je vse preprosto, malo umazano in v neredu, kjer pa za dostojno ceno dobiš skromen prigrizek in pa zlato vinsko kapljico, ki je še ni pokvarila člo-veška hudobija.

Ko sem počasi vezal dušo k telesu, so se zadnji gostje razšli in ostala sva z oštirko sama. Dajala je čast svojemu poklicu in gostišču. Bilo je nekaj pri hiši! Vsaj 110 kil, tako sem precenil! Ne vem, ali je bila moja zunanja oblika ali moja samogoltnost vzrok, da je takoj spoznala v meni tujca. "Ste prišli na romanje, kaj ne? Ste videli danes papeževo mašo?" Potuhnil sem se, rekoč, da sem po opravkih v Rimu. "Vi pa res greste lahko večkrat k sv. Petru, ko živite tako blizu Vatikana," ji rečem. In takrat se je odprla zak-tovnica. Misleč, da ima kakega skromnega povojnega verižnika pred sabo, je na široko razložila svoje nazore o Cerkvi. Vero, da, vero ima, pa le vero v Boga, ne pa vere v duhovne in papeža, ki so vsi ničvredni. Le poglejte enkrat v Vatikan: Le čemu rabi papež palačo, ki ima več kot tisoč sob, med tem ko rimski reveži nimajo kam položiti svoje glave? Le čemu toliko zlata in dragega kamenja v šent-peterski zakladnici? Čemu drage slike in kipi in zanimivosti, ki jih je cel Vatikan poln? Zakaj papež vsega tega ne proda in denarja ne da revežem, ki jih je po tej vojski toliko na svetu? In tako je šlo dalje, da ji je skoraj sapa pošla in se je morala odduškati s kozar-cem zlatega Frascatija. Zdela se mi je boljše, da ne rečem ne bev ne mev, mislil pa sem si: Glej jo, babnico, ki potrjuje stari pregovor: Čim bliže cerkvi, bliže peklu. Bog ve, koliko skromnih romarjev ji je pomagalo do blago-stanja, ona pa porabi prvo priliko, da udriha do ustanovi, ki ji omogoča legodno življenje.

Poslovil sem se z namenom, da se ob priliki še vrnem in "maščujem" nad njo. Bil je vroč majniški popoldan. Na poti iz bazilike sv. Petra, ki se mi je zdela ob takih prilikah posebno privlačna v svojem veličastnem miru, sem zavil v imenovani pajzel na okrepčilo. Debela "donna" je dremuckala za točilno mi-zo. Gostov ni bilo, še otroški kriki na ulici so za uro ali dve zamrli. Spoznala me je. Na medsebojni vprašanji, kako gre njen vinotoč in kako uspevajo moji posli, sva si odgovorila z običajno frazo: slabo, slabo. In že sva bila v politiki. Vlada je zanič, politiki so nezmožni, treba bo, da pride Rusija in napravi enkrat red! "Poglejte, kaj dela ta ničvredna vlada: Eno najlepših palač v mestu so prodali Ame-ričanom za pol milijarde lir, da bodo lahko zapravljali." Pa sem prišel do prilike, da se lahko "maščujem". "Da, da, gospa, še več se sliši! Vlada baje namerava prodati Ame-ričanom in Angležem, ki imajo denarja, da ne vedo kam z njim, najlepše slike in kipe iz muzejev v Rimu, Florenci, Milanu, Benetkah, Neaplju, Palermu in ne vem kje še, da bo prišla do denarja. Pravijo, da je v Italiji mi-lione brezposelnih, bolehnih in invalidov, ki jim je treba pomagati. Čemu mrtve slike in

kamen po muzejih, če pa ljudstvo nima ne obleke ne kruha ne stanovanja."

Tedaj pa ženska pokonci! "Kaj, še to ho-čejo napraviti falotje na vladi? (Da nas bodo popolnoma izropali? Nimajo pravice! Umet-nine so last vsega naroda! To je edino, kar nam je ostalo! Kaj pa bodo hodili tujci gle-dat, če bodo muzeji prazni? To se ne sme zgoditi. Raje naredimo revolucijo, kakor da bi to dopustili." In je zdrdrala vso vrsto psov, ki jih je imela v zalogi — na račun zločincev, ki hočejo spraviti narod v nesrečo.

Ko sem se v natrpanem tramvaju vračal proti domu, sem premišljal: Poglej prečudno filozofijo te oštirke. Papeža, škofa, in duhovne je treba pobiti, ker nočejo prodati umetniških zakladov, ki jih je v teku dveh tisočletij zbral krščanski svet in jih hranijo kot živ dokaz velikega kulturnega poslanstva, ki ga vrši Cerkev. Vlado in politike je treba pobiti, ker hočejo prodati umetnine, večinoma uro-pane Cerkvi, in ki predstavljajo nedvomno eno najbolj privlačnih sil za stotisoče tujcev, ki leto za letom prihajajo v to deželo.

Ali ni nekaj te kritikasterske žilice v sle-hernem izmed nas? Vidimo to ali ono na-pako na predstavniku ali služabniku Cerkve, pa že začnemo zdvajati nad Cerkvijo samo. Ne razumemo tega ali onega ukrepa cerkve-nih oblasti, pa že kritiziramo Cerkev kot tako. Zdi se mi, da smo včasih podobni tistemu slovenskemu kmetu, ki se je pridušil, da ne bo šel nikdar več v cerkev, zato, ker je bila fa-rovška krava na plemenski razstavi nagraje-na, njegova pa ne... KK

POGOVOR OD ROGATE, KOSMATE IN ROPARSKE ZVERINE

(Povzeto iz "Zgodnje Danice", objavlja
L. Debeljak.)

Martin (pride v kaplanijo): Gospod kap-plan, šmarnice so, pa je cel trop fantov zunaj pred cerkvijo pokritih; ob nedeljah ravno ta-ko počenjajo in dostikrat pri nobeni maši niso! Pojdite jih vendar pokregat!

Kaplan: Pri takih je kregati večji del bob v steno metati. Saj tudi ne morejo v cerkev.

Martin: Zakaj ne, gospod?

Kaplan: Na hrbtu vsakemu sedita žentavi in zeleni hudoba, ki ga jezdarita kakor osla. V srcu ima mlinski kamen pohujšanja, ki ga k tlom tišči. Na nosu mu čepi pav napuha in pred njim svoj rep razgrinja, da cerkve ne vidi. Na glavi mu rasteča rogova nepo-korščine do duhovnov in staršev, tako ve-lika, da bi se komaj splazil skozi cerkvena vrata in bi se v strop zadeval, ko bi v cerkvi stal. Od cerkve proč ga pa vlečeta kljuseti Nečistost in Pijanost.

Martin: Če so pa s takim blagom obloženi, bi bilo še nevarno, če v cerkev pridejo, zakaj te gnjusobe bi vso cerkev usmradile in ognju-sile!

Kaplan: Martin, kadar se pšenica veje, kako se pravi tistemu, kar na stran odleti?

Martin: To so pleve.

Kaplan: No vidiš! Oni poredneži so pleve, ki so pred cerkvijo odletele, pšenica pa je dospela v cerkev.

Martin: Tedaj so to najbolj zavrženi ljudje, podrepina cele fare?

Kaplan: Zadel si jo! Povej mi pa imena: katere si videl?

Martin: Bili so: Ožbe Trmoglavc, Jurež Dolgoplečnik, Primko Kruhastradič, Janko Grdogledič, Pavliha Dolgoprstič, Anže Santovestič, Pretepač, Judež Bogozidajec, Grga Hruškogradec, Gajo Peklovisec, Kam Očetokletec, Pokvekež Pridušnik in Prismodež Vsezapivec. — Tudi nekaj mlajših zanikrnežev je zunaj, ker se po starejših grdinah ravnaajo. Tule so: Smrkolizec, Strganič, Lenušek, Zamikež, Pretepeček, Bukvosmrđ, Potepinček.

Kaplan: Lepa roba! Martin, napiši jih na papir, pa jih nabij pred cerkvijo, da bo vsa fara vedela, kakšne korenjake ima. (Martin vse dopolni in drugi dan.)

Martin: O gospod, kaj bo? Vsi oni gnetci

so jo v cerkev potegnili. Kakšna bo zdaj cerkev? Jo bo treba spet "žegnati".

Kaplan: Martin, potrpi malo, morebiti se pa vendar tudi kateri spreobrne.

Martin: Pojdite, pojdite! Koliko se je še Kajnov, Kamov in Iškarijotov spreobrnilo?

Kaplan: Res, grozno težko se spozna in spreobrne, kdor tako naravnost božje usmiljenje zaničuje. Kako bo Jezus takega pred nebeškim Očetom spoznal za svojega, ki tukaj Njega v presv. Zakramentu zasramuje, spred Njega beži, ker ima ognjušeno vest, in druge enako s svojim zgledom zapeljuje. Ker pa božja milost nima konca, naj bodo Njegovemu usmiljenju priporočeni. Povem ti, da bi me v srce veselilo, ko bi se oni zgubljeni spet v pametne fante in poštene mladeniče spremenili, ker brez poboljšanja je njih sreča šla po vodi za sedanje in prihodnje življenje."

DVA VILIKA DOGODKA ZA TONČKA

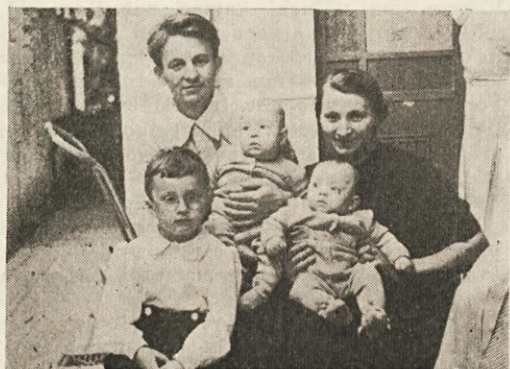
Tonček romanja v Lujan ni mogel pozabiti. Vsak dan je odprl mamino mašno knjižico in gledal podobice lujanske Marije. Velikokrat sta prišla k njemu tudi bratec in sestra. Tonček je moško držal besedo, ki jo je dal atu in mami, da bo priiden, če bodo šli v Lujan. Vse, kar je mama naučila Tončka, je Tonček naučil bratca in sestrico. Mama je bila Tončka

na vso moč vesela. Zato mu je hotela narediti veliko veselje.

Tisto nedeljo po romanju v Lujan je prišel krojač Tončku pomerit obleko. Tonček je bil ves iz sebe. Ni vedel, ali bi se smejal ali resno držal. Ko je mamo vprašujoče pogledal, mu je mama odgovorila: "Tonček, ker si v zadnjem času tako priiden, pojdeš z menoj na Belgrano k procesiji svetega Rešnjega Telesa." Vprašala je krojača, če bo mogel narediti obleko do 7. junija. Krojač je odgovarjal: "Bom, bom; še prej jo bom naredil."

Na praznik sv. Rešnjega Telesa, 8. junija, je mama že ob sedmih zjutraj prinesla Tončku obleko. Rekla mu je, naj jo takoj obleče, da bo videla, če mu je prav. Tonček jo je brž oblekel. Obleka je bila na vso moč lepa, svetlo siva. Joj, to se je Tončku podala! Vsi so ga gledali in občudovali v njej.

Kmalu po osmi uri sta z mamo odšla. Med potjo mu je mama razlagala, da bo duhovnik nesel Jezusa v monštranci pod

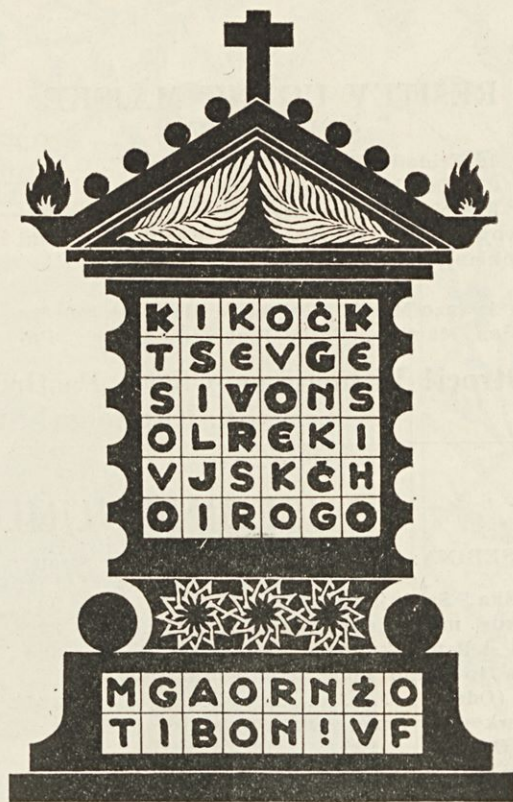
Pri Petelinovih so dobili kar dva fantiča naenkrat. Pa kako rasteta! Poglejte ju!

nebom, ki ga bodo nosili štirje možje. Procesija bo šla po dvorišču salezijanskega zavoda. Štirikrat se bo procesija ustavila. Duhovnik bo postavil Jezusa v monštranci na oltarček, okrašen s cvetjem. Deklice bodo pred Jezusom posipale cvetje. Potem bo eden izmed duhovnikov zapel evangelij, pevci bodo pa Jezusu v pozdrav zapeli posebno pesem, potem bo pa duhovnik dal z Jezusom v monštranci blagoslov. Zapel bo: "Nebeški blagoslov naj varuje in ohranja ta kraj, in vse, ki v njem prebivajo, tudi polja in zemlje sadove: V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen." Pripovedovala je Tončku tudi, kako lepa je bila procesija doma, ko je nesel duhovnik Jezusa v monštranci ven iz cerkve, med travniki in njivami, in so tudi ptice in cvetlice pozdravljale Jezusa z zvonovi. Naenkrat je mama prenehala. Tonček je videl, da mama joka, ker ji je dolg čas po tisti procesiji, ki je bila doma. To je morala biti lepa, da se mami toži po njej!

Ko sta Tonček in mama prišla v cerkev na Belgrano, se je takoj začela maša. Duhovniki so bili prav v takih oblekah, kakor tedaj, ko je bila nova maša. Po sv. maši je bila procesija. Tonček je toliko novega in lepega videl, da je pozabil moliti. Zato ga je morala mama večkrat opomniti, naj moli. Procesija je bila Tončku na vso moč všeč. Zato je bratcu in sestrici doma na dolgo in široko pripovedoval o njej!

Kmalu po prazniku svetega Rešnjega Telesa je pa Tonček zapazil, da ata nekaj posebnega dela. Tonček še ni videl kaj takega. Zato je skoraj boječe vprašal: "Ata, kaj boste pa naredili?" "Hišni oltarček," mu odgovori ata. "Na praznik presvetega Srca Jezusovega se bomo vsi posvetili presvetemu Srcu Jezusovemu."

Na praznik presvetega Srca Jezusovega je bilo pri Tončkovih na vso moč lepo. Njihova soba je bila kakor mala kapelica. Oltarček, v katerem je bila zelo lepa podoba Srca Jezusovega, je bil ves v cvetju in zelenju. Proti večeru je prišel duhovnik. Najprej je pridigal kakor v cerkvi. Tonček je duhovnika zelo pazljivo poslušal. Vse si je dobro zapomnil, kar je povedal. Potem je duhovnik blagoslovil podobo Srca Jezusovega. Nato so vsi skupaj z duhovnikom molili, peli litanije

SPOMENIK NAŠIM PADLIM

V tej gornji uganki najdete lepo misel, povzeto po začetku neke slovenske žalne vojaške pesmi.

In še ena:

SKRIT PREGOVOR

Cene, pokrivalo, levica, pečenka, kovina, vinarna, vstop, popravilo, Levčnik, zanihljaj, posnetek. V teh besedah so skriti zlogi za slovenski pregovor. Kako se glasi pregovor?

ŠALJIVKE

Kateri post žloveka krepi?

Kre - post = krepost.

Katera vest žloveka blaži?

Blažo - Vest = blažovest.

Kateri rop peče telo kot dušo?

K - rop = krop.

Katera juha ni užitna?

R - juha = rjuha.

Kateri venec je Mariji najljubši?

Rožni - venec = rožni venec.

in še druge pesmi. Tudi Tonček je pel tiste pesmi, ki jih je znal.

Od tistih dni pri Tončkovih vsak večer gori pred podobo Srca Jezusovega lučka, ki opominja Tončka, naj ima rad Jezusa, naj moli za grešnike in rad uboga.

GREGOR MALI

REŠITEV UGANK MAJSKE ŠTEVILKE

1. Friderik Baraga: "Dužna paša".
2. "Dobila sem sto pesov."
3. "Nebroj Slovencev se v tujini Kraljici svoji klanja, trpljenje svoje Kraljici majniški poklanja."

PRAVILNO SO REŠILI:

Avanzo Marija (Quilmes), Merjetka Smešsu (San Martin), Barle Janko (Quilmes), Po-

lonca Marolt (San Martin), Edo Škulj (Martinez), Miha Barle (Quilmes) in Škulj Janez (Martinez). Izžrebani so bili tisti, ki so njih imena debelo tiskana. Kot napovedano, jim bomo za nagrado pošiljali otroški mesečnik "Pastirček" skozi celo to leto.

POMANJKLJIVO SO REŠILI:

Vida Avgustinčič (Argerich), Grilj Martina (Haedo), Tomazin Jožica (Haedo), Tomazin Vinko (Haedo), Bajlec Zora (Don Bosco).

Otroci! Vi imate svoj list: „Pastirček"! Dobite ga pri krščanskem nauku. Kupite ga! Stane samo 50 c.

VSEBINA JUNIJSKE ŠTEVILKE

VSEBINA:	Stran:	VSEBINA:	Stran:
Slika: Srednji vrh	321	Bil je mož božji (Ivančka Velikonja) ..	353
Skozi mesec junij (Kaj)	322	Kot pred 1600 leti (Antonov)	354
Ti si Peter Skala (Košmerlj)	324	Obzorje je ugasnilo (Srebrnič)	357
Na to skalo bom zidal svojo Cerkev (Odar)	327	Odnos med možem in ženo v zakonu (Pij XII.)	358
Cerkev in denar (Naša posvetovalnica Odar)	331	Socialni obzornik (Zren)	362
Pij XII. (Moja srečanja — Trpotec) ..	333	Bog gre po tihem skozi zgodovino (Skof dr. Gregorij Rožman)	364
Katoliški misijoni — gradnja Cerkve (L. L. C. M.)	337	Dobri pastir (Igor)	366
Smernice sodobnih papežev za gradnjo Cerkve (Sodja C. M.)	338	Na robu življenja (N. Zemlak)	367
In peklena vrata je ne bodo premagala	342	Po katoliškem svetu	368
Naše sodelovanje pri gradnji Cerkve (L. L. C. M.)	351	Med rojaki v svobodi	373
V življenje (Janko)	352	V zaslužjeni domovini	379
		Pri rimski krčmarici (Kk)	381
		Pogovor	382
		Za naše male	383

Na polovici letnika 1950

prosimo vse naročnike,

da poravnajo naročnino vsaj za prvo polletje: 20 p.

Vnaprej bodo prejeli list samo oni, ki bodo izpolnili to svojo obveznost! Naročnina za drugo polletje je tudi 20 pesov.

KDOR HITRO DA, DVAKRAT DA!

Lepo prosimo! — Uprava

"La Vida Espiritual" — "Duhovno življenje" je slovenski duhovni mesečnik, ki ga izdaja konzorcij. — Uredništvo in uprava: Víctor Martínez 50, Buenos Aires, Argentina. — Za izdajatelja, uredništvo in upravo: Ladislav Lenček CM. — Naročnina: Za Argentino polletna 20 pesov; za inozemstvo letna: USA 7 dolarjev; Kanada 8 dolarjev; Anglija 5 USA dolarjev; Čile 300 žilskih pesov; Italija 2000 lir; Francija 1000 frankov; Avstrija 50 šilingov.

ARGENTINO
CORREO
Suc. 19

TARIFA
REDUCIDA
Concesión
No. 2560